SATAKUNNAN KÄRÄJÄOIKEUS
Tullipuominkatu 5, PL 154, 28101 Pori
Aittakarinkatu 21, PL 265, 26101 Rauma
puh 02956 46711, fax 02956 46712
sähköposti satakunta.ko(at)oikeus.fi

TUOMIO

13/130714

12.12.2013

R 12/2273

OIKEUDEN JÄSENET

Laamanni Martti Juntikka, puheenjohtaja
Käräjätuomari Annette Santamaa
Käräjätuomari Väinö Ilveskoski

Syyttäjä	Kihlakunnansyyttäjät Jarmo Valkama ja Kalle Kulmala
Asianomistaja(t)	AHVENUS JARMO ERKKI JUHANI AUER ALEKSANDRA AUER ALEXANDER AUER AURORA HALSVAHA BIRGITTA HANNELE LAHTI EMMA AMANDA LAHTI JORMA KALEVI PENTTINEN PÄIVI HELENA TUOMINEN PIRJO MAARIT
Kuultava(t)	FAGER LASSE KOPONEN SATU ANETTE VILHELMIINA
Vastaaja(t)	AUER ANNELI ORVOKKI
Asia	Murha
Vireille	19.10.2012

SISÄLLYSLUETTELO

SELOSTUS ASIASTA
Syyttäjän vaatimukset 4
Asianomistajien vaatimukset 5
Vastaus 5

TODISTELU
Kirjalliset todisteet 6
Henkilötodistelu 10
Muu todistelu 11

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU
Riidattomat tosiasiat 11
Keskeinen erimielisyys 12
Asian ratkaisemien kannalta keskeinen näyttö 12

Henkilötodistelu
- Anneli Auerin kertomus 12
- Amanda Lahden kertomus 20
- Alexander Auerin kertomus 23
- todistaja Laakkosen kertomus 24
- todistaja Härmän kertomus 26
- todistaja Mäkisen kertomus 27
- todistaja Röppäsen kertomus 29
- todistaja Turusen kertomus 30
- todistaja Tuomen kertomus 30
- todistaja Koivuniemen kertomus 31
- todistaja Kostensalon kertomus 32
- todistaja Välimäen kertomus 33
- todistaja Taurun kertomus 34
- todistaja Hormilan kertomus 35
- todistaja Yttin kertomus 36
- todistaja Laaksosen kertomus 36
- todistaja Sulkavan kertomus 37
- todistaja Paanasen kertomus 37
- todistaja Niemen kertomus 37
- todistaja Hemmin kertomus 39
- todistaja Joutsenlahden kertomus 39
- todistaja Koskisen kertomus 40
- todistaja Santaojan kertomus 41
- todistaja Kujansivun kertomus 42
- todistaja Kilpeläisen kertomus 43
- todistaja Vettenrannan kertomus 43
- todistaja Paavolan kertomus 43
- todistaja Ruohon kertomus 44

- todistaja Mauri Tankan kertomus 44
- todistaja Marina Tankan kertomus 45
- todistaja Piiralan kertomus 45

Muu henkilötodistelu 45

Kirjalliset todisteet 46

Kysymyksenasettelu 49
Asiassa esitetystä todistelusta 50

Johtopäätökset 51
Onko Auerin ja Lahden asunnossa ollut ulkopuolinen henkilö
30.11.- 1.12.2006 välisenä yönä ? 51
Yhteenveto väitetystä ulkopuolisen henkilön osuudesta 59
Onko Anneli Auer surmannut miehensä Jukka Lahden ? 60
Vaihtoehtoisesta tapahtumainkulusta 61

Syyksilukeminen 63
Rangaistusseuraamus 64
Todistelukustannukset 64
Muut kustannukset 64

Vastaajan vangitseminen 64

Vahingonkorvaukset 65

Oikeudenkäyntikulut 65

Vastaajan korvausvelvollisuus asianomistajien oikeuden
käyntiavustajille suoritetuista korvauksista 67

Vakuustakavarikkoa koskeva määräys 68

Tuomiolauselma

Käräjätuomari Santamaan lausunto 70
Käräjätuomari Ilveskosken lausunto 82

SELOSTUS ASIASTA

Syyttäjän rangaistusvaatimus

1. MURHA
(6580/R/0016735/06)
Rikoslaki 21 luku 2 § 2

1.12.2006 ULVILA

Teonkuvaus:

Anneli Auer on keskinäisen riidan jälkeen tappanut alla tarkemmin kuvatulla tavalla puolisonsa Jukka Lahden.

Lahden palattua noin klo 23.00 aikaan työmatkalta on puolisoiden välille syntynyt jo aikaisemmista erimielisyyksistä johtuva riita, mistä on ollut seurauksena myös puolin ja toisin tapahtunut kiinnikäyminen. Riidan pahentuminen on johtanut takkapuiden ja keittiöveitsen käyttämiseen lyömäaseina, millä viimeksi mainitulla Jukka Lahti on myös sohaissut Aueria kerran rintaan aiheuttaen tälle vertavuotavan haavan.

Auerin saatua jossain vaiheessa veitsen haltuunsa hän on Lahden käsivarsiin ja käsiin osuneiden lyöntien lisäksi lyönyt tätä veitsellä kaksi kertaa kylkeen ja kerran kainalon alueelle siten, että veitsen terä on joka lyönnillä ulottunut 11 – 20 cm syvyyteen vartalon sisään.

Lyönneistä kylkeen ja kainalon alueelle on aiheutunut Jukka Lahdelle runsaasti verta vuotavia haavoja ja toimintakyvyn menetys. Hän on todennäköisesti myös menettänyt tajuntansa, minkä johdosta Auer on luullut tappaneensa puolisonsa. Tämän jälkeen hän on ikkunan rikkomalla ja verisiä kengänjälkiä myös terassin oven ulkopuolelle tehden lavastanut tilanteen sellaiseksi, että asuntoon olisi ikkunan rikkoen tullut ulkopuolinen henkilö, joka olisi suorittanut Jukka Lahdelle yllä mainitun teon.

Lahti ei kuitenkaan ollut Auerin edellisten lyöntien johdosta kuollut, vaan tullut jossakin vaiheessa tajuihinsa alkaen voimakkaasti valittamaan. Estääkseen jalkeilla olleen lapsensa näkemästä teon loppuun saattamista Auer on soittanut hätäkeskukseen ja soiton aikana käskenyt tämän jäädä puhelimeen mennen itse makuuhuoneeseen, missä hän on lyönyt lattialla maannutta Jukka Lahtea kaksi kertaa jollakin painavalla esineellä kasvoihin ja päähän seurauksin, että tämä on kallon murskanneen iskun johdosta välittömästi kuollut. Tämän jälkeen Auer on palannut puhelimeen.

Vaihtoehtoisesti kahdessa edellisessä kappaleessa esitetylle Auer on lyönyt Lahtea edellä kerrotulla tavalla päähän kuolemaan johtavin seurauksin jo ennen hätäpuhelun alkua ja puhelun taustalla kuuluvat Lahden valitusäänet tulevat aikaisemmin tehdyltä tallenteelta. Tällöin myös mainittuja lavastustoimia on voitu tehdä viimeisten lyöntien jälkeen ennen hätäpuhelun alkua.

Koska Auer on ensin aiheuttanut veitsellä useita vakavia ja kivuliaita vammoja

Lahdelle ja apua hankkimatta antanut tämän kärsiä pidemmän aikaa ennen teon loppuun saattamista ja koska Lahti on ollut puolustuskyvyttömässä tilassa, on teko tapahtunut erittäin raa'alla ja julmalla tavalla. Ottaen lisäksi huomioon, että tapahtumahetkellä heidän yhteiset lapset ovat olleet hereillä kuullen ja osin nähden isänsä kuolinkamppailun, on tekoa kokonaisuudessaan arvioituna pidettävä murhana.

VAIHTOEHTOINEN SYYTE:

TAPPO
Rikoslaki 21 luku 1 §

Teonkuvaus:

Anneli Auer on yllä mainitun teonkuvauksen sisältämällä tavalla, pois lukien murhaa todentava ankaroittamisperuste, tappanut Jukka Lahden.

Syyttäjän muut vaatimukset

1. Auer on velvoitettava korvaamaan valtiolle ruumiinavauskustannukset 522 euroa.
2. Auer on velvoitettava korvaamaan valtiolle sen varoista maksetut todistelukustannukset.
3. Auer on velvoitettava korvaamaan valtiolle puolustajansa palkkio.
4. Auer on määrättävä vangittavaksi, jos hänet tuomitaan syytteen mukaisesta teosta rangaistukseen.
5. Auerin irtainta omaisuutta on määrättävä pääasiaa ratkaistaessa pantavaksi vakuustakavarikkoon määrä, joka vastaa hänen maksettavakseen tuomittuja korvauksia, koska on olemassa vaara, että hän pyrkii välttämään korvauksen maksamisen kätkemällä tai hävittämällä omaisuuttaan.

Asianomistajien vaatimukset

Amanda Lahti on vaatinut, että mikäli Anneli Auerin todettaisiin syyllistyneen siihen, mistä hänelle on vaadittu rangaistusta, Anneli Auer on velvoitettava suorittamaan Amanda Lahdelle korvausta vahingonkorvauslain 5 luvun 4a §:n 1 momentin nojalla 20.000 euroa laillisine korkoineen tekopäivästä 1.12.2006 lukien.

Alexander, Alexandra ja Aurora Auer ovat vaatineet, että mikäli Anneli Auerin todettaisiin syyllistyneen siihen, mistä hänelle on vaadittu rangaistusta, Anneli Auer on velvoitettava suorittamaan kullekin lapselle korvausta vahingonkorvauslain 5 luvun 4a §:n 1 momentin nojalla 20.000 euroa laillisine korkoineen tekopäivästä 1.12.2006 lukien.

Jorma Lahti on yhtynyt syyttäjän esittämään rangaistusvaatimukseen.

Vastaus

Anneli Auer on kiistänyt syytteen murhasta samoin kuin toissijaisesti esitetyn syytteen taposta. Hän ei ole surmannut aviopuolisoaan Jukka Lahtea syytteessä kuvatulla eikä millään muullakaan tavalla eikä kohdistanut tähän mitään muutakaan väkivaltaa, jonka seurauksena Jukka Lahti olisi saanut surmansa. Auerilla ja Lahdella ei ole ollut Lahden kuolemaa edeltäneenä iltana tai yönä ollut

minkäänlaista keskinäistä riitaa. Surmatyön on tehnyt taloon tunkeutunut ulkopuolinen henkilö.

Anneli Auer on kiistänyt asianomistajien esittämät korvausvaatimukset perusteeltaan. Määrällisesti vaatimukset on jätetty oikeuden harkintaan.

TODISTELU

Kirjalliset todisteet

1. Pohjapiirros Tähtisentie 54 -talosta
2. Valokuvaliite tapahtumapaikalta
3. Dvd-tallenne, valokuvia ja rikosylikonstaapeli Mika Taurun lausunto tekopaikalla 2.12.2011 tehdyistä rekonstruktioista
4. Tähtisentien ilmakuva
5. Ensipartiokuvat CD-tallenne
6. Alkuperäisen kuvaliitteen kuvat 25, 26 ja 39
7. Alkuperäisen liitteen kuva 63
8. Alkuperäisen liitteen kuvat 37, 41 ja 42
9. Verijälkitutkimus 17.12.2009 valokuvaliitteineen
10. Anneli Auerin laatima havainnekuva
11. Oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen pöytäkirja
12. Valokuvaliite Satakunnan keskussairaalan avaushuoneelta
13. Lääninoikeuslääkäri Hannu Laaksosen lisälausunto 27.2.2010
14. Valokuvaliitteen kuvat 65 ja 66
15. Ote Satakunnan sairaanhoitopiirin sairauskertomusjärjestelmästä
16. Lääkärinlausunto 17.3.2008 17. Lääkärinlausunto 24.11.2008
18. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 25.9.2009
19. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 28.2.2007
20. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 1.8.2007
21. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 8.10.2009
22. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 12.10.2009
23. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 13.10.2009
24. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 16.12.2009
25. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 28.2.2007
26. Lausunto hajutunnistustutkimuksesta 28.8.2009
27. Valokuvat veitsitelineestä (3 kpl)
28. Fiskars Brands Finland Oy Ab:n Product Designer Timo Sunilan lausunto valokuvaliitteineen
29. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 25.1.2007
30. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 28.2.2007
31. Kaksi Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausuntoa 19.6.2013 (RTL 25661/284/06) ja 3.7.2013 (RTL 25661/286/06)
32. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion johtajan selvitys 13.8.2013
33. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 15.5.2007
34. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 12.6.2007
35. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 1.2.2007
36. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 24.5.2007
37. DVD: Allek Lapinniemi kuvat 24 ja 37
38. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 5.6.2007
39. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 24.4.2009 liitteineen
40. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 8.2.2007
41. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 8.12.2009

42. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 27.3.2012
43. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 16.12.2009
44. Alkuperäinen hätäkeskuspuhelutallenne
45. Tallenne hätäkeskuspuhelun rekonstruktioista
46. Hätäkeskuspuhelun täysimittainen versio, josta on poistettu muut kuin Jukka Lahden äänet
47. Aikajana Anneli Auerin hätäkeskukseen soittamasta puhelusta
48. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunnot 13.12.2006 ja 8.12.2009
49. Nauhoitteen analysointiraportti 17.11.2008 liitteineen
50. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunnot 13.8.2009 ja 8.12.2009
51. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunnot 28.8.2009 ja 8.12.2009
52. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lisälausunto 11.11.2009
53. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 5.4.2011 liittei neen
54. Diplomi-insinööri Risto Hemmin lausunto 11.4.2011
55. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 12.5.2011
56. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 26.8.2011
57. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 5.10.2011,
58. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 5.10.2011
59. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 19.12.2011
60. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 2.2.2012
61. Anneli Auerin haastattelu Iltalehdessä 2.9.2011
62. Tutkija Tuija Niemen kommenttilausunto 16.4.2010
63. Hätäkeskuspuhelutallenteen uudelleen suodatettu versio, Finnvox-studiot 20.9.2010
64. Graafinen esitys ja selvitys edellä mainitusta tallenteesta
65. Lääketieteen ja kirurgian tohtori Jukka Alihangan lausunto 6.12.2010, jonka liitteenä aikajana sekä DVD-tallenne
66. FBI: n lausunto hätäkeskustallenteesta
67. Ulvilan hätäkeskustallenteen litterointi 3.6.2013 / Susanna Laune (Ba, Hons), Golmitshs College, University of London, Media & Comminications, Documentary Film
68. Kokeellinen tutkimus 7-vuotiaiden kyvystä ymmärtää ns, Ulvilan surmassa Alexander Auerin todistajanlausuntojen mukainen surmayötä koskeva tapahtumainkulku kuulonvaraisesti, Äbo Akademin psykologian ja logopedian laitoksen/soveltavan psykologian professori Pekka Santtilan tutkimuslausunto
69. Keskusrikospoliisin rikosteknisen laboratorion lausunto 8.12.2009
70. Rekonstruktio ikkunan rikkomisesta 21.7.2009
71. Valokuvaliite rekonstruktiosta, jossa ikkunalasi rikottiin sisä- ja ulkopuolelta, 21.7.2009
72. Rekonstruktio ulkopuolisesta tekijästä eri valaistusolosuhteissa 26.11.2009
73. Rekonstruktio ikkunasta kulkemisesta 9.9.2008
74. Kiipeilyrekonstruktio- dvd, kuvaliite
75. 3D-kuvat kiipeämisestä
76. Liite 27/Li 7, s. 501, kuvat 38 ja 39
77. Psykologi Pirkko Lahden lausunto 7.8.2009
78. Psykologi Lasse Nurmen lausunto 17.8.2009
79. Ylilääkäri Pirkko Maneliuksen hoitopäiväkirjamerkinnät

80. Turun hovioikeuden julkinen seloste 27.6.2013 asiassa R 12/1625
81. Turun hovioikeuden tuomio 27.6.2013 no 1337 ja siihen liittyvä Varsinais-Suomen käräjäoikeuden tuomio 29.6.2012 no 3748, erityisesti sivut 57-62 ja 81-88
82. Anneli Auerin vastine 24.7.2013 Turun hovioikeuden 27.6.2013 antamaan julkiseen selosteeseen (R 12/1625)
83. Valituslupahakemus ja valitus 26.8.2013 Turun hovioikeuden tuomioon 27.6.2013
84. Osanottajalista Haaga Ammattikorkeakoulu, Täydennyskoulutusohjelma
85. Tallenteet Anneli Auerin ja Ari Auerin puheluista 21. -23.9.2009 litteroinneineen
86. Lääketieteen ja kirurgian tohtori Jukka Alihangan lausunto 29.3.2010 liitteineen
87. Syytetyn mielentilaa koskeva lausunto 21.10.2010
88. Tekijäanalyysi Jukka Lahteen kohdistuneesta henkirikoksesta 8.12.2006
89. Lisätutkintapöytäkirja Li12
90. Todistaja Jens Kukan kuulustelupöytäkirja 26.8.2009
91. Muistijälkitesti 18.9.2009
92. Pöytäkirja poliisin teknisestä tutkinnasta 14.4.2010
93. Poliisiammattikorkeakoulu 24.11.2011, Hajutunnistustutkimuslausunto
94. Esitutkintapöytäkirja 65807R/16735/06/Li2,14.4.2010 liitteineen
95. Alexander Auerin oikeuspsykologiset haastattelut 15.8., 17.8., 18.8., 23.8., 6.9., 8.9. ja 30.11.2011 videotallenteina sekä litteroinnit
96. Alexandra Auerin oikeuspsykologiset haastattelut 17.8., 19.8., 24.8. ja 30.11.2011 videotallenteina sekä litteroinnit
97. Videotallenteet Amanda Lahden kertomuksista 1.12.2006 ja 7.12.2006, 10.1.2007, 26.8., 16.9.,21.9. ja 3.11.2009 sekä niiden litteroinnit
98. Videotallenne Alexander Auerin kertomuksesta 16.9.2009 ja sen litterointi
99. Aurora Auerin oikeuspsykologiset haastattelut 18.8.2011 ja 23.8.2011 videointitallenteet ja litteroinnit
100. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian tutkimusyksikön lausunto Alexander Auerin kertomuksista 19.12.2011, erityisesti sivut 632 -663
101. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian tutkimusyksikön lausunto Alexander Auerin kertomuksista 27.1.2012, erityisesti sivut 972 -994
102. Kaksi lääkärinlausuntoa Alexander Auerin vammoista 13. ja 26.10.2011
103. Lääkärinlausunto Alexander Auerin vammoista 14.12.2011
104. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian tutkimusyksikön lausunto Alexandra Auerin kertomuksista 19.12.2011, erityisesti sivut 1293 -1304
105. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lasten ja nuorten oikeuspsykiatrian tutkimusyksikön lausunto Alexandra Auerin kertomuksista 27.1.2012, erityisesti sivut 1432 – 1441
106. Kaksi lääkärinlausuntoa Alexandra Auerin vammoista 13. ja 26.10.2011
107. Lääkärinlausunto Amanda Auerin vammoista 11.11.2011, liiteasiakirjan sivut 1377-78
108. Erikoistutkijoiden Satu Kivimäen ja Eija Sinervän lausunto 30.11.2009
109. Psykologien Sanna-Kaija Nuotion, Anja Seppälän ja Anu Aromäki-Stratoksen sekä erikoistutkija Jouni Raipelan vastinelausunto Pekka Santtilan ja Katarina Finnilän 11.5.2012 antamaan lausuntoon
110. Haastattelurunko oikeuspsykologisille haastatteluille/kuulusteluille epäil-

täessä hyväksikäyttöä (ns. NICHD-runko) ja akuutteja tilanteita varten muokattu haastattelurunko, teoksessa "Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja pahoinpitelyn selvittäminen. Asiantuntijaryhmän suositukset sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle." Sirpa Taskinen (toim.), Stakesin julkaisu 2003

111. Erikoislääkäri Minna Joki-Erkkilän vastinelausunto Santtilan ja Finnilän asiantuntijalausuntoon 11.3.2013
112. Amanda Lahden (Auerin) tekemä piirros, kolme Amanda Lahden kirjoitusta 1.5.2011, 4.7.2009, päiväämätön sekä pöytäkirja kotietsinnästä ja takavarikosta 11.4.2012
113. Muistitikku liittyen Joki-Erkkilän lääkärinlausuntoihin
114. Kuitu- ja karvatutkimuksista annettu lausunto lisätutkinta pöytäkirjassa nro 8
115. Psykologian tohtori Katarina Finnilä-Tuohimaan lausunto 5.4.2011
116. PsT Katarina Finnilän ja PsT, professori Pekka Santtilan asiantuntijatodisteluun liittyvä lausunto 11.5.2012
117. PsT Katarina Finnilän ja PsT, professori Pekka Santtilan asiantuntijalausunto 11.5.2012
118. Lastenkirurgian dosentti Harry Lindahlin 28.2.2013 päiväämä asiantuntijalausunto oikeudenkäyntiä varten
119. Esitutkintapöytäkirjoissa olevat lasten terveystietoja koskevat lääkärin lausunto- ja muu vastaava aineisto
    - liite 50, s. 808, sosiaalipediatri Pirjo Anttilan lausunto
    - liite 51, s. 809, lastenlääkäri Pirjo Anttilan, lastenkirurgi Timo Hurmeen, lastenradiologi Erkki Svedströmin ja lastenradiologi Raimo Virkin lääkärinlausunto
    - liite 52, ss. 810–909, epikriisi
    - s. 814 tk-lääkäri Pirisen lääkärinlausunto
    - s. 815 tk-lääkäri Inari Vallaston lääkärinlausunto
    - s. 816 terveydenhoitaja Leena Paaskunta lausunto
    - s. 847-849 vastuuylilääkäri Pirkko Maneliuksen lääkärinlausunto
    - s 897-901 psykologi Johanna Pirisen, ylilääkäri Pirkko Maneliuksen ja lastenpsykiatrian erikoislääkäri Taina Juvenin yhteenvedot, hoitosuunnitelma ja diagnoosi
    - s 903 psykologi Sanna-Kaija Nuotion yhteenveto
    - s 907 luokanopettajan lausunto
    - liite 58 s. 1022 sosiaalipediatri Pirjo Anttilan lausunto
    - liite 59 s 1023 lastenlääkäri Pirjo Anttilan, lastenkirurgi Timo Hurmeen, lastenradiologi Erkki Svedströmin ja lastenradiologi Raimo Virkin lääkärinlausunto
    - liite 60, ss. 1024–1116 epikriisi
    - liite 64, s. 1220 sosiaalipediatri Pirjo Anttilan lausunto
    - liite 65, s 1221 lastenlääkäri Pirjo Anttilan, lastenkirurgi Timo Hurmeen, lastenradiologi Erkki Svedströmin ja lastenradiologi Raimo Virkin lääkärinlausunto
    - liite 66, s 1222–1307: s. 1222–1223, diagnoosi
    - s. 1226–1227, tk-lääkäri Eriikka Pirisen ja tk-lääkäri Inari Vallaston lausunnot
    - s. 1228–1243, terveydenhuoltoa koskeva yhteenveto
    - s. 1250–1253, kalloröntgen
    - s. 1254–1256, Pirkko Maneliuksen lausunto
    - s. 1257–1261, yhteenvetoa ajalta 24.9.2009–18.6.2010 koskien psykolo-

gi Johanna Pirisen, ylilääkäri Pirkko Maneliuksen ja lastenpsykiatrian erikoislääkärin Taina Juvenin havaintoja ja toteamuksia
120. Valokuvia erityisesti vuodelta 2009, takavarikoitu muistitikku Kingston
121. Tutkintailmoitus eläinsuojelurikoksesta
122. Pöytäkirjat kotietsinnöistä ja teknistä tutkimuksesta 2011
123. Minna Joki-Erkkilän lääkärinlausunto henkilöstä, joka ei liity murhajuttuun
124. Valokuvia Halisten olohuoneesta
125. Lausunto muotojälkitutkimuksesta
126. Yhteenveto Alexander Auerin yksilökäynneistä psykologi Sanna-Kaija Nuotion luona
127. Valokuva Anneli Auerin päiväkirjan kannesta
128. Murha-asiaan liittymättömän henkilön oikeuspsykiatrinen haastattelu 26.10.2011
129. Ari Auer: video ja litterointi v. 2011
130. Kaksi kohtaa Auerin asunnossa suoritetun teknisen kuuntelun tallenteelta litteroituna 26.8.2009 klo 15-18 ja 20-21, sivut 7 ja 9
131. Peitetoiminnasta laadittu raportti 17.3.-17.8.2009
132. Peitetoiminnasta laadittu raportti 16.1.-29.10.2009

Henkilötodistelu
Asianosaisten kuuleminen todistelutarkoituksessa
1. Amanda Lahti
2. Anneli Auer

Todistajat
3. Tuomas Härmä
4. Ari Laakkonen
5. Taru Välimäki
6. Jari Röppänen
7. Mika Tauru
8. Tapani Turunen
9. Ilkka Hormila
10. Antti Ruoho
11. Mauri Tankka,
12. Esa Koivuniemi
13. Jouni Kostensalo
14. Jyrki Tuomi
15. Matti Mäkinen
16. Juha Joutsenlahti
17. Anja Ytti
18. Hannu Laaksonen
19. Leena Kilpeläinen
20. Raili Sulkava
21. Auli Paananen
22. Tuija Niemi
23. Risto Hemmi
24. Marina Tankka
25. Päivi Vettenranta
26. Mirja Paavola
27. Outi Piirala
28. Tapio Santaoja
29. Marjut Kujansivu

30. Kare Koskinen
31. Ari Auer
32. Minna Auer
33. Merja Hermonen
34. Minna Joki-Erkkilä
35. Harry Lindahl
36. Anja Seppälä
37. Sanna-Kaija Nuotio
38. Jorma Piha
39. Markus Heinimaa
40. Jaana Haapasalo
41. Julia Korkman
42. Katarina Finnilä
43. Pekka Santtila
44. Agneta Auer
45. Reijo Auer

Muu todistelu

1. Videotallenne Anneli Auerin puhuttelusta 2.12.2006 ja sen litterointi
2. Anneli Auerin esitutkintakertomus 20.9.2009 s. 73, 75 – 80, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 91, 94, 96 - 100, 102 – 104, 107 – 111, 114,
3. Videotallenteet Anneli Auerin kuulusteluista 24.9.,27.8. ja 26.9.2009
4. Videotallenne Anneli Auerin ja Amanda Auerin välisestä keskustelusta Porin pääpoliisiasemalla 6.10.2009 ja sen litterointi
5. Todistaja Laakkosen esitutkintakertomus, ss. 373 ja 376
6. Todistaja Välimäen esitutkintakertomus, s. 278
7. Todistaja Mauri Tankan esitutkintakertomus, s. 241
8. Todistaja Leena Kilpeläisen esitutkintakertomus, s. 269
9. Todistaja Outi Piiralan esitutkintakertomus, s. 9

KÄRÄJÄOIKEUDEN RATKAISU

Riidattomat tosiasiat

Asiassa on riidatonta, että aviopuolisoiden Anneli Auerin ja Jukka Lahden yhteisessä asunnossa ja kodissa ovat olleet 30.11.2006 noin klo 23.00 lähtien saapuvilla puolisot sekä heidän neljä alaikäistä lastaan, tuolloin 9-vuotias Amanda, 7-vuotias Alexander, 4-vuotias Alexandra sekä 2-vuotias Aurora.

Auer on soittanut yöllä klo 02.43,22 hätäkeskukseen ilmoittaen, että asuntoon on tunkeutunut vieras henkilö, joka pahoinpitelee Lahtea ja on haavoittanut häntä itseäänkin. Puhelu hätäkeskukseen on päättynyt klo 02.47,39. Puhelun aikana puhelimessa on osan aikaa ollut 9-vuotias Amanda Auer.

Poliisipartio on tullut paikalle noin kymmenen minuutin kuluttua Auerin puhelinsoiton alkamisesta.

Poliisipartion tullessa paikalle Auer on ilmoittanut poliiseille Lahden olevan heidän makuuhuoneessaan. Lahti oli maannut makuuhuoneen lattialla elottomana. Makuuhuoneena käytetystä takkahuoneesta asunnon ulkoterassille johtavan oven ikkunalasi oli rikottu ja makuuhuoneen lattialla on ollut runsaasti lasinsirpaleita sekä verijälkiä.

Sairaankuljettajat ovat tulleet paikalle pian ensimmäisen poliisipartion jälkeen ja todenneet Lahden kuolleeksi.

Keskeinen erimielisyys

Onko Auerin ja Lahden asunnossa ollut ulkopuolinen henkilö silloin, kun Lahti on joutunut kuolemaan johtaneen väkivallan kohteeksi.

Onko Lahti kuollut ulkopuolisen henkilön vaiko puolisonsa Anneli Auerin häneen kohdistaman väkivallan seurauksena.

Asian ratkaisemisen kannalta keskeinen näyttö

Keskeisin näyttö asiassa muodostuu paikalla olleiden henkilöiden kertomuksista, paikalle ensinnä tulleiden viranomaisten havainnoista, tapahtumapaikalla suoritettujen tutkimusten tuloksista sekä hätäkeskustallenteelta ilmenevästä.

Paikalla tapahtuma-aikaan olleita henkilöitä, joilla voi olla tai on omakohtaisia havaintoja Lahden kuolemaan johtaneista tapahtumista, ovat vastaaja Anneli Auer sekä Auerin ja Lahden yhteinen lapsi, tapahtuma-aikaan 9-vuotias Amanda-tytär.

Myöhemmin arvioitavaksi jää, onko asunnolla tapahtuma-aikaan omassa huoneessaan olleilla Auerin ja Lahden muilla lapsilla, 7-vuotiaalla Alexanderilla, 4-vuotiaalla Alexandralla ja 2-vuotiaalla Auroralla todellisia, asian ratkaisemisen kannalta olennaisia havaintoja tai muistikuvia tapahtumista.

Paikalla ensimmäisenä tulleilla poliisimiehillä on ulkopuolisen henkilön havaintoja tilanteesta asunnolla. Tapahtumapaikalla on suoritettu erilaista tutkintaa, joiden tutkimusten tulokset on esitetty todisteena tämän asian yhteydessä.

Tapahtumien kulkua ja ulkopuolisen henkilön läsnäoloa selvitettäessä keskeisessä asemassa on tallenne Annelin Auerin puhelinsoitosta hätäkeskukseen.

Asiassa on esitetty puolin ja toisin verrattain runsaasti asiantuntijatodistelua, jolla on pyritty erityisesti selvittämään lasten kertomusten uskottavuutta. Tätä todistelua ei tulla jäljempänä yksityiskohtaisesti läpikäymään huomioon ottaen asiantuntijoiden voimakkaasti toisistaan poikkeavat mielipiteet sekä se, että asian ratkaisemisen kannalta olennaiset seikat ovat löydettävissä alussa mainitun todistelun perusteella.

Henkilötodistelu

Vastaaja Anneli Auer

Vastaaja Anneli Auer on kertonut tapahtumista heti tapahtumapaikalla ensipartiossa olleille poliisimiehille. Sen jälkeen Aueria on kuultu asianomistajana sairaalassa 2.12.2006. Aueria on kuultu epäillyn asemassa syksyllä 2009. Aueria on kuultu oikeudessa vastaajana henkilökohtaisesti tämän asian käsittelyn yhteydessä.

Auerin kertomus on välillä muuttunut sisällöltään olennaisesti. Tämän johdosta seuraavassa on käyty lävitse vastaajan 2.12.2006 antama kertomus sekä hänen kertomuksensa syksyllä 2009. Auerin ensipuhuttelussa 1.12.2006 tapahtumapaikalla antamat tiedot ilmenevät ensipartiossa olleiden ja tässä asiassa to-

distajina kuultujen poliisimiesten kertomuksista.

1.12.2006:

Auer on kertonut heidän perheestään sekä heidän muutostaan ja asumisestaan Ulvilassa. Niin Auer kuin Lahtikin olivat kotoisin Turun seudulta. He olivat muuttaneet Ulvilaan neljä vuotta aikaisemmin. Tarkoitus oli ollut asua Ulvilassa vain jonkin aikaa ja palata sitten Turun seudulle tai muuttaa pääkaupunkiseudulle, mutta sitten Lahti oli saanut työpaikan, joka aluksi oli vaikuttanut hyvältä. Myöhemmin työ oli muuttunut hyvin paljon stressiä aiheuttavaksi.

Marras- joulukuun taitteessa 2006 Lahdella oli ollut meneillään kaksi kiireistä työviikkoa ja Lahti oli odottanut, että niiden jälkeen hän ehtisi olla enemmän kotona. Lahti oli ollut tunnollinen ja ahkera työntekijä ja hänellä oli Auerin arvion mukaan ollut tuolloinkin vähintään kuukausi ellei parikin kuukautta ylityötunteja käyttämättä.

Tapahtumapäivän aamuna Lahti oli lähtenyt aamulla kuuden aikoihin Turkuun. Päivän aikana Lahti oli soittanut kotiin. Illalla Turussa oli ollut jotkin päättäjäiset tai iltajuhlat, joihin Lahti oli ollut menossa, mutta aikonut lähteä sieltä kotiin yhdeksän aikoihin, kuten oli sitten tehnytkin.

Lahti oli ollut kotona illalla kello yhdentoista aikoihin. Auer oli ollut hereillä vuoteessa nuorimman lapsensa Auroran kanssa Lahden tullessa kotiin. Aurora oli juossut isäänsä vastaan.

Lahti oli laittanut sitten vielä tiskikoneen päälle ennen kuin hänkin oli käynyt vuoteeseen. Nuorin lapsi oli nukkunut tai hänet oli nukutettu vanhempien välissä, josta hänet sitten oli talutettu omaan sänkyynsä. Auer ja Lahti olivat menneet nukkumaan arviolta puolen yön aikaan.

Auer oli nukkunut seinän puolella ja herännyt "räiskintään". Auer ja Lahti olivat kohottautuneet vuoteessa meteliä ihmetellen. Huoneeseen oli lentänyt ulko-oven ikkunan lasia.

Auer itse oli ilmeisesti ollut noussut sängyssä polvilleen tai seisaalleen, Lahti puolestaan oli ilmeisesti noussut vuoteesta seisaalleen lattialle. Lasinpalasia oli lentänyt huoneeseen niin paljon, että Auer oli suojannut kasvojaan lentävältä lasilta. Ikkunan rikkominen ja lasin lentäminen oli kestänyt ehkä minuutin verran. Lahti oli mahdollisesti sanonut jotakin. Samassa Auer oli käsittänyt, että ikkuna-aukko oli jotenkin täyttynyt ja aukon kautta oli joku ollut tulossa sisälle.

Huoneessa oli tuossa vaiheessa ollut hämärää. Ikkuna-aukosta oli joku tunkeutunut sisään huoneeseen ja käynyt heti käsiksi Lahteen, mistä oli seurannut tappelu. Auer ei ollut nähnyt, oliko sisään tunkeutujalla ollut jokin ase vai oliko se "iha tavallista mäiskintää". Auer ei ole tarkemmin muistanut, oliko hän mennyt tappelijoiden väliin, vaiko tönäisemään tai repimään tappelijoita erilleen tai tekemään jotakin muuta. Tällöin sisään tunkeutuja oli lyönyt Aueria veitsellä rintaan. Auer oli koettanut iskukohtaa ja huomannut sen verestä määräksi.

Iskun saadessaan Auer oli muistamansa mukaan ollut joko sängyllä tai sängyn vieressä ja loikannut heti sen jälkeen sängyn päädyssä olleen arkun yli ja juossut pakoon. Lahti ja sisään tunkeutuja olivat siinä vaiheessa jääneet johonkin takan ja ikkunan välille.

Auerin juostessa pois makuuhuoneesta, perheen vanhin tytär Amanda oli ollut hereillä ja äitiään vastassa eteisessä. Auer oli sanonut, että "tääl on joku tappaja, juoskaa äkkiä ulos", minkä jälkeen Auer oli avannut kadun puoleisen ulko-oven. Lapset eivät kuitenkaan olleet menneet ulos. Tämän jälkeen Auer oli soittanut hätänumeroon keittiössä olleesta lankapuhelimesta.

Makuuhuoneesta oli jatkuvasti kuulunut tappelun ääntä ja Lahden huutoa. Samaan aikaan, kun hätäkeskuspäivystäjä oli vastannut Auerin puheluun, oli makuuhuoneesta kuulunut "semmost mäiskinän ääntä" ja Lahti oli huutanut kivusta.

Hätäkeskuspäivystäjä oli kysellyt, mitä asunnossa tapahtui ja Auer oli vaatinut jotakuta tulemaan paikalle nopeasti. Päivystäjä oli pyytänyt Aueria pysymään puhelimen ääressä ja Auer oli pysynyt paikallaan puhelin kädessään samalla, kun makuuhuoneesta "koko ajan sitä ääntä kuului".

Auer ei ole muistanut, missä vaiheessa hän oli ensimmäisen kerran käynyt katsomassa makuuhuoneeseen, mutta joka tapauksessa silloin, kun Lahti oli huutanut jotakin, joka oli kuulostanut Anneli Auerista perhepiirissä käytetyltä puhuttelunimeltä "Annu". Auer oli ihmetellyt, että miksi Lahti oli hänen nimeään huutanut. Apua Lahti ei ollut huutanut.

Auer oli mennyt katsomaan makuuhuoneen oviaukolle. Huoneessa ollut mies oli tällöin hyökännyt Aueria kohti "ketterästi", uhkaavasti ja kovalla vauhdilla. Auer oli ennättänyt nähdä Lahden makaavan makuuhuoneen lattialla.

Auer oli mahdollisesti huutanut, että "mitä sä teet" ja "lopeta" tai jotakin vastaavaa.

Miehen hyökätessä Aueria kohti, Auer oli paennut asunnon kadun puolen kuistille. Auer oli kuitenkin palannut sisälle havaittuaan, että lapset olivat edelleen sisällä eikä hänellä itselläänkään ollut edes avainta mukana. Mies oli ilmeisesti palannut takaisin makuuhuoneeseen.

Puhelu hätäkeskukseen oli ollut koko tämän ajan auki. Auer oli palannut puhelimeen. Amanda-tytär oli ollut jonkin aikaa puhelimessa "päivystämäs, et jos siel sanotaa jotai". Asia ei ollut tuntunut edistyvän yhtään puhelun kestäessä, kunnes lopulta oli ilmoitettu, että apua on lähetetty paikalle.

Auer oli käynyt toisen kerran katsomassa tilannetta makuuhuoneessa, mahdollisesti siinä vaiheessa, kun hätäkeskuspuhelu oli päättynyt ja ennen poliisilta tullutta puhelua. Tilanne oli ollut sama kuin edelliselläkin kerralla. Lahti oli edelleen huutanut makuuhuoneessa ja heti, kun Auer oli saanut näköyhteyden makuuhuoneessa olleisiin, oli huoneessa ollut mies taas hyökännyt häntä kohti palaten kuitenkin taas takaisin makuuhuoneeseen, kun oli saanut Auerin häädettyä pois paikalta.

Auer oli kuullut Lahden pahoinpitelemisestä kuuluneita ääniä ja hänelle oli syntynyt mielikuva, että sisään tunkeutuja oli ollut Lahden päällä ja hakannut tätä. Hakkaamisen ja "mäiskimisen" ääntä ja Lahden tuskanhuutoja oli jatkunut kauan. Auerille oli syntynyt mielikuva, että hakkaamisen äänet olivat aiheutuneet veitsellä hakkaamisesta. Äänet olivat jatkuneet vielä, kun puhelinsoitto poliisilta oli tullut. Lahden valitushuudot olivat loppuneet vasta poliisilta tulleen puhelun aikana. Kun puhelimessa oli kysytty jotakin sellaista, että oliko uhri vielä hengissä, Auer oli sanonut paikalla olleelle Amanda-tyttärelleen, että "Amanda katotko tonne". Auer ei sitten ollut nähnyt, oliko Amanda käynyt katsomassa makuuhuoneeseen. Auer on kuitenkin todennut, että " parempi kyl olis ollut ettei hän olis menny kattomaa sitä, ni hän ei olis nähny sitä".

Kun makuuhuoneessa oli tullut hiljaista, Auer oli käynyt katsomassa makuuhuoneeseen ensin olohuoneen kautta, mutta kun huone oli ollut täynnä lasia, Auer ei ollut sitä kautta halunnut mennä pidemmälle. Tämän jälkeen Auer oli kiertänyt kodinhoitohuoneen kautta kylpyhuoneeseen ja katsonut sieltä makuuhuoneeseen ja nähnyt Lahden makaavan siellä liikkumatta paikallaan verisenä, silmät avoimina ja kuolleen näköisenä. Auer oli ajatellut, että hänen pitäisi kokeilla Lahden pulssia, mutta hän ei ollut yltänyt kylpyhuoneen ja makuuhuoneen välisen oven raosta kuin Lahden olkapäähän asti. Hän oli vetänyt kätensä pois eikä ollut halunnut enempää Lahteen koskea.

Tämän jälkeen Auer oli mennyt kadun puolen ulko-ovelle odottaman poliisia tai sairasautoa.

Nuoremmat lapsetkin olivat ilmeisesti tuossa vaiheessa jo hereillä, mutta he olivat vielä lastenhuoneessa. Vanhin lapsista Amanda oli pyörinyt Auerin ympärillä. Auerin tiedossa ei ole, missä pienemmät lapset olivat olleet hätäpuhelun aikana.

Auerin havaintojen mukaan asuntoon tunkeutuneella miehellä oli ollut yllään tummat, kohtalaisen vartalonmyötäiset vaatteet ja mahdollisesti pipo tai huppari tai molemmat. Mies oli ollut tukeva ja isokokoinen, pituudeltaan vähintään 180 senttimetriä. Näkyvissä oli ollut vain kasvojen keskiosa, joka oli vaikuttanut leveältä. Mies oli vaikuttanut ilmeettömältä, tavallisen näköiseltä, vaaleaihoiselta, arviolta 40 – 50 -vuotiaalta suomalaiselta mieheltä. Kasvot saattoivat olla hieman punakat. Miehen hiukset eivät näkyneet. Pipo tai huppu oli joko peittänyt kulmakarvat tai sitten ne olivat aivan vaaleat tai mitättömän näköiset. Mies ei ollut sanonut mitään koko aikana. Auerin arvion mukaan miehen on täytynyt olla aika lailla veressä, koska "koska sitä verta sieltä niin pal lensi".

Erikseen kysyttäessä Auer on arvellut sisään tunkeutuneen toimineen Lahtea hakatessaan kuin kone ja halunneen nimenomaan aiheuttaa Lahden kuoleman. Tekijä oli käyttäytynyt kaksi kertaa uhkaavasti Aueria kohtaan, mutta lapsia kohtaan hän ei ollut pyrkinyt käyttäytymään uhkaavasti tai väkivaltaisesti.

Lahti oli ollut pituudeltaan vain 160 senttimetriä. Hän oli nuorena loukannut toisen jalkansa ja hän oli ontunut jalkaansa edelleen.

Paikalle tulleet poliisit olivat kysyneet Auerilta, oliko lattialla ollut veitsi peräisin Auerin ja Lahden taloudesta. Auer oli käynyt keittiössä katsomassa ja

heillä käytössä ollut mustapäinen veitsi oli ollut paikallaan.

Auerin muistaman mukaan talon terassilla oli voinut olla kesästä jääneitä näppylähanskoja.

Haastattelun yhteydessä Auerin jalkapohjissa on havaittu haavoja.

Auer on haastattelun yhteydessä vastauksena kysymykseen tulevaisuuden suunnitelmista kertonut, että lapset saavat käydä joulukuun loppuun asti Vanhakylän koulussa ja sitten he muuttavat Turkuun. Asunto täytyy siivota ja laittaa myyntiin, koska, kun ei enää ole kysymys Lahden työpaikasta, niin heillä ei ole mitään syytä jäädä Ulvilaan. He menevät sinne, missä heidän sukulaisensa ovat ja "unohdetaa tää juttu sitte".

Auerin mukaan vanhin lapsista Amanda oli sairaalassa kertonut nähneensä, kun mies oli hävinnyt ikkunasta.

Auerin tiedossa ei ole ollut, olisiko Lahteen tämän työn johdosta kohdistunut jotakin suoranaisia uhkauksia, ilmeisesti kuitenkin oli joitakin ihmisiä, jotka saattoivat tuntea katkeruutta Lahtea kohtaan työpaikalla toimeenpantujen irtisanomisten johdosta.

20.9.2009:

Auerin kertomuksen osalta on viitattu esitutkintapöytäkirjan sivulle s. 73 kirjattuun, eli
"Kysyttäessä vastaan, että juostessani makuuhuoneesta pakoon kohti eteistä niin varmaankin tappelun äänet kuului sinne saakka. Ollessani keittiössä soittamassa hätäkeskukseen niin puhelimen luokse tappelun äänet ja mäiskintä kuului aivan selvästi.
Muistan aivan selvästi, että kun tulin etukuistilta takaisin sisään niin eteisessä kuulin, että makuuhuoneesta kuului tappelun ja mäiskintä ääntä."

Saman kertomuksen sivulta 75 on viitattu Auerin lausumaan:
"Tekijä tuli makuuhuoneeseen, kävi Jukan kimppuun ja pisti minua veitsellä rintaan ja minä lähdin juoksemaan karkuun. Juoksin eteiseen ja huusin lapsille, että lähtekää pakoon. Muistan, että mietin vähän aikaa eteisessä, että mitä teen ja sitten menin soittamaan.
Kysyttäessä vastaan, että ajallisesti kuvittelisin, että aloitin soiton hätäkeskukseen alle minuutin kuluttua siitä, kun tekijä oli taloon sisään tullut.
Puhelun aikana kävin edellä kertomani kaksi eri kertaa makuuhuoneen ovella ja molemmilla kerroilla tekijä lähti minua kohden ja tänä aikana Amanda oli puhelimessa.
Muistan, että enne puhelun aloittamista, törmäsin jossakin kohtaa Amandaan. En muista sanoinko Amandalle mitään.
Kysymys: Missä Amanda silloin oli, kun aloitit puhelun hätäkeskukseen ?
Vastaus: En osaa sanoa.
Kysymys: Jos et tiennyt, missä Amanda oli tuolloin niin, etkö ollut huolissasi hänestä ?
Vastaus: En varmaankaan tuolloin edes ajatellut koko asiaa."

Saman kertomuksen sivulta 77 on viitattu muun ohella Auerin vastaukseen ky-

symykseen siitä, olisiko tekijä kuullut Auerin ja Amanda keskustelua hätäkeskuksen kanssa:
"En osaa sanoa. Talossa oli niin kova meteli, ettei tekijä ehkä kuullut minun ja Amandan puhumista hätäkeskukseen. Meteli syntyi siitä, että tekijä oli tappamassa Jukkaa eli ne äänet, joita olen aikaisemmin kuulustelussa kuvaillut eli mäiskintää ja tappelun ääniä."

21.9.2009:

Kertomuksen sivulla 80 Auerilta on kysytty, miksi metelin syytä vanhemmilta kysymään tulleelle Amanda-tyttärelle oli vastattu räminän aiheutuneen ukkosesta: "Varmaan sen vuoksi, ettei me tiedetty mikä tai mistä meteli johtui. Muistan itse miettineeni, että meteli aiheutuu jostain luonnonilmiöstä."

23.9.2009:

Kertomuksen sivulla 88 Auer on 1.12.2006 vastaisen yön tapahtumista todennut sen jälkeen, kun edellä oli tuotu esille hätäkeskustallenteen analysointi, jonka mukaan tallenteelta ei ilmene ulkopuolisten eikä myöskään kamppailuin ääniä:
"Minulla on tällä hetkellä hyvin epävarma olo kyseisestä tapahtumasta. Nyt, kun olemme käyneet seikkaperäisesti em. lausunnon läpi, on minun vaikea antaa järkeviä selityksiä asiassa. Kyseinen lausunto saa päässäni aikaan pelottavia ajatuksia.
Kuten maanantaina poliisille sanoin, että poliisi on varmaan nykyisissä tutkimuksissaan oikeassa, mutta jostain syystä, minun on vaikea saada sitä asiaa sisältäni ulos.
Minun on jostain syystä vaikea saada hahmottumaan mielessäni em. asioita."

24.9.2009:

Auer ei ole osannut selittää, minkä vuoksi Amanda ja Alexander eivät ole kuulleet Auerin kertomia kamppailun, tappelun ja hakkaamisen ääniä, jotka olisivat kuuluneet kuuluivat selvästi talon eteiseen ja tuulikaappiin asti.

Auer on todennut, että mikäli hätäkeskustallenteella kuuluvat äänteet (u)-o-l-e ovat hänen sanomansa, hän "on hyvin todennäköisesti surmannut Jukan. Tämä tuntuu toisaalta uskomattomalta, mutta järkevästi ajatellen sen täytyy olla näin".

Auer on lisäksi kertonut hänellä olevan sellainen muistikuva, että hän on ehkä suuttunut Lahdelle Amandan, heidän vanhimman tyttärensä, joka silloin oli 9,5 vuotias, huonosta kohtelusta. Auer on voinut huutaa Lahdelle yöllä 30.11.-1.12.2006. Auer on pitänyt mahdollisena, että riita hänen ja Lahden välillä olisi riistäytynyt käsistä ja johtanut siihen, että Auer olisi surmannut Lahden, koska mitään muuta järkevää selitystä hän näille tapahtumille ei voi antaa.

26.9.2009:

Auer on yllä mainitun kuulustelun pöytäkirjaan kirjatun mukaan kertonut, että hänen ja Lahden välillä oli kyseisenä yönä ollut sanallista riitaa.

Auerin muistaman mukaan hän oli tätä ennen noussut vuoteesta ja mennyt keittiöön, koska ei saanut nukuttua. Hän oli ilmeisesti alkanut siivota tai järjestellä keittiön kaappeja tai laatikoita, samalla hän oli alkanut miettiä asioita, jotka olivat saaneet hänet kiukustumaan Lahdelle. Kyseisellä surmaviikolla Auer oli sanonut Lahdelle, että hän haluaisi itselleenkin hieman aikaa omien töiden tekemiseen, edes pari tuntia viikossa. Lahti oli sanonut, että miksi Auer tarvitsi ns. omaa aikaa, kun sitä ei ole hänelläkään. Lahti oli kuitenkin ollut koko torstain 30.11.2006 Turussa ja Auerin mielestä ne tilaisuudet, joissa hän tuolloin oli, eivät liittyneet hänen varsinaiseen työhönsä Luvatalla.

Lahti on ilmeisesti tullut hakemaan Aueria takaisin nukkumaan ja Auer ja Lahti olivat menneet keskustelemaan makuuhuoneeseen. Tässä vaiheessa Amanda on ilmeisesti tullut makuuhuoneen ovelle ja Lahti oli käskenyt hänen mennä nukkumaan. Auer oli ilmeisesti tämän jälkeen sanonut Lahdelle, että tämä kohtelee Amandaa huonosti. Tässä kohtaa ilmeisesti keskustelu oli jo muuttunut hieman kovemmalla äänellä käydyksi.
Auer oli voinut tuossa vaiheessa mennä olohuoneeseen ja yrittää ottaa olohuoneen lattialla olleen matkalaukun tarkoituksenaan ilmeisesti pakata omat ja lasten vaatteet matkalaukkuun ja lähteä lasten kanssa pois. Tuossa vaiheessa Auer on muistamansa mukaan sanonut Lahdelle, että haluaa erota hänestä. Lahti oli Auerin muistaman mukaan koettanut estää Auerin lähtöä ja vienyt hänet olohuoneesta keittiöön. Keittiössä Auer ja Lahti ovat jatkaneet kovaäänistä riitelyä.
Keittiöstä joko Auer tai Lahti on ottanut ehkä veitsen. Veitsiä säilytettiin muun muassa keittiön alakaappien laatikoissa. Lisäksi veitsiä oli keittiön työtason päällä olleessa puisessa veitsitelineessä.
Auerin muistikuvan mukaan hänellä ehkä on keittiössä ollut veitsi kädessä, ilmeisesti makuuhuoneessa Auer ei ole pidellyt veistä kädessään.

27.9.2009:

Auer on kertonut tapahtumista yöllä samalla tavalla kuin edellisessä kuulustelussa, joskin kertomuksessa ilmenee, että puolisoiden välille syntynyt riita oli yltynyt hyvin voimakkaaksi.

30.9.2009:

Auerin on kirjattu ilmoittaneen: "Olen yrittänyt miettiä tätä tapahtumaa ja pidän mahdollisena, että minun ja Jukan riita on riistäytynyt pois molempien hallinnasta ja itse olen ollut niin kauhuissani, että olen luullut Jukkaa joksikin murhamieheksi ja kohdistanut häneen em. sanan.
Kuulustelun jatkuessa Auerin on kirjattu lausuneen vastatauksena kysymyksiin, ettei hän pidä todennäköisenä ulkopuolisen henkilön mukanaoloa tapahtumissa ja, että :
"Minun ja Jukan välinen riita on todennäköisesti jostain syystä riistäytynyt käsistä ja lopputulos on ollut se, että olen surmannut Jukan. Olen luultavasti siinä tilanteessa luullut Jukkaa joksikin muuksi ja toiminut osittain jonkinlaisen kauhun ja ehkä hieman raivonkin vallassa siten, että en ole kyennyt hahmottamaan, mitä olen tekemässä. Riita on loppujen lopuksi lähtenyt melko olemattomasta asiasta liikkeelle. Tämän vuoksi lopputulos on ollut kohtuuton riidan syihin nähden.
Minun ja Jukan välillä ei varsinaisesti ole ollut mitään pitkäaikaisia riitoja. Rii-

dat ovat olleet mielestäni sellaisia, joita varmaan valtaosassa perheissä on aviopuolisoiden välillä. Minulla on välillä potuttanut Jukan sanomiset ja tekemiset, mutta mistään pitkäaikaisesta kaunasta ei ole ollut kysymys. Jukallakin oli syksyllä omat murheensa Luvatalla ja hän oli niiden vuoksi stressaantunut. Vaikka Jukka toisinaan vähätteli minun tekemisiäni, niin en silti vihannut häntä tai halunnut hänelle mitään pahaa."

1.10.2009:

Auer on kysyttäessä syyllistymisestään kysymyksessä olevan rikokseen todennut "Todennäköisesti olen, vaikka en sitä muista".

Kysyttäessä, ovatko aiemmat kuulustelut merkitty oikein ja onko niihin lisättävää, Auer on todennut: "Muuten kuulustelut ovat oikein merkitty, mutta vangitsemistilaisuudessa mainittiin, että olen pitänyt Tähtisentiellä keittiössä veistä kädessäni. En muista tällaistä vaan muistan sen, että olimme Jukan kanssa keittiössä ja Jukka piti minua väkisin keittiön pöytätasoa vasten ja tällöin minä olen ehkä availlut keittiön vetolaatikostoa, jossa säilytettiin veitsiä. Koin tuolloin, että olin vankina enkä päässyt siinä minnekään. En muista otinko minä vai Jukka veistä laatikostosta, olen ehkä yrittänyt ottaa veistä, mutta en muista varmuudella. Kokonaisuudessaan kuulustelut on oikein merkitty. Joitakin sanojen vivahde-eroja en ole kaikkia korjannut ja tästä annan esimerkin: Jossain kuulustelussa on merkitty silmitön raivokohtaus ja olen tarkoittanut siinä kohtaa hysteerinen kohtaus."
Tähtisentien makuuhuoneesta löydetystä veitsestä Auer on kertonut, ettei hän tunnista veistä varmuudella, mutta saattaa olla, että se on heidän keittiössään jossakin laatikossa ollut veitsi.

5.10.2009:

Auer on kertonut Lahden surmaamiseen päättyneestä riidan kärjistymisestä kuten 30.9.2009 on kirjattu.

8.10.2009:

Auerilla ei ole ollut aikaisempiin kertomuksiinsa mitään korjattavaa tai lisättävää.
Auer on lisäksi kertonut asiaa ajateltuaan olevan mahdollista, että hän on puolustanut itseään Lahden taholta tulleelta hyökkäykseltä, koska hän muistaa, että Lahti oli seisonut makuuhuoneessa uhkaavan näköisenä ja huutanut hänelle "nyt lopetat Annu" tai "nyt se on loppu Annu" tai jotain vastaavaa.
Auerin kertoman mukaan on mahdollista, että Lahti oli jostakin syystä mennyt ulos ja joko hänestä johtuen tai jostain muusta syystä hän ei ole päässyt sisälle ja on sen vuoksi rikkonut ikkunan ja tullut siitä sisälle. Tässä tilanteessa hän oli ehkä kuvitellut Lahden joksikin muuksi ja tavallaan kuvitellut puolustavansa Lahtea ja tässä tilanteessa saanut itse veitseniskun rintaansa. Lahti on saattanut tässä tilanteessa, kun on tullut sisälle, loukata itseään rikkoutuneeseen ikkunaan.

20.10.2009 :

Auerin on kirjattu kertoneen, ettei hän osaa varmuudella sanoa, oliko hänellä

ja Lahdella ollut riitaa juuri 30.11. - 01.12.2006 illalla taikka yöllä vai oliko se jokin muu ilta. Hän ei myöskään ole ollut varma, oliko tuo ilta taikka yö se, jolloin hän oli uhannut Lahtea erolla ja poismuuttamisella kotoa yhdessä lasten kanssa.
Auer on myös ilmoittanut, ettei hän muista kyseisestä illasta juurikaan mitään vaikka hänen miehensä oli tuolloin kuollut.

Auer on oikeudessa kertonut tapahtumista samalla tavoin kuin ensimmäisen kuulemisen yhteydessä 2.12.2006.

Syyksi syys-lokakuussa 2009 antamalleen kertomukselle Auer on tuonut esiin, että hän oli ollut sekä hämmästynyt että loukkaantunut itseensä kohdistuneista epäilyistä ja siitä, ettei häntä ollut uskottu. Hän oli myös ollut tilanteesta sekä pitkistä kuulusteluista johtuen väsynyt. Tämän johdosta ja myös ajan kulumisen johdosta hänen kertomuksensa oli tullut elementtejä hänelle totena kerrotuista asioista.

Asianomistaja Amanda Lahti

Asianomistaja Amanda Lahti on ollut tapahtuma-aikaan asunnolla ja hänellä on havaintoja tapahtumista. Amanda Lahden havaintojen merkitys asian ratkaisemisen kannalta huomioon ottaen kertomusten sisältöä on jäljempänä selostettu keskeisiltä osin.

Amanda Lahti on ollut tapahtuma-aikaan 9-vuotias. Häntä on kuultu tapahtumista heti tapahtumayötä seuranneena päivänä 1.12.2006 iltapäivällä, sitten 7.12.2006 ja vielä 10.1.2007. Amanda Lahti on kertonut tapahtumista seuraavasti.

1.12.2006:

Amanda oli mennyt nukkumaan "varmaan joskus – yhdeksän jälkeen". Hänen isänsä oli lähtenyt työhön varhain aamulla ja palannut vasta yöllä. Lapset olivat menneet nukkumaan ennen kuin isä oli palannut.

Amanda oli ollut nukkumassa yöllä ja herännyt siihen, kun "joku oli paukuttanut meidän ikkunaa". Hän oli ensin luullut, että "pakkanen paukku", mutta sitten hän oli kuullut "että äiti tai iskä kilju".

Amanda oli lähtenyt huoneestaan ja mennyt katsomaan. Hän olisi laittanut valot päälle, mutta ei ollut uskaltanut, "ku siel oli koko huone täynnä lasinsiruja". Hän oli nähnyt, että "äiti ja iskä oli jo hereillä". Vanhemmat olivat olleet seisaallaan sängyn vieressä. Huoneen ikkuna oli ollut rikki.

Amanda oli palannut omaan huoneeseensa ja tullut "vähän ajan päästä" takaisin ja nähnyt "iskän lattialla". Isä oli maannut lattialla "aika siin sängyn vieres". Äiti oli tuolloin ollut Amanda muistaman mukaan menossa puhelimeen tai soittamassa puhelimella. Amanda muistaman mukaan valot olivat silloin ilmeisesti olleet päällä, "ko mäen olis muute nähny pimeessä",

Kysymykseen siitä, oli hän nähnyt "siel ketään vierasta miestä", Amanda on vastannut, "Mää en nähny, se oli varmaan menny jonnekin piiloon". Kun

Amandalta on uudelleen kysytty hänen toiseen käyntikertaansa vanhempien makuuhuoneen ovella liittyen "Entäs se iso vieras mies, oliko se sillo jo siel sisäl ?" Amanda on vastannut "Varmaa, mä en nähny sitä siel."

Kun Amandalta on kysytty, "Onko sul sit mitää käsitystä, missä se oli sen ajan ko sä näit sen lähtevä, ni missä se oli ennen sitä se mies? Oliko se jossai piilossa vai ?", Amanda on vastannut "Varmaa, me ei katottu kylppärii, ehkä se oli kylppärissä".

Tämän jälkeen Amanda oli taas lähtenyt pois paikalta palatakseen sinne "taas vähän ajan kuluttua". Tällöin Amanda oli tehnyt havainnon, "ku mä tulin sinne taas vähän ajan päästä, mä näin ku se mies pakeni ikkunasta". Mies oli ollut kiipeämässä ulos ikkunasta ja Amanda oli nähnyt vain miehen selän ja sen, "et sil oli muistaakseni musta huppari". Hän ei ollut nähnyt, mihin päin mies oli lähtenyt. Poistuvan miehen nähdessään Amanda oli ollut "aika keskel olkkaria". Amanda ei ollut nähnyt vieraan miehen tappelevan isän kanssa, hän ei myöskään ollut kuullut miehen sanovan mitään.

Äidin ollessa puhelimessa, isä oli alkanut huutaa ja äiti oli mennyt katsomaan. Amanda oli jäänyt siksi aikaa odottamaan puhelimeen "et koska sen saa sulkee". Isä oli huutanut "Annu". Amandan mukaan isä oli sanonut Annu, "kun mun äitini, se, ko se on Anneli Auer, ni sitä kutsutaan Annuks".

Amandan mukaan äiti oli käynyt katsomassa isää yhden kerran. Käynti oli tapahtunut olohuoneen kautta, ei kodinhoitohuoneen kautta. Kodinhoitohuoneen kautta ei "mennä sieltä ikin, Katoko siel o aika sekasta, ko seil o pyykkejä lattial .. ".

Amanda ei ollut nähnyt äitinsä menevän ulos muutoin kuin katsomaan, joko poliisi pian tulisi.

Amandan pikkuveli Alexander oli myös herännyt siihen, mutta "se pysyi sängyssä". Pikkusisko Alexandrasta Amanda ei ole osannut sanoa mitään. Nuorimman eli Auroran Amanda oli nähnyt "vast sen jälkeen. Ku se asia oli tapahtunu, ni Aurora tuli sielt. Näytti silt niinko se olis just ollu itkeny. Se tuli sielt meiän sisäeteiseen sielt lastenhuoneest."

Amandan äiti oli kertonut, että "et iskä halus ensimmäisenä kattoa sinne ove vieree, varmaa suojellaksee meitä". Ovi oli ollut ulos johtava ovi, jonka ikkuna oli ollut rikki.

Ikkunasta poistuneesta miehestä Amanda on kertonut, että "äiti sano et et se oli ainaski 180 senttii".

Amanda ei ollut nähnyt miehen haavoittavan äitiä, mutta äiti oli kertonut, että mies oli haavoittanut häntäkin.

7.12.2006:

Amanda on kertonut heräämisestään ja kuulemastaan paukkeesta samalla tavalla kuin viikkoa aikaisemminkin. Isän ja äidin huutaminen oli kuulunut vanhempien makuuhuoneen suunnasta. Äidin ääni oli kuulostanut kiljumiselta.

Amanda on kertonut samalla tavalla kuin aikaisemman kuulemisenkin yhteydessä, että isä ja äiti olivat seisseet makuuhuoneessa sängyn vieressä silloin, kun hän oli ensimmäisen kerran käynyt olohuoneen ja makuuhuoneen rajalla. Ketään muita Amanda ei ollut huoneessa nähnyt.

Pian Amanda oli palannut huoneeseensa. Siellä viettämänsä ajan pituudesta hän on kertonut, että "Sit sen jälkeen ihan vähän ajan päästä mä menin taas kattoon sinne. Tai oli siin varmaan ihan vähä, tai no oli siin aika paljon varmaan aikaa välissä." Kun Amanda oli toisen kerran tullut katsomaan tilannetta, hän oli nähnyt isänsä makaamassa lattialla vatsallaan pää kylpyhuoneen ovea kohti ja isästä oli vuotanut "ihan hirveesti verta". Amanda on arvellut, että "luultavasti se rosvo oli, tai se murhaaja oli varmaan menny meiän kylppäriin piiloon, kun se on aika iso ja siellä ei kukaan käy."

Amanda ei ole ollut "varma näinks mä äidin siä, mut ainakaan äiti ei ollu iskän vieressä". Amanda ei ollut nähnyt ketään muitakaan isänsä lähellä.

Tämän jälkeen Amanda oli palannut vähäksi aikaa omaan huoneeseensa. Kun hän sitten oli kolmannen kerran mennyt katsomaan tilannetta, niin hän oli nähnyt, että "iskä oli yhä sillai, et se oli vatsallaan ja osotti taas sinne samaan suuntaan päällään, eikä ollu yhtään liikkunu. Sit mä näin, kun se murhaaja oli pakenemassa siitä ikkunasta, minkä se rikkoi".

Ikkunasta poistuvasta henkilöstä Amanda on kertonut, että "Mä en muista muuta siitä kun sillä oli muistaakseni musta huppari." ja seuraavaksi "Mut mä en oo ihan varma oliks sillä."

Amandan äiti oli käynyt isän luona silloin, kun Amanda oli ollut puhelimessa.

Äiti oli kertonut Amandalle, että jossakin vaiheessa hän oli huutanut lapsille, että juoskaa ulos, täällä on joku tappaja, mutta Amanda ei ollut kuullut sitä. Äiti oli kertonut Amandalle että poliisien tulo paikalle oli kestänyt kuusi minuuttia.

Aleksander oli kertonut Amandalle heränneensä, mutta pysyneensä koko ajan sängyssä. Aleksander ei ollut tullut ulos omasta huoneestaan.

Amandan mukaan isä ja äiti olivat "joskus vähän huutanu toisilleen, mut ei se niinkun semmost kamalaa riitaa ollu".

10.1.2007:

Amanda on kertonut tapahtumat samalla tavalla kuin kahden aikaisemman kuulemisen yhteydessä. Amanda on arvioinut olleensa huoneessaan ensimmäisen ja toisen käyntinsä välillä pari minuuttia – seitsemän minuuttia, toisen ja kolmannen käynnin välillä viisi – seitsemän minuuttia. Amanda on lisäksi kertonut, että hän oli paukkeeseen herättyään ensin jäänyt kuuntelemaan vuoteeseensa ja lähtenyt katsomaan tilannetta vasta sitten, kun hän oli kuullut vanhempiensa, tai ilmeisesti äidin, kiljuvan. Pauketta oli kestänyt "aika kauan". Paukkeen ja vanhempien äänten lisäksi ei muita ääniä ollut kuulunut.

Amandan mukaan hänen käydessään ensimmäisen kerran olohuoneen ja makuuhuoneen rajalla vanhemmat olivat seisseet sängyn vierellä tai sitten äiti oli vielä ollut sängyllä. Terassille johtavan oven ikkuna oli ollut rikki. Jossakin vaiheessa ensimmäisen käynnin yhteydessä Amanda oli kuullut isänsä kiroavan.

Toisen käynnin yhteydessä Amanda oli nähnyt isänsä makaavan makuuhuoneen lattialla verissään. Amanda ei ollut nähnyt äitiään, mutta on arvellut tämän olleen ehkä soittamassa apua.

Kolmannen käynnin yhteydessä tekemästään havainnosta Amanda on kertonut, että "sit mä näin sen, mun mielest sil oli musta huppari, mut en mä oo ihan varma siitä." Lisäksi Amanda on jatkanut "Muuta mä en muista siitä. Paitsi et sil oli kyllä aika mustat vaatteet."

Tekijän muista tuntomerkeistä Amanda on kertonut, että "äiti kerto, et se näki osan sen kasvoista" ja lisäksi "et sil oli aika semmonen, aika semmoset posket tämmöset. Aika semmoset pulleat tai en mä tiedä oliks sil niin paljo, vähä ainaski. Sit sil oli, äiti ei nähny sen silmiä. Sit sil oli mun mielestä, en mä muista oliks se ihan, mut äiti sano ehkä, et sil oli aika kapeat huulet" ja edelleen "Mut en mä tiedä sitä. Sit sil oli joku nenä, en mä tiedä, se kerto jotain siit nenästä, mut mä en muista mitä se kertoo". Äiti oli sanonut myös, "et se oli jo aika semmonen, ei se ollu niin laiha, se oli aika tukeva".

Amanda on arvellut tekijän täytyneen mennä piiloon kylpyhuoneeseen, koska hän oli nähnyt koko makuuhuoneen eikä tekijä voinut olla siinä.

6.10.2009:

Tallenteelle on kuvattu Anneli Auerin ja Amanda Lahden välinen keskustelu siinä vaiheessa, kun Anneli Auer on saanut tietää häneen kohdistuneista rikosepäilyistä ja hän on ollut pidätettynä poliisilaitoksella. Tallenteella Anneli Auer selostaa tilannetta Amandalle. Tallenteelta kuuluu, toisin kuin keskustelun litteroitiin on kirjattu, että Amanda kysyy äidiltään: "miks te rikkositte sen ikkunan ?"

Asiassa on esitetty todisteena myös Amanda Lahden kuulemiset vuodelta 2009 sekä vuodelta 2011, Osa kuulemistilanteista on ollut hyvin painostavia. Amanda Lahtea on lisäksi kuultu oikeudessa tämän asian pääkäsittelyn yhteydessä. Ajan kulumisen seurauksena nämä kertomukset ovat selvästi ylimalkaisempia ja epämääräisempiä kuin joulukuussa 2006 - tammikuussa 2007 kirjatut kertomukset. Kertomusten sisältö on kuitenkin olennaisilta osin sama kuin edellä kuvatuissa kertomuksissa.

<u>Asianomistaja Alexander Auer</u>

Alexander Aueria on syytteessä tarkoitettuna aikana ollut 7-vuotias. Alexanderia on kuultu poliisin toimesta 16.9.2009 hänen mahdollisista muistikuvistaan tai havainnoistaan kyseiseltä yöltä.

Alexander on tuolloin kertonut, että hän oli ollut vuoteessaan ja kuullut lasin rikkoutumiselta kuulostaneita ääniä. Hän oli aluksi ajatellut, että äänet olivat

aiheutuneet siitä, että joku oli heitellyt astiakaapista lautasia ja kattiloita.

Sen jälkeen oli alkanut kuulua Alexanderin isän valitusta, isä oli myös huutanut "Annu".

Alexander oli kuullut, että hänen äitinsä oli mennyt puhelimeen, painellut puhelimen nappeja ja puhunut puhelimeen jotakin.

Muiden ääniä Alexander ei ollut kuullut. Alexander ei myöskään ollut kuullut askeleiden ääniä eikä mitään tappeluun viittaavia ääniä eikä oven aukaisemiseen viittaavia ääniä eikä autonääniä.

Alexander oli luullut Amandan olleen omassa huoneessaan nukkumassa.

Alexander ei ollut nähnyt isäänsä vanhempien makuuhuoneessa ennen kuin hänet oli viety pois kotoa.

Alexander oli ollut peloissaan eikä hän ollut noussut vuoteestaan eikä tullut ulos huoneestaan koko aikana ennen kuin poliisit olivat tulleet huoneeseen.

Alexander on arvellut, että hän oli nukahtanut joksikin aikaa sen jälkeen, kun oli kuullut lasin särkymisestä kuulostanutta ääntä.

Myöhemmin Alexander oli puhunut tapahtumista kaksi tai kolme kertaa äitinsä kanssa. Muiden sisarusten kanssa Alexander ei ole asiasta puhunut.

Kuulemisen 15.8.2011 yhteydessä Alexander on kertonut heränneensä kolahdukseen ja supinaan. Hän oli mennyt huoneen ovella ja painanut korvansa ovea vasten. Oven läpi oli kuulunut sipsutusta, kolinaa ja kolahduksia ja lopulta kovaa "rätinää" ja hänen isänsä valitusta. Alexander oli myös kuullut, että takaovi oli avattu ja sen jälkeen oli kuulunut isän vielä kovempaa valitusta. Jonkin ajan kuluttua "rätinä" oli kuulunut taas ja isä oli alkanut huutaa "kahta kauheammin".

Alexander oli kuullut ääniä, jotka olivat sen kaltaisia kuin nauhurilla olisi kelattu nauhaa sekä nauhurin painikkeiden painelemisesta johtuneita ääniä. Alexander oli myös kuullut, että hätäkeskuspuhelun päättymisen jälkeen oli kuulunut samanlainen nauhurin painikkeiden naksahdus.

Kuulemisen 18.8.2011 yhteydessä Alexander on kertonut, että hän oli avannut lasten huoneen oven nähdäkseen, mistä hänen kuulemassaan supinassa oli ollut kysymys.

Kuulemisen 23.8.2011 yhteydessä Alexander on kertonut, että vielä hätäkeskuspuhelun jälkeen oli kuulunut isän huutoa siihen saakka, kun nauhuri oli pysäytetty. Tämän kuulemisen yhteydessä Alexander on kertonut myös puhelimen näppäinten painamisesta syntyneistä "piip"-äänistä.

Todistajat

Todistaja Ari Laakkonen oli toiminut tapahtumayönä poliisin kenttäjohtajana ja ollut samassa poliisipartiossa todistaja Härmän kanssa. Hätäkeskus oli il-

moittanut puukotuksesta Ulvilassa Tähtisentiellä ja sisälle asuntoon tunkeutuneesta henkilöstä.

Partio oli tehtävän saadessaan ollut Porin linja-autoaseman seutuvilla ja lähtenyt heti ajamaan hälytysajona Tähtisentielle. Matkalla todistaja oli soittanut kysciseen kohteeseen. Puhelimeen oli vastannut hätäkeskusilmoituksen tehnyt naishenkilö sen jälkeen, kun puhelin oli ensin jonkin aikaa hälyttänyt.

Todistaja oli kysellyt tapahtumasta ja tilanteesta sillä hetkellä sekä tuntomerkkejä tekijästä. Naishenkilö oli vastannut todistajan kysymyksiin asiallisesti ja loogisesti. Naishenkilö oli puhunut puhelimeen normaalilla äänellä. Naishenkilön huolestuminen tai pelko oli ilmennyt lähinnä siten, että hän oli kysynyt, kauanko poliisin tulo vielä kestäisi. Nainen ei ollut kysynyt todistajalta mitään toimimisohjeita. Puhelu oli kestänyt muutaman minuutin.

Todistajan arvion mukaan matka linja-autoaseman luota Tähtisentielle oli kestänyt noin 10 minuuttia. Todistajan puhelu ilmoituksen tekijälle oli alkanut noin matkan puolivälissä. Puhelun aikana oli kuulunut vain naishenkilön ääni sekä mahdollisesti jossakin vaiheessa lapsen ääni. Puhelun ajaksi poliisiauton hälytysääni oli kytketty pois häiritsemästä puhelua.

Ulvilassa ei poliisiautoa vastaan ollut tullut autoja eikä ihmisiä. Poliisiauton hälytysääni oli, mikäli se oli kytketty puhelun jälkeen uudelleen päälle, oli kytketty pois päältä ennen ilmoituksessa tarkoitetun talon luokse saapumista.

Todistajan partio oli ollut ensimmäisenä paikalla Tähtisentiellä, jossa ilmoittaja oli ollut poliiseja vastassa ja johdattanut poliisit sisälle asuntoon.

Asunnossa todistaja oli havainnut ulko-ovea vastapäätä olevan ikkunan olleen rikki. Todistajan kysymykseen vastaten naishenkilö oli kertonut tekijän tulleen ja myös poistuneen rikotun ikkunan kautta. Naisen kertoessa tästä, oli hänen vieressään ollut lapsi.

Sisemmällä asunnossa naishenkilö oli ilmoittanut poliiseille miehensä olevan makuuhuoneessa. Makuuhuoneen oviaukolle tultuaan todistaja oli havainnut makuuhuoneen lattialla mieshenkilön makaamassa selällään. Mies oli vaikuttanut elottomalta ja huoneessa oli sekä verta että lasinsirpaleita.

Todistaja oli kehottanut partiotoveriaan hakemaan kameran, jolla tämä sitten oli ottanut ensimmäiset kuvat tapahtumapaikalta.

Samaan aikaan paikalle oli tullut sairaankuljetuksen yksikkö, joka oli pian todennut mieshenkilön kuolleeksi.

Todistaja oli havainnut myös naishenkilöllä olleen vamma, jonka laatua oli selvitetty.

Tämän jälkeen paikalle oli tullut muita poliisipartioita. Toisena paikalle tullut poliisipartio, joka oli ollut paikalla muutamia minuutteja ensimmäisen partion jälkeen, oli heti ryhtynyt tutkimaan rakennuksen takapihaa, koska rikottu ikkuna oli viitannut siihen, että tekijä oli poistunut rakennuksen takapihalle.

Tekijän tuntomerkkeinä oli ilmoitettu, että tekijä oli noin 180 cm pituinen, mustavaatteinen mieshenkilö, joka oli puukottanut asunnossa ollutta miestä ja myös naista ja poistunut sitten paikalta.

Poliisipartiot olivat suorittaneet etsintää rakennuksen ympärillä ja alueella.

Paikalle oli hälytetty myös koirapartio mahdollisten jälkien löytämiseksi, samoin poliisin taktinen tutkija oli hälytetty paikalla samoin kuin poliisin tekninen tutkija.

Todistajan partiotoveri oli puhuttanut asunnossa ollutta naishenkilöä ennen kuin tätä oli lähdetty viemään sairaalaan. Nainen oli koko ajan ollut rauhallinen ja vastannut loogisesti hänelle esitettyihin kysymyksiin ja antanut tietoja tapahtumasta. Kun sairaankuljettajat olivat ilmoittaneet todenneensa miehen kuolleeksi, ei nainen ollut havaittavasti reagoinut tietoon.

Paikalle tullut toinen sairaankuljetusyksikkö oli ottanut lapset huostaansa sen jälkeen, kun naista oli lähdetty kuljettamaan sairaalaan.

Poliisin tekninen tutkintaryhmä oli ryhtynyt taltioimaan näytteitä sekä valokuvaamaan tapahtumapaikkaa. Koirapartio oli ryhtynyt etsimään jälkiä ulkona.

Todistaja ei ollut havainnut asunnossa verijälkiä muualla kuin makuuhuoneen lattialla ja seinissä sekä vainajassa.

Todistaja oli ollut asunnossa silloin, kun asunnon takaovi oli avattu. Avaamisen yhteydessä oli lasia pudonnut ulkopuolelle.

Todistaja oli asunnossa veri- ja muista jäljistä sekä uhrissa näkyneiden jälkien perusteella arvioinut, että ikkunan rikkomisesta alkanut tilanne, joka on päättynyt uhrin surmaamiseen, on vaatinut jonkin verran aikaa eikä ole minuutissa - parissa onnistunut. Todistaja oli myös arvioinut, että oven lasissa ollen aukon kautta sisään tai ulos kulkeminen olisi ollut aika vaikeaa aukon koko sekä aukon reunoilla olleet terävät lasinreunat huomioon ottaen.

Todistaja oli poistunut paikalta aamutyövuoronsa päättyessä.

Todistaja Tuomas Härmä oli ollut tapahtuma-aikaan partiossa yhdessä todistaja Laakkosen kanssa. Härmä oli toiminut partioauton kuljettajana. Hälytyksen tultua oli ajettu noin 10 kilometrin matka Ulvilaan hälytysajona. Matkan aikana partiokaveri Laakkonen oli puhunut puhelimessa. Ulvilan puolella ei Siltatien jälkeen ollut mitään muuta liikennettä. Vähän ennen Tähtisentielle tuloa oli poliisiauton hälytysvalot kytketty pois.

Ilmoitetun osoitteen kohdalla oli talon ovella ollut vastassa Anneli Auer yhdessä lapsen kanssa. Auer oli osoittanut partiolle miehensä olevan "tuolla". Todistaja oli hakenut poliisiautosta kameran ja ottanut ensimmäiset kuvat makuuhuoneesta. Hän ei ollut käynyt uhrin lähellä. Pian paikalle tullut sairaankuljetushenkilöstö oli todennut lattialla maanneen miehen kuolleeksi.

Todistajan partiokaveri Laakkonen oli puhutellut Aueria, joka oli kertonut heidän olleen nukkumassa, kun lasi oli rikottu ja asuntoon oli tunkeutunut tunte-

maton henkilö, joka oli heti puukottanut hänen miestään. Laakkosen toistaessa Auerin kertomusta tämä oli korjannut Laakkosen sanomaa.

Auer oli ollut rauhallinen ja tyyni. Hän ei ollut reagoinut tietoon miehensä kuolemasta millään tavalla. Auer ei ollut myöskään pyytänyt apua.

Laakkosen puhutellessa Aueria oli naisen lapsi ollut äitinsä takana.

Todistaja oli kiinnittänyt huomiota siihen, että Auerin yöpaita oli ollut aivan sileä, vaikka Auer kertomansa mukaan oli ollut nukkumassa. Todistaja oli myös havainnut, että Auerin kädet olivat olleet aivan puhtaat, vaikka Auer kertoi häntäkin puukotetun ja hänellä oli verta vuotava haava rinnassa.

Todistaja ei ollut havainnut keittiön lattialla verta. Hän oli havainnut asunnon keittiön ovessa punaisen tahran. Hän oli maininnut tahrasta jollekin paikalla olleelle poliisimiehelle.

Todistajan mukaan asunnossa oli ollut riittävästi valoa.

Todistaja oli ollut asunnossa poliisin teknisten tutkijoiden tullessa paikalla. Todistajan havaintojen mukaan yksi tutkijoista oli "rysäyttänyt" terassin oven edessä ulkopuolella olleen tuolin läpi rikotusta ikkunasta sisälle asuntoon.

Todistaja Matti Mäkinen on kertonut toimineensa poliisina lähes 40 vuotta, josta noin 15 vuotta teknisessä rikostutkinnassa.

Tekninen tutkinta on rikospaikan tutkintaa rikospaikalle jääneiden jälkien löytämiseksi ja dokumentoimiseksi taktista tutkintaa varten. Dokumentointi suoritetaan pääasiassa kuvaamalla, aluksi yleiskuvin kaikki mahdollinen ja tutkinnan edetessä yksityiskohtakuvin, lopuksi tehdään piirros ja teknisen tutkinnan pöytäkirja. Pöytäkirjan laadinta aloitetaan tapahtumapaikalla kirjattujen muistiinpanojen perusteella ja pöytäkirjaa täydennetään tutkinnan etenemisen myötä.

Ulvilan henkirikospaikalle todistaja oli hälytetty kotoa. Todistaja oli pyytänyt mukaan rikospaikalle lähimmän esimiehensä Ritva Lapinniemen. Todistaja oli suorittanut teknistä rikostutkintaa rikospaikalla siihen saakka, kunnes uhri oli siirretty pois ja ollut sitten mukana ruumiinavauksessa. Tämän jälkeen teknistä tutkintaa oli ilmeisesti jatkanut hänen esimiehensä.

Tapahtumapaikalla oli aluksi suoritettu normaali yleistarkastelu. Paikalla käyneet sairaankuljettajat oli pyydetty takaisin paikalle, jotta oli saatu selvitettyä heidän kengänpohjiensa kuviot niiden poissulkemiseksi lattiassa olleiden kengänjälkien joukosta. Tämän jälkeen tapahtumapaikkaa oli ryhdytty kuvaamaan.

Todistaja oli aloittanut rikospaikan tutkinnan kohdasta, jossa olosuhteet voivat muuttua. Tässä tapauksessa tutkinta aloitettiin terassin puolelta ja terassin ovesta. Terassin oven ikkuna oli selvästi rikottu ulkoapäin jollakin raskaalla esineellä hakkaamalla. Ikkunan edessä ollut verho oli ikkunan rikkomisen yhteydessä irronnut yläreunastaan ja pudonnut alas, jolloin lasinsirpaleet olivat jääneet verhon päälle lattialla. Verhon päälle kertyneet lasinsirpaleet olivat pu-

donneet terassin puolelle silloin, kun todistaja oli avannut terassin oven. Takkahuoneen puolelle lentäneet lasinsirpaleet osoittavat niin ikään, että ikkuna oli rikottu ulkopuolelta. Terassilla olleet isommat lasinsirpaleet olivat todennäköisesti tekijän ikkunan rikkomisen yhteydessä sinne heittelemiä, koska ikkunan rikkomisen yhteydessä pienemmät lasinsirpaleet lentävät rikkomisen suuntaan, isommat palasen sen sijaan putoavat alas.

Todistajan ihmetystä oli herättänyt, että terassin ovea ei ollut avattu.

Terassilla ollut tuoli oli tutkinnan yhteydessä siirretty sisälle, koska tuolista oli tarkoitus ottaa mahdollisia DNA- tai muita jälkiä.

Rikotun ikkunan pielessä ulkopuolella olleissa listoissa oli puolipyöreitä 15-16 millimetrin vahvuisella putkella tehtyjä jälkiä. Jäljissä ei ollut maalia eikä ruostetta, joten käytetty väline on ollut metallinen. Ikkunan reunassa sisäpuolella olleessa muovilistassa olleen katkaisujäljen perusteella ikkunan rikkomiseen käytetyssä välineessä on täytynyt olla varrensuuntainen terä. Väline on ollut kooltaan vasaran luokkaa. Välineeksi sopisi pieni retkikirves, pieni lihanuija sekä pioneerien käyttämä yleistyökalu. Terän leveys on ollut 6 – 7 senttimetriä, mikäli samaa välinettä on käytetty uhrissa olleiden vammojen aiheuttamiseen.

Uhrin päälaella olleet kaksi haavaa ovat todistajan arvioin mukaan voineet syntyä siinä vaiheessa, kun ikkunaa on rikottu, mikäli Lahti on seissyt oven edessä ja saanut ikkunan rikkomisen käytetystä välineestä kaksi iskua päähänsä. Todistajan arvion mukaan Lahden pahoinpiteleminen on sitten jatkunut veistä käyttäen ja seuranneen ankaran, elämästä ja kuolemasta käydyn tappelun yhteydessä Lahti on saanut puolustautuessaan ja rintaansa suojatessaan vammoja käsiinsä fileerausveitsestä.

Todistajan arvion mukaan Lahden surmaamisessa on koko ajan ollut "tappamisen meininki", mutta käytetyn väkivallan määrä ei ole ollut, esimerkiksi kostoon viittaavasti, aivan liiallinen. Ilmeistä on, että Lahti on roikkunut kiinni pahoinpitelijässään, jolloin tämä on pystynyt iskemään Lahtea kainaloon ja selän alueelle sekä raapimaan kaulasta. Lopulta Lahti on kaatunut lattialle, jolloin häntä on lyöty vatsan alueelle fileerausveitsellä, jonka terä oli sitä ennen katkennut, jolloin vatsan alueelle osuneet iskut eivät olleet tunkeutuneet syvälle.

Todistajan havaintojen mukaan koko takkahuoneen lattia oli ollut jalkineen ja sukan jättämien jälkien peitossa. Jäljet eivät näy selvästi salamavalolla otetuissa kuvissa. Jälkien perusteella voidaan päätellä, että takkahuoneessa on Lahden ja puukottajan välillä kamppailtu niin, että jalanjälkiä oli tullut lähes koko huoneen alalle. Huoneesta oli löytynyt muutama selkeä oikean kengän jälki.

Takkahuoneen lattialla ollut ohut verikerros on kuivunut nopeasti, arviolta parissakymmenessä minuutissa veri on ollut niin kuivaa, ettei siihen ole jäänyt enää jälkiä. Takkahuoneen lattiassa ja terassilla olleet jäljet ovat syntyneet sinä aikana, kun lattialla ollut veri ei vielä ole kuivunut.

Uhrin jalkapohjissa on todettu pieniä haavoja, jotka ovat aiheutuneet ikkunan rikkomisen yhteydessä syntyneistä pienistä lasinsiruista. Tästä voidaan päätellä, että Lahti on ikkunan rikkomisen jälkeen kävellyt lasinsirpaleiden päällä.

Todistaja oli katsonut asunnon pesuhuoneeseen, jossa ei ollut mitään märkää. Verijälkiä oli ollut nähtävissä takkahuoneessa sekä yksi jälki olohuoneen lattiassa, lisäksi puhelimessa oli verijälkiä.

Kun terassi ja ulko-oven seutu oli tutkittu, tutkintaa oli jatkettu tapahtumapaikalla niin, että uhri oli saatu kuljetettua pois paikalta. Tutkijat olivat seuranneet uhrin perässä ruumishuoneelle, jossa oli selvitetty uhrin vammat. Todistaja oli ollut mukana myös ruumiinavauksessa. Välttämättömien toimien jälkeen oli ollut tarkoitus palata tapahtumapaikalle seuraavana päivänä, eristää alue ja keskittyä siellä olennaisten asioiden lisätutkintaan ja tarpeen mukaan kotietsintöihin. Todistaja ei kuitenkaan ollut koskaan palannut tapahtumapaikalle, vaan tutkintaa olivat jatkaneet muut tutkijat sekä taktiset tutkijat.

Tapahtumapaikalla todistaja oli terassin tutkimisen jälkeen tutkinut varaston, johon käynti oli ulkoa. Mitään jälkiä siitä, että joku olisi hakenut varastosta jonkin työkalun ikkunan rikkomista varten, ei ollut löytynyt. Todistaja oli kehottanut joitakin paikalla olleita poliisimiehiä tutkimaan pihassa olleen auton. Todistaja oli itse käynyt katsomassa naapuritalon pihassa olleet roska-astiat.

Todistajaa oli tutkijana ihmetyttänyt se, että hätäkeskustallenteelta kuuluu vain Anneli Auerin ja Jukka Lahden ääniä, vain tallenteen kohdassa 1.51 kuuluu epäselvä äännähdys, joka saattaisi olla jonkin kolmannen henkilön aiheuttama.

Todistajan havaintojen mukaan pesuhuoneen ovea on voinut avata uhrin maatessa lattialla 8 senttimetriä enemmän kuin rekonstruktiossa on esitetty ilman, että ovi vielä olisi koskettanut uhrin päätä. Tällöin ovenraosta olisi pystynyt pesuhuoneen puolelta koskettamaan uhria Anneli Auerin kertomalla tavalla.

Todistajan arvion mukaan ikkunan rikkomiseen niin perusteellisesti kuin tässä on tehty, on kulunut vähintäänkin minuutti. Uhrille aiheutuneiden vammojen aikaansaaminen olisi kestänyt vähintäänkin puolitoista minuuttia. Vuoteen lakanan ja patjan vereentymisen vaatima verimäärä on todistajan arvion mukaan vuotanut muutaman minuutin aikana.

Todistajalle oli ensimmäisten päivien aikana, osin myös uhrin puolison puhuttelun perusteella, muodostunut käsitys siitä, että tässä tapauksessa rikoksen tekijä ei ollut uhrin lähipiiristä.

Todistaja Jari Röppänen on suorittanut partiokoiranohjaajan kurssin ja hän oli joulukuuhun 2006 mennessä toiminut noin viisi vuotta poliisikoiranohjaajana. Poliisikoirille ja -ohjaajille tulee kuukausittain 10-15 tehtävää. Vuonna 2006 todistajalla oli noin 5-vuotias partiokoira, eli koira oli ollut parhaassa iässään. Koiralle oli suoritettu muun muassa hyväksytty jäljen tasotarkastus. Koira oli myös suorittanut onnistuneesti työtehtäviä jäljestämisessä.

Todistajalle oli tullut 1.12.2006 hälytys kotiin ja todistaja oli ollut koiran kanssa tapahtumapaikalla puolitoista tuntia tapahtuman jälkeen.

Tapahtumapaikalla todistaja oli ensin selvittänyt, missä poliisipartiot olivat siihen mennessä liikkuneet. Poliisit olivat liikkuneet talon etupuolella, samoin talon takapihalla. Poliisit eivät olleet ylittäneet tontin rajoja, koska tiedossa oli

ollut, että paikalle oli kutsuttu koirapartio jälkiä etsimään.

Koiran avulla päätettiin tarkastaa tontin sivurajat sekä takaraja.

Olosuhteet koiran käyttämiselle olivat yöllä olleet hyvät; ei tuullut, ei satanut eikä ollut lunta.

Koiraa käyttäen käytin lävitse tontin sivurajat sekä tontin takaraja tontin ulkopuolelta. Koira ei ollut reagoinut tontin rajoilla mihinkään. Tontin rajalla olleissa pensasaidoissa ei havaittu jälkiä siitä, että pensasaidan läpi olisi kuljettu.

Koira oli seurannut jotakin jälkeä kauempana puistossa olevalla polulla. Koiran havaitseman jäljen jättäjä oli kulkenut puistosta kohti Tähtisentietä.

Mikäli tontin sivu- tai takarajan yli olisi kuljettu puolitoista tuntia aikaisemmin, koira olisi siitä jääneet jäljet havainnut.

Todistaja Tapani Turunen on toiminut poliisikoirapartiossa vuodesta 1990 lähtien. Oma partiokoira hänellä on ollut vuodesta 1994 lähtien. Vuodesta 2004 lähtien todistaja on toiminut opettajana poliisikoiralaitoksella, viimeiset neljä vuotta todistaja on vetänyt koirien jälestyskoulutusta. Tällä hetkellä todistaja vastaa poliisikoirien koulutuksesta.

Todistajan mukaan koira jälestää joko alustan tai ihmisen "hajukuvan" perusteella. Hajujälkien havaittavuutta heikentävät kuuma auringonpaiste, pakkanen ja kova vesisade. Hyvissä olosuhteissa alustan hajukuva säilyy jopa 24 tuntia, ihmisen hajukuva säilyy aina kahdeksaan tuntiin saakka. Hajukuvien havaittavuus on parhaimmillaan 2-4 tunnin kuluttua jäljen syntymisestä.

Tässä tapauksessa alusta, jolta jälkiä etsittiin samoin kuin muut olosuhteet olivat jälkien säilymisen kannalta hyvät. Näissä olosuhteissa jokainen koulutettu poliisikoira havaitsee jäljen vielä kuuden tunnin kuluttua sen syntymisestä.

Todistajan ammattitietämyksen perusteella koira olisi havainnut jäljen, mikäli joku olisi kulkenut Tähtisentien tontin rajojen yli puolitoista tuntia aikaisemmin.

Todistaja Jyrki Tuomi oli ollut tutkinnanjohtajan ja teknisen tutkijan mukana keskussairaalassa puhuttelemassa Anneli Aueria tapahtumaa seuranneena päivänä.

Todistaja oli käynyt tapahtumapaikalla 6 – 7 päivää tapahtuman jälkeen. Paikalla oli ollut useita poliiseja. Tutkittavat huoneet oli jaettu paikan päällä, todistajan tutkittaviksi olivat tulleet pesuhuone, sauna ja keittiö. Tutkinta oli suoritettu tarkasti. Ulkona todistaja oli avannut talon roskasäiliön ja katsonut kaksi tai kolme päällimmäisenä ollutta roskapussia, Todistaja oli myös katsonut lähitalon roskasäiliön päällisin puolin.

Asunnon yleisilme oli ollut epäsiisti. Tavaroita oli ollut kasoissa siellä täällä.

Todistaja oli kulkenut kodinhoitohuoneen läpi, huonetta hän ei ollut tutkinut. Pesuhuoneen ja saunan lattialämmitys oli ollut tavanomaista suuremmalla te-

holla. Takkahuoneen lattialämmityksen voimakkuudesta todistajalla ei ole havaintoa.

Todistaja ei ollut löytänyt tutkimistaan huoneista mitään asiaa valaisevaa. Todistaja ei ollut tyhjentänyt pakastinta eikä avannut pakastimessa olleita pusseja.

Todistajan arvion mukaan Jukka Lahteen kohdistuneessa henkirikoksessa on alusta lähtien ollut kysymyksessä "perushenkirikos". Tutkinta oli ollut normaalia henkirikostutkintaa.

Palattaessa Anneli Auerin puhuttelemisesta keskussairaalasta 2.12.2006 todistaja oli kertomansa mukaan vastauksena kysymykseen "miten meni" vastannut "puhutettiin tekijää".

Todistaja Esa Juhani Koivuniemi on suorittanut naapurien puhuttelua, rikospaikkatutkintaa ja maastotutkintaa sekä lisäksi kuullut Anneli Aueria asianomistajana eräässä tunnistamistilaisuudessa. Todistaja ei kuitenkaan ollut kuulunut Jukka Lahteen kohdistuneen henkirikoksen nimettyyn tutkintaryhmään, hän oli ollut mukana tutkinnassa vain viikon-puolentoista ajan ja palannut sitten muihin tehtäviin.

Todistaja oli käynyt lyhyen käynnin asunnossa sisällä 1. tai 2.12.2006. Käynnin yhteydessä oli lähinnä puhuteltu naapureita, asunnon tutkiminen ei tuolloin ollut pääasiana.

Toinen käynti oli tapahtunut suuremman rikostutkijajoukon mukana 4-6 päivän kuluttua tapahtumasta. Tuolloin oli tarkoituksena ollut tutkia asunto ja sen pihapiiri tarkemmin. Tutkijoiden kesken oli paikalla sovittu työnjako. Todistaja oli tutkinut asunnon apukeittiön ja työhuoneen sekä eteisen. Asunto oli ollut kauttaaltaan epäsiisti. Apukeittiössä oli ollut muovipusseja lattialla puoleen väliin huoneen korkeutta, työhuoneessa oli ollut miesten vaatteita kaapissa ja jonkin verran tavaraa lattialla.

Ulkona todistaja oli katsonut takapihalla olleeseen varastoon sekä autotalliin.

Tutkinnan tarkoituksena oli ollut etsiä kaikkea mahdollista, mikä voisi liittyä tutkittavaan asiaan. Mitään tiettyä esinettä ei etsitty. Tutkinta oli normaalia paikkatutkintaa, joka on ylimalkaisempaa kuin heti rikoksen jälkeen suoritettu tekninen tutkinta.

Todistajan arvion mukaan, koska kysymyksessä oli omakotitalo ja sen pihapiiri, oli joitakin paikkoja varmasti jäänyt tutkimatta. Omakotitalon täydellinen läpikäynti olisi vaatinut suuremman tutkijajoukon ja vienyt hyvinkin viikon ajan.

Asunnossa olleet kengät oli tarkastettu, mutta asunnosta ei ollut löytynyt sellaisia kenkiä, joiden pohjakuviot olisivat vastanneet asuntoon jääneitä kengänjälkiä.

Jälkimmäinen käynti asunnossa oli päätetty tutkintapalavereissa, kun oli pohdittu, miten asiassa päästäisiin eteenpäin. Käynti oli tapahtunut vasta 4 - 6 päi-

vää tapahtuman jälkeen, koska tutkinnanjohtaja oli alussa linjannut tutkinnan niin, että etsitään ainoastaan ulkopuolista tekijää ja Anneli Auerin mahdollinen osuus tapahtumissa tekijänä suljettiin pois. Tekninen tutkinta oli myös keskittynyt ulkopuoliseen tekijään. Näin meneteltiin siitä huolimatta, että iso osa tutkijoista oli sitä mieltä, että vaimon osuus tapahtumissa tulisi pitää alusta asti mukana, koska ristiriitaa Anneli Auerin puheiden ja tapahtumien välillä oli ollut ja "syytä epäillä" -kynnys oli ylittynyt.

Vaimon osuudesta oli keskusteltu tutkijoiden kesken. Tutkinnan toisena päivänä oli neljän tutkijan toimesta laadittu A4-kokoinen asiakirja, johon oli kerätty ne syyt, jotka asiakirjan laatijoiden mielestä olivat ristiriitoja ja epämääräisyyksiä Anneli Auerin kertomuksessa tapahtumaan ja tekniseen tutkintaan nähden. Tällaisia seikkoja olivat ainakin:

- Auerin toiminta väitetyn ikkunan rikkomisen yhteydessä, kun hän ei ollut mennyt heti puhelimeen,
- väitetyn sisään tunkeutujan aseistautuminen ohutteräisellä fileerausveitsellä, joka pikemminkin otetaan hätäpäissään keittiöstä käteen,
- hätäkeskustallenteelta puuttuvat tappelun ja iskujen äänet,
- Auerin toiminta, kun hän ei pyrkinyt saamaan lapsia turvaan,
- asunnon epäsiisteys, joka viittasi siihen, etteivät asukkailla olleet kaikki asiat kunnossa.

Luettelo oli toimitettu päätutkija Koskiselle. Luetteloa ei ilmeisesti ollut huomioitu mitenkään ja alussa määrätty linjaus oli pysynyt voimassa. Todistajan käsityksen mukaan puolison osuutta tapahtumiin ei tässä tapauksessa otettu sillä tavalla vakavasti tutkinnan kohteeksi kuin mitä normaalisti henkirikoksissa otetaan. Todistajan tietämän mukaan teknisessä tutkinnassa ei tutkittu koko asuntoa eikä esimerkiksi Anneli Auerin jalkapohjia kuvattu sen selvittämiseksi, oliko hänen kertomuksensa ja liikkumisensa välillä ristiriitaa.

Todistaja Jouni Kostensalo oli tullut tapahtumapaikalle seuraavana aamuna tutkijaryhmässä, jossa oli ollut 15-20 tutkijaa. Todistaja oli suorittanut muun muassa naapuruston asukkaiden puhuttelua, maastoetsintää sekä erikseen määrättyjä tarkistuksia.

Todistajan muistaman mukaan kahtena ensimmäisenä päivänä tapahtuman jälkeen ei vielä ollut käyty asunnossa sisällä, vaan oli keskitytty naapureiden puhuttamiseen. Asunnossa oli käyty ensimmäisen kerran vasta 2-3 päivän kuluttua tapahtumasta. Toinen käynti asuntoon oli tehty muutaman päivän kuluttua tästä eli noin viikon kuluttua tapahtumasta.

Ensimmäisellä käynnillä asunnossa on ollut mukana 3-4 henkilöä. Käynti on ollut pintapuolinen tarkastelu, olisiko tapahtumapaikalla nähtävissä jotakin asiaa valaisevaa, mahdollisesti tarkoitus oli ollut tarkastaa asunnossa olleita jalkineita sekä etsiä asunnosta tekovälinettä. Asunnossa ei ollut availtu eikä tutkittu kaappeja.

Toisen käynnin oli suorittanut ryhmä, jossa oli ollut 5 – 8 tutkijaa. Käynnin yhteydessä oli tehty tarkempi tutkimus asunnossa, tuolloinkin oli etsitty ainakin tekovälinettä. Todistaja oli tarkastanut asunnon aulatilan ja siinä olleet kaapit, työhuoneen ja yhden lastenhuoneen.

Asunto oli ollut yleisilmeeltään erittäin epäsiisti. Kodinhoitohuoneessa oli ollut runsaasti roskapusseja, tyhjiä muropaketteja oli ollut runsaasti useissa paikoissa, työhuone oli ollut täynnä tavaraa. Kukat olivat kuolleet.

Asunnosta ei todistajan tietämän mukaan löytynyt sellaisia jalkineita, jotka olisivat sopineet asunnosta löytyneisiin jalanjälkiin.

Todistaja oli käynyt pihalla olleessa varastossa. Varastosta ei ollut löytynyt mitään asiaa valaisevaa.

Toinen käynti asuntoon oli tapahtunut tutkijoiden aloitteesta. Tutkinnanjohtaja Joutsenlahden selkeästi ilmaiseman kannan mukaisesti Anneli Auer ei ollut alkuvaiheessa millään tavalla mukana tutkintalinjassa.

Todistaja oli ollut tiiviisti mukana alkuvaiheessa pidetyissä tutkijoiden palavereissa. Palavereissa oli tuotu esille, että Anneli Auerin osuus tulisi ottaa yhdeksi tutkintalinjaksi. Kolme tutkijaa oli 2.12.2006 laatinut kirjallisen luettelon seikoista, joiden vuoksi tutkintaa tulisi kohdentaa myös Anneli Aueriin. Lista oli sisältänyt sellaisia perusasioita, joita tutkinnassa normaalisti lähdetään liikkeelle. Lista oli annettu asian päätutkijalle Kare Koskiselle.

Syynä luettelon laatimiseen oli, että kuvattu tapahtumainkulku ja mahdolliset tekovälineet olivat tuntuneet kovin erikoisilta, samoin Anneli Auerin kertomus käyttäytymisestään tilanteessa. Hätäkeskustallenteelta ei myöskään kuulu mitään tappeluun viittaavia ääniä.

Anneli Auerin osuuden tutkimista oli sittemmin tuotu esiin eri palavereissa, mutta ilman näkyvää tulosta. Tapahtumapaikkaan tarkastettaessa tutkijat olivat pyrkineet huomioimaan myös Anneli Auerin mahdollisen osuuden asiassa.

Ulkopuolisen tekijän ottaminen tutkinnan lähtökohdaksi oli vaikuttanut teknisen tutkinnan suuntautumiseen siten, että tarkastettiin ne paikat, joissa surmatyö oli tapahtunut ja ulkopuolinen tekijä todennäköisesti olisi käynyt eli takkahuone ja terassi. Tutkinnassa olisi kuitenkin tullut huomioida kokonaisuus eikä sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kysymyksessä kuitenkin olisi perheväkivaltatapahtuma. Tähän olisi viitannut myös uhrissa olleet lukuisat teräaseen jäljet, jotka voivat viitata tunteiden mukana oloon tilanteessa. Teknistä tutkintaa ei kohdistettu koko asuntoon esimerkiksi kuitujen löytämiseksi ja vertailuaineiston saamiseksi eikä myöskään Anneli Aueriin esimerkiksi hänen jalkateränsä päällä olleen veren tunnistamiseksi tai jalkapohjissa mahdollisesti olleiden haavojen löytämiseksi. Asuntoa ei eristetty niin, ettei sinne olisi avaimella päässyt.

Todistaja oli ollut tutkinnassa mukana alkuvaiheessa noin kuukauden ajan. Vuonna 2008 todistaja oli ollut mukana joitakin rekonstruktioita tehtäessä. Vuonna 2009 todistaja oli ollut mukana tekemässä joitakin kuulusteluja ja kotietsintöjä. Vuonna 2011 todistaja on ollut lisätutkinnassa toisena päätutkijana.

Todistaja Taru Välimäki on työskennellyt joulukuun 2006 alussa Porin rikospoliisin palveluksessa ja hän oli mukana Ulvilan henkirikosasian tutkinnassa.

Todistaja oli käynyt tapahtumapaikalla ilmeisesti 2.12.2006 etsimässä toista mahdollista tekovälinettä sekä veitsitukkia, johon asunnosta löytynyt veitsi mahdollisesti kuuluisi. Mainittuja esineitä oli etsitty keittiöstä, kodinhoitohuoneesta ja olohuoneesta sekä myös yleisesti rakennuksesta. Todistaja ei ollut tutkinut autotallia, varastoa, autoa, pakastinta eikä rakennuksen teknistä tilaa.

Asunnossa muiden suorittaman etsinnän tarkkuudesta todistajalla ei ole ollut tietoa.

Todistaja oli käynyt tapaamassa Anneli Aueria sairaalassa. Todistaja oli yllättänyt siitä, että vastikään miehensä väkivallanteon johdosta menettänyt Auer oli ollut viileän rauhallinen ja vastannut asiallisesti kaikkiin kysymyksiin. Todistajan ihmettelyyn siitä, että Auer oli laittanut lapsensa katsomaan, oliko tekijä lähtenyt, Auer oli vastannut, että hänellä oli ollut tunne, ettei tekijä tee mitään lapselle.

Muutamaa päivää myöhemmin todistaja oli käynyt toisen kerran Tähtisentien asunnossa yhdessä toisen poliisimiehen kanssa. Tuolloin oli tarkoituksena ollut etsiä tietyntyyppisiä, asunnosta löytyneisiin jälkiin soveltuvia kenkiä. Kenkiä oli etsitty eteisestä ja aulatilasta, jälkiin sopivia kenkiä ei ollut löydetty.

Esitutkinnassa kuultaessa todistaja on kertonut etsinnän 2.12.2006 olleen varsin pintapuolinen.

Todistaja Mika Tauru on toiminut vuodesta 1985 lähtien poliisina ja vuodesta 1986 lähtien Helsingin rikospoliisin väkivaltarikosyksikössä. Välillä Tauru on ollut noin 6 vuotta erilaisissa kansainvälisissä tehtävissä.

Tauru on erikoistunut verijälkitutkimuksiin ja toiminut myös kouluttajana ja asiantuntijana verijälkitutkimuksiin liittyen.

Tauru oli tullut tekemisiin tämän asian kanssa syksyllä 2009, koska hän ammattikokemuksensa perusteella oli halunnut tuoda asian tutkijoille esiin mielipiteenään, ettei Anneli Auer ole voinut surmata Jukka Lahtea sillä tavalla kuin hän tuolloin oli tunnustanut huomioon ottaen tapahtumapaikkakuvista ja Anneli Auerin vaatetuksesta Taurun tiedossa olleet seikat.

Todistaja on vahvistanut kirjallisena todisteena n:o 9 olevaan lausuntoon kirjaamiensa asioiden oikeellisuuden.

Anneli Auerin oikean jalkaterän ja nilkan päällä näkyvät ns. alhaisen nopeuden verijäljet viittaavat siihen, että jalan yläpuolella on ollut verinen esine, josta verta on tippunut Auerin jalan päälle isoina pisaroina. Epätodennäköistä on, että kyseinen veri olisi peräisin Anneli Auerin rinnassa vasemmalla olleesta haavasta. Tätä tukee myös se, että Anneli Auerin rinnassa olleesta haavasta vuotanut verimäärä on imeytynyt Anneli Auerin yllä olleeseen T-paitaan ja osin hänen alushousuihinsa.

Anneli Auerin yllä olleessa punaisessa T-paidassa on Jukka Lahden verta kahdessa sellaisessa kohdassa, jotka viittaavat siihen, että Anneli Auerilla on vaihtanut kyseisen T-paidan ylleen Jukka Lahden surmaamisen jälkeen, jolloin pai-

taan on tarttunut Anneli Auerin käsissä ollutta Jukka Lahden verta.

Anneli Auerin punaisesta T-paidasta ei ole tutkimuksissa löytynyt lainkaan sekä rikospaikalta että uhrista runsaasti löytyneitä ruskeita kuituja, ei myöskään lasinsirpaleita tai -hiutaleita.

Todistaja Ilkka Hormilalla on kokemusta poliisikoiratyöstä 38 vuoden ajalta, josta noin 25 vuotta kentällä ja 13 vuotta poliisiammattikorkeakoulun poliisikoiralaitoksella opettajana vastaten koirien erilaisesta hajukoulutuksesta ja vuosina 2003 – 2012 myös hajutunnistuskoirayksiköstä. Tällä hetkellä todistaja vastaa koirien hajukoulutuksesta erikoishajuille.

Kirjallisena todisteena n:o 26 esitetystä hajutunnistuslausunnosta, jossa on kysymys hajusiirrännäisen tunnistamisesta, todistaja on kertonut, että kysymyksessä olevasta veitsen kahvasta on tallennettu hajua ja näyte on lähetetty tutkittavaksi. Koira vertailee seitsemän ihmisen hajua hajusiirännäisessä olevaan hajuun.

Mikäli koira ei tee hajutunnistusta, tämä voi johtua joko siitä, että hajua ei ole ollut riittävästi tai sitten siitä, että jokin on tuhonnut hajumolekyylejä tai sitten hajunäytteessä ei ole lainkaan hajumolekyylejä. Hajutunnistuksen voi estää esimerkiksi näytteessä oleva veri.

Jos koira ei tee hajutunnistusta, tästä ei voida päätellä, ettei yhteyttä olisi. Positiivinen hajutunnistus sen sijaan on todettu 94 - 96 prosentin varmuudella oikeaksi.

Todistaja Anja Ytti on koulutukseltaan laboratorioanalyytikko ja toiminut teknisenä tutkijana rikosteknisessä laboratoriossa vuodesta 1990 lähtien pääasiallisena toimialueena jalkineiden ja työkalujen jäljet sekä verijäljet ja muovipussitutkimukset sekä yksittäistapauksittaiset erikoistutkimukset. Todistaja on myös toiminut kouluttajana rikospaikkatutkintaa suorittaville poliiseille tarkoitetuilla verijälkikursseilla.

Tähän asiaan liittyen todistaja on tutkinut rikostekniseen laboratorioon toimitetussa tapahtumapaikan asunnon makuuhuoneen ulko-ovessa olleita heikkoja verijälkiä ja asunnosta löytyneellä hansikkaalla tehtyjä vertailujälkiä. Todistaja on myös tutkinut veren kuivumisaikoja sekä siinä tapauksessa, että verta on pinnalla ohuelti että siinä tapauksessa, että verta on paksummalti.

Ovessa olleiden jälkien perusteella on mahdollista, että jäljet ovat peräisin kaksista eri hanskoista.

Veren kuivumisnopeus on hyvin tapauskohtaista. Siihen vaikuttavat ainakin veren määrä, materiaali, jonka päällä veri on, ympäristön lämpötila, ilmanvirtaus sekä veren ominaisuudet.

Tässä tapauksessa veren kuivumiskoe tehtiin kyseisessä kohteessa ensin vuonna 2008 ja sitten vuonna 2009. Kokeen uusiminen johtui siitä, että vuoden 2008 kokeen yhteydessä oli havaittu, että huoneen takka oli lämmitetty aikaisemmin niin, että huoneen lämpötila oli ollut 25 astetta. Jukka Lahteen kohdistuneen henkirikoksen aikaan takka ei Anneli Auerin kertoman perusteella ollut

käytössä. Kokeen toistamisella oli haluttu sulkea pois lämpötilan vaikutus tutkimustulokseen. Vuonna 2009 suoritetun kokeen yhteydessä huoneen lämpötila oli ollut 21 astetta. Lattian lämpötilaa ei kokeiden yhteydessä mitattu, koska ei ollut tietoa siitä, oliko lattialämmitys ollut päällä joulukuun alussa 2006.

Tutkimuksista ei kirjoitettu lausuntoa, vaan havainnot kirjattiin teknisen tutkinnan liitteenä oleviin muistioihin.

Kummassakin kokeessa tilan lattialle valutettiin tuoretta lämmintä ihmisverta, jota levitettiin toiseen kohtaan hyvin ohuelti, toiseen kohtaan paksummalti, Veren kuivumisen mittaaminen aloitettiin kummassakin kokeessa kahdeksan minuutin jälkeen, vuoden 2008 kokeessa veren kuivumista tarkkailtiin sitten kahden minuutin välein, vuoden 2009 kokeessa minuutin välein.

Vuoden 2008 kokeissa oli todettu, että ohut verikerros oli kuivunut jo 8 minuutin kuluttua kokeen alkamisesta, vahvemman verikerroksen kuivuminen oli kestänyt yli 26 minuuttia.

Vuoden 2009 kokeissa verijäljet olivat olleet yhdeksän minuutin kohdalla niin kuivuneet, että jalkineista ei enää jäänyt painallusjälkeä. Siellä, missä verta oli paksummalti, veri ei ollut vielä 23 minuutin kohdalla kuivunut.

Tekovälinevertailun perusteella tekoväline voisi olla sorkkarautatyyppinen.

Todistajan arvion mukaan sängylle vuotanutta verta on täytynyt olla runsaasti, koska sitä on imeytynyt sekä puuvillaiseen lakanaan että myös sen alla olleeseen patjaan. Tämän vuoksi uhrin on täytynyt olla sängyllä jonkin aikaa, pelkästään sängylle kallistuminen hetkeksi ei riitä.

Lakanassa oleva laaja verialue on todennäköisesti vuotoverta, Pienemmät verijäljet voivat olla veriroiskeita tai sitten veritippoja.

Todistaja Hannu Laaksonen on kertonut oikeuslääkärinä suorittamansa oikeustieteellisen ruumiinavauksen perusteella havaintoinaan, että pääosa Lahden vammoista on ollut pinnallisia teräaseella aiheutettuja vammoja. Pistohaavoista oikealla takana oleva on vaurioittanut keuhkoa, vasemmassa kyljessä on kolme syvää, sisäelimiä vahingoittanutta pistohaavaa. Näistä pistoista pernaan osuneet kaksi pistoa ovat syntyneet hyvin lähellä kuolemaa tai jopa sen jälkeen, koska verenvuoto sinänsä hyvin verekkäästä pernasta on ollut vähäistä. Välitön kuolinsyy on ollut päähän osuneet iskut, myös pistohaavat olisivat hoitamattomina olleet kuolemaan johtavia.

Uhrin jalkapohjissa on ollut yksi haava. Jalkapohjassa on joitakin ihon rikkoutumiseen viittaavia jälkiä. Todistajan arvion mukaan lasinsirpaleiden päällä liikkuminen voisi aiheuttaa selkeämpiä vammoja jalkapohjiin.

Suurin osa uhrin vammoista on pinnallisia, veitsen kärjen aiheuttamia. Uhrilla ei havaittu mustelmia vartalossaan. Haavoista tutkittiin myös sopivatko ne lasinsirpaleista aiheutuneiksi.

Leuan alueelle osuneen iskun jälkeen on vielä voinut olla jonkinlaista ääntelyä. Ohimon alueelle osuneen iskun jälkeen uhri on menettänyt tajuntansa joko heti

tai joka tapauksessa hyvin pian iskun jälkeen.

Uhrissa todettujen vammojen aiheuttaminen on vaatinut minuutteja. Sängylle vuotaneen veren määrän perusteella arvioituna uhri olisi ollut sängyllä joka tapauksessa minuutteja, ehkä yli kymmenen minuuttia.

Kaikki uhrissa todetut vammat ovat olleet "tuoreita" niiden syntymisen välillä ei ole ollut tuntien aikaeroa. Vatsaontelon ja rintaontelon lävistäneisiin pistoihin on liittynyt verenvuoto ja nämä vammat ovat syntyneet uhrin ollessa elossa samoin ainakin suurimman osan muista pistohaavoista syntymisen aikaan.

Uhrin päälaella olleet haavat ovat olleet pinnallisia eivätkä ne ole ulottuneet luukudoksen sisään, mutta haavat ovat aiheuttaneet verenvuotoa. Kyseisenlaisen vamman on aiheuttanut jonkinlainen teräase, esimerkiksi veitsi. Kasvovammojen tekoväline on ollut toinen kuin päälaen vammat aiheuttanut väline.

Todistaja Raili Sulkava on ammatiltaan rikoskemisti. Todistaja on tutkinut tapahtumapaikalta löytyneen verisen hiustupon. Hiustuppo oli tutkimuksen perusteella irronnut lievää väkivaltaa käyttäen. Hiustupossa oli ollut 16 juurellista hiusta, muut olivat katkenneita hiuksia. Juurelliset hiukset ovat irronneet jonkinlaista voimaa käyttäen. Hiuksia voi irrota juurineen myös voimakkaan kampaamisen tai harjaamisen yhteydessä.

Hiuksista ei ole saatu tehtyä DNA-analyysiä.

Todistaja Auli Paananen on ammatiltaan rikoskemisti. Todistajan mukaan kuidut siirtyvät yleensä kosketuksen kautta, joskin ne voivat siirtyä lyhyen matkaa myös ilmavirtauksen mukana.

Tapahtumapaikalta on löytynyt runsaasti ruskeaa kuitua, joka todennäköisesti on jäänyt paikalle kosketuksen kautta, osa kuiduista on voinut siirtyä myös sekundaarisiirtymän kautta tai ilmavirtauksen mukana.

Sängystä tyynyjen päältä löytyneen ruskean kuidun määrän perusteella voidaan arvioida, että kuidut ovat siirtyneet vaatteesta tyynyyn kosketuksen kautta.

Kuidut voivat olla peräisin sekä sisä- että ulkovaatteista, mutta joidenkin ulkovaatteiden pinnat on käsitelty niin, että ne luovuttavat hyvin vähän tai ei ollenkaan kuituja.

Todistajan arvion mukaan ruskeita kuituja luovuttanut kangas on voinut olla puuvilla-polyesterisekoitteinen, jota käytetään sekä vaatteissa että muihin tarkoituksiin.

Todistaja Tuija Niemi on ammatiltaan äänitutkija ja työskentelee rikosteknisessä laboratoriossa. Todistaja on työurallaan tutkinut runsaasti hätäkeskuspuhelutallenteita.

Äänitallenteen tutkittaessa tallenne kuunnellaan useita kertoja useiden päivien kuluessa. Äänitallenteelta laaditaan lisäksi litteraatio. Käsillä olevan hätäkeskustallenteen todistaja on kuunnellut arvionsa mukaan satoja kertoja.

Kuuntelemisen perusteella kirjatut litteroinnit poikkeavat hieman toisistaan, koska kuuntelukertojen lisääntyessä kuulohavainnot tallenteesta tarkentuvat, tallenteelta kuulee uusia asioita ja tietyt sanat ja asiat tavallaan kirkastuvat.

Vuonna 2006 hätäkeskustallenne tehtiin yksikaistaisena ja pakatussa muodossa. Tallennusmenetelmä aiheuttaa taajuuskaistan kapenemista.

Todistajalta on tähän asiaan liittyen pyydetty lausuntoa kaikkiaan kuudestatoista erilaisesta hätäkeskustallenteeseen liittyvästä seikasta:

- taustaäänet ja mitä puhelun aikana on tapahtunut
- kuuluuko taustalta ulkopuolisen ääniä tai kamppailun ääniä, kuinka monet askeleet tallenteella kuuluu
- vertailu alkuperäisen ja rekonstruktion välillä
- äännähdysten alkuperä
- onko hätäkeskustallenteessa mahdollisesti aikaisemmin tallennettua materiaalia
- onko hätäkeskustallenteessa kuuluvassa äänentoistossa käytetty jotakin kolmesta tutkittavaksi toimitetusta kasettisoittimesta
- onko 12:lle tutkittavaksi toimitetulle C-kasetille äänitetty useampaan kertaan
- useita satoja näytteitä Anneli Auerin tietokoneella olleista äänitiedostoista, onko hätäkeskuspuhelusta löydettävissä samankaltaisia ääniä kuin äänitiedostoista,
- onko tallenteella kuuluva kirkaisu lapsen vai aikuisen tuottama
- mikä on tallenteella kuuluva napsahdus
- onko kirkaisun kohdalla merkkejä tallenteen manipuloinnista
- ovatko tallenteen taustaäänet aidot vai onko käytetty ennalta tallennettua materiaalia
- ovat tallenteelta kuuluvat askeleet yhden vai useamman henkilön tuottamat

Lisäksi tallennettiin erilaisia ääniä sekä hätäkeskuslaitteistolle että keinopäätä lastenhuoneessa käyttäen tarkoituksena selvittää, onko lastenhuoneeseen voinut oven läpi kuulua ääniä.

Hätäkeskustallenteesta oli tehty myös versio, jossa kuuluvat vain Jukka Lahden äänet.

Todistajalla on ollut käytössään tapahtumapaikan pohjapiirros.

Tallenteella olevat äänet kuuluvien äänien voimakkuus vaihtelee, mikä voi viitata siihen, että äänet ovat olleet aikaisemmin tallennettuja.

Auerin tietokoneella olevien äänitiedostojen perusteella Auer osaa käyttää äänitiedostojen muokkaamiseen tarkoitettuja tietokoneohjelmia.

Keinopäätutkimuksessa voitiin todeta, että oven taakse oli mahdollista kuulla ääniä muualta huoneistosta. Hätäpuhelun taustalla ei kuulu lasten ääniä.

Hätäkeskustallenteen äänien perusteella todistajan mielessä on jäänyt avoimeksi paljon kysymyksiä, kuten; ulkopuolisen henkilön ääniä ei kuulu, lasinsirpaleiden päällä kävelyä tai kamppailun ääniä ei kuulu, ikkunasta poistumista

ei kuulu, uhri ei huuda mitään sen suuntaista, että hänen kimpussaan olisi joku tappaja, tappaja ei tee mitään muuta asunnossa, tallenteelta kuuluu vain yhdet askeleet, Anneli Auer ei ole missään vaiheessa huolissaan lastensa turvallisuudesta, lapset ovat täysin hiljaa.

Kohdassa 2 minuuttia 3 sekuntia kuuluu Anneli Auerin ja uhrin yhtäaikaista puhetta ja kohdasta voivat olla erotettavissa äänteet "U-O-L-E".

Todistajan työnsä vuoksi kuuntelemiin yli tuhanteen hätäkeskuspuhelutallenteeseen verrattuna tässä tapauksessa poikkeuksellista on se, ettei taustalla kuulu mitään tappeluun tai kamppailuun viittaavia ääniä, uhri ei sano pahoinpitelijälle mitään eikä myöskään pahoinpitelijä sano mitään.

Todistajan tutkimat hätäkeskuspuhelutallenteet ovat yleisimmin liittyneet henkirikoksiin. Kaikista tapauksista on ehkä noin sata ollut sellaisia, joissa on kuulunut tilanne, jossa juuri tehdään väkivaltaa uhrille.

Niemi on tutkinut Auerin asunnolta löydetyt radiokasetti- ja radio-cd-soittimet sekä sanelukoneen.

Kasettisoittimen sisäinen mikrofoni on todettu toimimattomaksi, lisäksi laitteen toistoäänet ovat huonot ja toistoäänessä on suhinaa. Laitteen painikeäänet ovat voimakkaat ja kuuluvat. Hätäkeskustallenteelta ei ole kuultavissa sellaisia ääniä.

Radio-cd-soittimessa ei ole mikrofonia, joten sitä ei ole voitu käyttää tallentamiseen ilman ulkoista mikrofonia. Laitteen painikeäänet ovat radiokasettisoittimen painikeääniä vaimeammat, mutta näitäkään ääniä ei ole hätäkeskustallenteelta todettavissa.

Sanelukoneen näppäin- ja käyntiäänet ovat vaimeat. Kyseisen laitteen painike- tai käyntiääniä ei ole todettu hätäkeskustallenteelta.

Käsillä oleva hätäkeskuspuhelutallenteen tekninen laatu on tavanomainen.

Todistajan käsityksen mukaan Lahti on voinut olla kuollut jo ennen kuin hätäkeskuspuhelu on alkanut.

Todistaja Risto Hemmillä on pitkä kokemus äänitallenteista ja niiden muokkaamisesta. Hemmi on tutkinut hätäkeskustallennetta ja myös muokannut tallennetta sillä olevien äänien erottamiseksi paremmin. Suorittamansa tutkimuksen perusteella Hemmi on todennut, ettei tallenteelta ilmene seikkoja, joiden perusteella taustalla kuuluvat äänet olisivat peräisin toiselta tallenteelta.

Todistaja Juha Joutsenlahti oli toiminut tutkinnanjohtajana tässä asiassa tutkinnan alussa vuoden ja kahdeksan kuukauden ajan.

Todistajan mukaan Aueria ei missään vaiheessa suljettu pois mahdollisten tekijöiden joukosta. Todistaja oli antanut tutkijoille vapaat kädet tutkia myös Auerin osuutta tapahtumiin.

Esitutkinnassa oli ollut lukuisia tutkintalinjoja, vahvimpana Lahden työpaik-

kaan liittyvä tutkintalinja. Tutkintaan liittyen tehtiin sadoittain puheeksiottoja, kymmenittäin kiinniottoja sekä yksi vangitseminen. Tutkintolinjoja suljettiin sekä DNA-tulosten perusteella että muista syistä.

Todistajan käsitys tapahtumista on, että joku ulkopuolinen on halunnut tunkeutua asuntoon hyvin aseistautuneena vahingoittaakseen Lahtea. Todistajan käsitys tapahtumista asunnossa vastaa varsin yksityiskohtaisesti Auerin heti tapahtuman jälkeen antamaa kertomusta.

Todistaja Kare Koskinen on toiminut väkivaltarikostutkijana vuodesta 1969 lähtien 17 vuoden ajan ja sen jälkeen aikavastuuryhmässä tehtävänään kaikentyyppisten rikosjuttujen tutkiminen, myöhemmin todistaja on ollut tutkimassa huumausainerikosjuttuja. Ulvilan henkirikostutkinta oli ollut ensimmäinen aikavastuujärjestelmän mukaisessa järjestelmässä todistajalle tutkittavaksi tullut rikosasia.

Ulvilan henkirikosjutussa todistaja oli ollut päätutkijana, esimiehenä oli ollut tutkinnanjohtaja. Todistaja oli toiminut tässä asiassa päätutkijana vuoden – puolentoista ajan. Päätutkija toimii tutkinnanjohtajan "oikeana kätenä".

Todistaja oli käynyt Tähtisentiellä rikospaikalla jo tapahtumayönä noin klo 03.00 aikoihin.

Tutkinnan alkuvaiheessa oli tutkijoiden yksimielinen lähtökohta ollut, että rikoksessa oli ulkopuolinen tekijä. Tähän näkemykseen olivat johtaneet erityisesti huoneessa ja terassilla olleet lasinsirpaleet, terassilla ollut tuoli, joka oli nostettu rikotun ikkunan eteen, terassilla olleet veriset kengänjäljet, asunnossa olleet lasinsirpaleet ja verijäljet, huoneen lattialla ollut tekoväline sekä verijälki seinässä ulko-oven pielessä, joka oli sopinut tekijän poistumisen yhteydessä syntyneeksi.

Todistajan ammattikokemuksen mukaan perhepiirissä tapahtuneissa väkivaltarikoksissa tekijä usein on saman perheen piiristä. Tässä tapauksessa jossakin vaiheessa oli yksi tutkintalinjoista ollut Anneli Auerin osuus tapahtumissa. Muita tutkintalinjoja olivat olleet muun muassa uhrin työpaikkaan liittyvä tutkintalinja, tekopaikan lähettyvillä havaittu henkilöauto, tapahtumapaikalta löytynyt veitsi sekä kengät. Tutkintalinjoja oli avattu runsaasti ja tutkittu mahdollisimman pitkälle. Vihjeitä oli tullut poliisille runsaasti ja tutkijoita oli ollut runsaasti. Halosta löydetyn DNA:n selvittämiseksi oli otettu 600-700 DNA-näytettä. Auerin ja Lahden perhe-elämää oli selvitetty laajasti, epäilyksiä perheväkivallasta tai ongelmista perheessä ei ollut tullut esille.

Todistaja oli kuullut Amanda-tytärtä 1.12 tai 2.12.2006 sairaalassa. Puhuttelu oli videoitu.

Todistaja oli kuulustellut Anneli Aueria 6.12.2006.

Todistajan käsityksen mukaan alkuvaiheessa oli kaikki mahdollinen pyritty tutkimaan. Tapahtumien selvittämiseksi oli tehty rekonstruktioita muun muassa ikkunan rikkomisesta sekä rikotun ikkunan kautta kulkemisesta.

Todistaja ei ollut havainnut mitään ristiriitaa Auerin ja Amanda-tyttären kerto-

musten tai kertomusten ja hätäkeskustallenteen välillä.

Todistaja ei ole muistanut, että hänelle olisi jossakin tutkinnan vaiheessa toimitettu joidenkin tutkijoiden laatima lista, jossa olisi esitetty tutkinnan suuntaamista enemmän Anneli Auerin suuntaan.

Todistaja oli käynyt Auerin kanssa yhden kerran Tähtisentien asunnossa. Asunto oli ollut lukittu ja paikalla oli ollut poliisin rikospaikan eristämiseen käyttämä nauha.

Teknisiä tutkimuksia tehtiin tapahtumayönä Mäkisen ja Lapinniemen toimesta, ilmeisesti teknisiä tutkimuksia tehtiin myös myöhemmin, ainakin terassille johtavan oven osalta.

Todistaja Tapio Santaoja oli tullut mukaan Ulvilan henkirikostutkintaan toukokuussa 2007. Keväällä 2008 rikoksen tutkinta oli edennyt siihen pisteeseen, että olemassa olleet tutkintalinjat olivat pysähdyksissä. Syksyllä 2008 tutkinnanjohtaja oli vaihtunut ja oli ryhdytty pohtimaan, mihin suuntaan tutkinnassa edettäisiin. Tällöin oli todettu, että Aueriin liittyvä tutkintalinja oli ollut kokonaan läpikäymättä.

Todistajan mukaan pelkästään DNA-näytteen perusteella ei mitään tutkintalinjaa ollut suljettu. Tutkintalinjat olivat päättyneet sen johdosta, ettei tutkintalinjasta löytynyt enää mitään selvitettävää.

Teknisen tutkijan rooli epäillyn rikoksen tutkinnan ensivaiheessa on tärkeä, koska tekniset tutkijat tekevät rikoksen tutkintaan liittyvät alkutoimenpiteet ja -tutkimukset rikospaikalla, varsinaiseen rikostutkintaan tekniset tutkijat eivät osallistu millään tavalla. Rikostutkintaan liittyvät kuulustelut tai muu tutkinnassa esille tullut tieto ei välity teknisille tutkijoille, ellei siitä aiheudu jotakin nimenomaisesti tekniseen tutkintaan liittyvää.

Todistaja on ollut tutkinnan yhteydessä useita kertoja tapahtumapaikalla Tähtisentien asunnossa. Todistajan havaintojen mukaan keittiössä olleen puhelimen luota oli hyvä näköyhteys terassille johtavalle ovelle.

Todistaja oli suorittanut Auerin kuulustelun 23.9.2009. Todistajalla on pitkä kokemus poliisina kuulustelujen suorittamisesta. Hän ei ollut tämän kuulustelun yhteydessä havainnut Auerissa mitään sellaista, mikä olisi ollut esteenä kuulustelun suorittamiselle. Kuulustelua ei olisi ryhdytty suorittamaan, mikäli olisi arvioitu olevan estettä kuulustelun suorittamiselle. Todistajan tiedossa ei ole, että Auerille olisi kuulustelujen aikaan loka-marraskuussa 2009 määrätty jotakin lääkettä käytettäväksi.

Seuraava Auerin kuulustelu 26.9.2009 oli pidetty pidätysaikojen noudattamiseksi. Auer oli suostunut kuulustelun pitämiseen. Tuossakaan kuulustelussa todistaja ei ollut havainnut, että Auer olisi ollut väsynyt tai jonkin lääkkeen vaikutuksen alaisena.

Kuulustelussa 27.9.2009 Auer oli ilmoittanut, ettei tarvitse kuulustelutodistajaa. Auerin tilassa ei ollut tuolloinkaan havaittavissa mitään poikkeavaa.

Todistaja oli suorittanut Auerin kuulustelun myös 30.9.2009. Tähänkään kuulusteluun ei liittynyt mitään, mikä olisi voinut olla esteenä kuulustelun suorittamiselle. Kuulustelussa oli myös ollut saapuvilla Auerin lainopillinen avustaja, jolla ei myöskään ollut mitään huomautettavaa kuulustelun suorittamiseen. Ennen kuulustelua Auer ja avustajansa olivat käyneet lyhyen keskustelun. Avustaja ei ollut pyytänyt edellisen kuulustelun pöytäkirjaa nähdäkseen.

Kuulustelussa 30.9.2009, 5.10.2009 tai 8.10.2009 ei kuulusteltavan kunnossa ollut mitään sellaista, mikä olisi estänyt kuulustelun toteuttamisen. Jokaisessa kuulustelussa Auer oli ollut hyvin "tarkkana" ja tarkistanut kirjatun kertomuksen hyvin tarkasti ja kertomuksen sanamuotoja oli Auerin vaatimuksesta korjattu.

Kuulustelussa 5.11.2009 Auerin kertomus oli palannut vastaamaan hänen alunperin asiassa antamaansa kertomusta. Todistajan käsityksen mukaan kuulusteltavan kertomuksen uudelleen muuttumiseen olivat vaikuttaneet rikosasian alkuperäisen tutkijan tiedotusvälineissä antamat lausunnot, joiden sisältö oli tullut Auerin tietoon. Auerin henkinen vireys oli kuulustelun 5.11.2099 samanlainen kuin aikaisempien kuulustelujen yhteydessä.

Missään kuulustelussa Auerin lainopillinen avustaja ei ollut pyytänyt saada nähdäkseen avustettavansa aikaisemmassa kuulustelussa antamaa kertomusta.

Todistaja Marjut Kujansivu on tullut mukaan Ulvilan henkirikostutkintaan heti alusta lähtien ja ollut siinä mukana alkuvuoteen 2007 saakka suorittaen joitakin todistajankuulusteluja. Todistaja oli myös käynyt Tähtisentien asunnossa useita kertoja tutkinnan yhteydessä, ensimmäisen kerran heti 1. tai 2. joulukuuta 2006. Todistaja oli sitten uudelleen osallistunut Ulvilan henkirikostutkintaan syyskuusta 2011 alkaen.

Tutkinnanjohtajan heti alussa tekemän linjauksen mukaan teossa oli ulkopuolinen tekijä eikä Auerin osuutta asiassa lähdetty tutkimaan ollenkaan.

Vuoden 2007 tutkintaa alussa tutkintaa varten oli perustettu tutkintaryhmä eli tutkintatiimi, johon oli tullut avuksi poliiseja myös muista poliisipiireistä tarkoituksena saada murhayön tapahtumia koskevaan tutkintaan myös ulkopuolista näkökulmaa Porin ulkopuolelta.

Yhden tutkintaryhmän kokouksen jälkeen tutkinnanjohtaja Joutsenlahti oli tullut kokouksesta hyvin kiihtyneenä ilmoittaen, että "mikäli joku tutkintatiimistä vielä aikoo sanoa, että Anneli Auer on syyllinen, niin hänet tullaan erottamaan tutkintatiimistä ja hän tekee siitä henkilöstä rikosilmoituksen". Todistajan tietämän mukaan tutkinnanjohtaja oli tuonut tämän linjauksensa esiin myös tiimin kokouksessa.

Työpaikallaan todistaja oli vuoden 2007 aikana havainnut muutamia kertoja, että hänen mennessään tutkinnanjohtaja Joutsenlahden työhuoneeseen, Joutsenlahti oli ollut puhumassa puhelimeen hyvin hiljaisella äänellä ja ilmoittanut todistajalle, että hän keskusteli parhaillaan Auerin kanssa. Puhelun päätyttyä Jousenlahti oli kertonut todistajalle, että hän oli keskustellut Auerin kanssa esitutkintaan liittyvistä asioista. Kyseiset esitutkintaan liittyvät asiat olivat olleet laadultaan sellaisia, ettei Auerin olisi tullut saada niistä tietoa esitutkinnan ai-

kana.

Todistaja oli vuoden 2007 aikaan seurustellut Joutsenlahden kanssa. Suhteen johdosta todistaja oli voinut jäädä Joutsenlahden työhuoneeseen tämän puhelun ajaksi. Seurustelu oli päättynyt vuonna 2009.

Todistaja Leena Kilpeläinen on ammatiltaan keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkäri.

Pistohaava ylävartaloon voi aiheuttaa ns. ilmarinnan, jolloin ilmaa pääsee keuhkopussin onteloon. Vammasta aiheutuu uhrille runsaasti kipua. Jos keuhkot ovat hyvässä kunnossa, keuhko yleensä menee kokonaan kasaan. Keuhkon kasaan painuminen tapahtuu nopeasti, joka tapauksessa muutamassa minuutissa. Tyypillinen seuraus ilmarinnasta on hengästyminen.

Todistaja on kuunnellut hätäkeskuspuhelutallenteen kahteen kertaan. Todistaja ei ole osannut sanoa hätäkeskuspuhelun perusteella, onko Anneli Auerin hengästyminen puhelun yhteydessä aiheutunut hätääntymisestä vaiko ilmarinnasta, etenkään, kun ei ole tiedossa, onko kysymyksessä ollut täydellinen ilmarinta. Hengästyminen on kuitenkin vaikuttanut vähäisemmältä kuin todistajan arvion mukaan odottaisi.

Todistajan ammattitietämyksen perusteella fileerausveitsen tyyppisellä esineellä on kohtalaisen helppo saada aikaan keuhkopussin puhkaiseva pistohaava. Haavan syvyyden ei hoikalla henkilöllä tarvitse olla puolta senttiä – yhtä senttimetriä syvempi.

Todistaja Päivi Vettenranta on ammatiltaan erikoissairaanhoitaja ja toiminut ammatissaan hoitajana teho-osastolla ja vuodesta 1986 lähtien päivystyksessä. Todistaja on ollut mukana vapaaehtoisten muodostamassa henkisen ensiavun ryhmässä ryhmän perustamisesta lähtien vuonna 2005. Työssään todistaja on tavannut runsaasti väkivallan tai tapaturman uhreja, joille hän joutunut antamaan henkistä apua.

1.12.006 todistajalle oli ollut päivystysvuoro. Hänet oli hälytetty yöllä sairaalan päivystykseen, jonne hän oli saapunut noin klo 04.00 aikaan. Päivystyksessä todistaja oli saanut raportin Ulvilan tapahtumista. Todistaja oli ollut sitten Auerin luona noin klo 07.00 saakka. Todistaja oli käynyt myöhemmin seuraavana päivänä uudelleen katsomassa Aueria.

Todistaja oli ollut huolissaan Auerista ja tämän voinnista, mutta keskustelua ei heidän välillään ollut syntynyt. Auer oli todennäköisesti ollut jonkinlaisessa shokissa, mutta jotenkin täysin reagoimaton. Auer oli kysynyt lapsistaan, mitään muuta keskustelua ei ollut syntynyt. Mitään hoitotoimenpiteitä ei Auerin osalta ollut tarvittu.

Todistaja ei ole ammattiuransa aikana koskaan tavannut vastaavalla tavalla käyttäytynyttä potilasta. Tapahtumista kuullut sairaalan päivystyksen hoitohenkilökunta sen sijaan oli ollut hyvin järkyttynyttä.

Todistaja Mirja Paavola on ollut perhetyöntekijänä Ulvilan kaupungilla joulukuussa 2006.

Käsillä olevaan tapaukseen liittyen todistaja oli ollut Auerin ja lasten apuna siitä lähtien, kun Auer oli palannut sairaalasta. Tehtävä oli jatkunut noin kahden ja puolen viikon ajan.

Todistaja ei ollut varsinaisesti Auerin seurassa tuona aikana. Todistaja oli tavannut Auerin pääosin vain niissä tilanteissa, kun hän oli hakenut tai tuonut lapsia.

Todistaja oli käynyt Tähtisentien asunnossa sen jälkeen, kun todistajan esimieheltä oli tullut määräys, jonka mukaan todistajan tuli käydä yhdessä Auerin kanssa Tähtisentien asunnossa hakemassa lapsille vaatteita. Käynti on voinut olla 14.12.2006.

Todistaja oli mennyt yhdessä Auerin kanssa sisälle taloon. Taloon oli päästy Auerilla olleilla avaimilla. Todistajan muistaman mukaan talon ulko-oven edessä ei ollut mitään poliisin nauhaa tai muuta poliisin tekemään eristämiseen viittaavaa.

Auer oli ottanut heti sisälle päästyä vasemmalla olleesta huoneesta kaksi-kolme vaatekappaletta. Asunnon pakastin oli tyhjennetty muovikasseihin. Todistaja ei ollut katsonut, mitä tavaraa pakastimesta oli kahteen – kolmeen muovikassiin pakattu. Pakastimesta otettu jäätelö tuotiin perhetuvalle, ehkä jotakin muutakin. Muista pakastimesta otetuista tavaroista tai siitä, mihin ne päätyivät, todistajalla ei ole muistikuvaa.

Käynnin yhteydessä ei todistajan ja Auerin välillä ollut syntynyt keskustelua. Todistajan huomiota oli kiinnittänyt huoneissa vallinnut epäjärjestys sekä pakastimen sulattaminen, josta ei ollut etukäteen puhetta.

Todistaja Antti Ruoho on kertonut oman talonsa olevan noin 10 metrin päässä Auerin ja Lahden omakotitalosta.

Todistaja oli jo mennyt nukkumaan, kun oli hänen puolisonsa oli muistanut, että pyykit olivat jääneet linkoamatta. Todistaja oli tarjoutunut viemään pyykit ulos kuivumaan, kunhan linkous olisi päättynyt.

Todistaja oli pyykkejä ulos kuivumaan viedessään katsonut kelloa, joka oli ollut 00.50. Pyykinkuivausteline oli ollut Auerien puolella tonttia. Auereilla olivat sisällä palaneet kaikki pihan puolen valot. Todistaja oli ihmetellyt valojen palamista, koska tavallisesti Auereilla valot sammuivat jo paljon aikaisemmin.

Todistajan tontin piha-alue on hieman ylempänä kuin naapuritalon piha, joten todistajan tontilta oli nähnyt hyvin naapuriin.

Todistaja on yhdistänyt kyseisen tapahtuman juuri joulukuun 1. päivän vastaiseen yöhön, koska hän oli juuri aikaisemmin palannut matkalta ja matkan aikana kertyneitä pyykkejä oli pesty juuri tuolloin. Keittiössä ollut kello, josta hän oli ajan havainnoinut, oli aikaisemmin siirretty asianmukaisesti talviaikaan.

Todistaja Mauri Tankka oli 1.12.2006 vastaisena yönä käynyt ulkona tupakalla noin klo 01.00 aikaan. Ulkona ollessaan Tankka oli kuullut auton nasta-

renkaiden rapinaa. Muuta havaintoa autosta todistajalla ei ole ollut.

Talo, jossa Auer ja Lahti olivat asuneet, on noin 100 metrin päässä siitä paikasta, jossa todistaja oli käynyt tupakalla. Tupakkapaikalta on hyvä näköyhteys talon etupuolelle. Todistaja ei ollut yöllä havainnut mitään poikkeavaa Auerin ja Lahden talolla.

Todistajan mukaan hän oli joko kuullut tyttäreltään tai sitten kuullut lasten leikkiessä puhuttavan Auerin ja Lahden välisistä eroaikeista. Auerin ja Lahden kolme vanhinta lasta olivat usein käyneet leikkimässä todistajan lasten kanssa.

Todistaja Marina Tankan mukaan heidän ja Auerin ja Lahden lapset Riina ja Amanda olivat olleet tekemisissä keskenään päivittäin. Pienemmät Auerin ja Lahden lapset olivat käyneet leikkimässä todistajan luona.

Todistajalle oli jostakin tyttärensä sanomasta syntynyt sellainen käsitys, että Amanda vanhemmat olisivat olleet eroamassa. Todistajan kysyessä asiasta tyttäreltään tarkemmin tämä oli kieltänyt asian.

Todistaja Outi Piirala on ollut Haagan ammattikorkeakoulun kurssilla 2000-luvun puolivälissä. Samalla kurssilla oli ollut kurssitettavana myös Lahti. Kurssi oli kestänyt koko vuoden ja kurssipäiviä oli ollut runsaat 20.

Todistaja oli tutustunut Lahteen samalla tavalla kuin muihinkin kurssikavereihin. Lahti oli ollut sosiaalinen ja ilmeisesti hyvä työssään.

Todistajan huomiota oli yhdessä tapauksessa kiinnittänyt Lahden ahdistuneisuus ja hermostuneisuus yhden kurssipäivän aamuna. Lahti oli maininnut moneen kertaan, että hänen pitäisi mennä kotiin ja, että hänen ei pitäisi olla täällä, ja, että hän yleensä menee kotiin aina yöksi. Lahti oli myös kertonut, että "hän pelkää, että tekee lapsille jotakin". Todistajan käsityksen mukaan Lahti oli tarkoittanut vaimoaan, jota hän ei koskaan maininnut kurssikavereilleen nimeltä. Todistaja ei ollut kysynyt asiasta tarkemmin.

Lahti oli jossakin yhteydessä maininnut todistajalle hänellä olevan neljä lasta ja, että nuorin lapsista on hyvin nuori. Kurssilaiset olivat onnitelleet Lahtea uudesta perheenjäsenestä, jolloin Lahti oli ilmoittanut, että viimeinen lapsi oli ollut "vahinko" ja että he olisivat eronneet, jos lasta ei olisi tullut ja, että heidän olisi pitänyt erota jo ennen. Todistajalle oli välittynyt kuva, että Lahti oli halunnut kertoa lapsistaan jotakin muutakin, mutta kun todistaja ei ollut asiasta mitään tarkempaa kysynyt, ei Lahti ollut asiasta enempää jatkanut. Kolmas todistajan muistiin jäänyt tilanne oli ollut se, että Lahti oli ollut oppitunnilla jotenkin ahdistuneen oloinen ja hänelle oli tullut puhelu kesken oppitunnin. Todistajalle oli välittynyt tunne, että puhelu oli tullut Lahden kotoa ja soittaja oli ollut nainen ja että kysymyksessä oli ollut Lahden ja hänen puolisonsa välinen "normiperheriitatilanne" eikä hän ollut halunnut asiasta sen enempää tietää.

Muu henkilötodistelu

Ari ja Minna Auer, Minna Joki-Erkkilä, Anja Seppälä Sanna-Kaija Nuotio, Jorma Piha ja Markus Heinimaa ovat oikeudessa kertoneet pääosin Turun hovioikeudessa käsitellystä toisesta asiassa. Heidän kertomuksillaan ei ole tämän

asian ratkaisemisen kannalta olennaista merkitystä.

Santtilan, Finnilän, Korkmanin, Hermosen ja Lindahlin kertomuksilla ei, asiassa esitetty muu selvitys huomioon ottaen, ole katsottava olevan olennaista merkitystä asian ratkaisemisen kannalta, ei myöskään Reijo ja Agneta Auerin kertomuksilla.

Todistaja Haapasalo on kertonut yleisellä tasolla lasten kertomusten luotettavuuden arvioimisesta. Hänen kertomuksellaan ei ole ollut merkitystä asian lopputulokseen.

Kirjalliset todisteet

Kirjallisena todisteena n:o 1 olevasta pohjapiirroksesta voidaan havaita, että keittiössä olleen puhelimen luota on näköyhteys terassille johtavalle ovelle.

Kirjallisena todisteena n:o 2 sekä **5 – 8** olevista valokuvista ilmenevän perusteella rikoksen uhri on maannut elottomana makuuhuoneena käytetyn takkahuoneen lattialla vuoteen ja pesuhuoneeseen johtavan välissä, pää lähellä pesuhuoneen ovea. Huomioon ottaen kirjallisena todisteena n:ot 11 ja 12 esitetystä ruumiinavauspöytäkirjasta sekä valokuvista ilmenevä, voidaan todeta, että kuolettavat iskut on uhriin kohdistettu hänen maatessaan selällään siinä paikassa, josta hänet sitten löydettiin.

Kirjallisena todisteena n:o 3 olevaan lausuntoon on kirjattu lopputulos kolmesta rekonstruktiosta.

Ensimmäisessä rekonstruktiossa on selvitetty, minkälaisia verijälkiä syntyy tapahtumapaikan terassille johtavaan oveen, kun koehenkilöt ovat poistuneet asunnosta käsissään veriset näppylähanskat. Johtopäätöksenä rekonstruktiosta on lausuntoon kirjattu, että kaksi kymmenestä koehenkilöstä ei kyennyt suorittamaan tehtävää lainkaan ja, että kukaan kymmenestä koehenkilöstä ei ottanut kiinni niistä kohdista, joissa rikospaikalla oli todettu verisiä näppylähanskojen jälkiä. Rekonstruktiossa on lisäksi todettu, että ovessa lasiaukon vieressä ollut jälki on ollut sellaisessa kohdassa ison, ikkuna-aukon reunassa edelleen kiinni olleen teräväreunaisen lasinpalan vieressä, ettei siitä olisi voinut ottaa kiinni aukosta kulkemisen yhteydessä ilman, että lasin reuna olisi viiltänyt ranteeseen.

Kirjallisena todisteena n:o 3 olevassa lausunnossa on toisena kirjattu rekonstruktio, jonka tarkoituksena on ollut selvittää, minkälaiset jäljet takkahuoneen ja olohuoneen lattiaan syntyy, mikäli pesuhuoneen oven luona olleen uhrin luota on liikuttu olohuoneen puolelle ja sieltä takaisin takkahuoneeseen niin, että oikean jalan jalkine on ollut vereentynyt. Johtopäätöksenä rekonstruktiosta on todettu, että rikospaikkakuvissa olohuoneen puolella näkyvä jalkineen liukumajälki on niin runsasverinen, että se ei ole voinut syntyä ilman meno- ja paluujälkeä. Sellaisia ei kuitenkaan ilmene rikospaikalta otetuissa valokuvissa. Rekonstruktiossa olohuoneen lattiassa olleen jäljen tyyppinen jälki oli saatu aikaan ainoastaan veristä kenkää kädessä pitämällä ja kenkää etuoikealle kiertämällä.

Kolmannen rekonstruktion tarkoituksena on ollut selvittää, onko asunnon pesuhuoneen puolelta ollut mahdollista koskettaa takkahuoneen lattialla makaa-

vaa henkilöä vastaajan kertomalla tavalla ja myös, onko vastaajan yllä olleeseen T-paitaan voinut tuossa yhteydessä tarttua uhrin verta niihin kohtaan, joissa sitä on todettu olleen. Johtopäätöksenä rekonstruktiosta on todettu, että vastaajan kuvaamassa asennossa (kirjallinen todiste n:o 10) ei ole ollut mahdollista koskettaa oven takana maannutta uhria eikä uhrin verta ole voinut vastaajan kuvaavalla tavalla tarttua vastaajan yllä olleeseen T-paitaan. Rekonstruktiossa oli myös todettu, että ensimmäisellä yrityksellä pesuhuoneen ovi oli osunut makuuhuoneen lattialla maanneen koehenkilön päähän.

Kirjallisena todisteena n:o 11 olevasta oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen pöytäkirjasta ilmenee, että uhrissa on ollut ylävartalon ja kaulan alueella sekä myös pään alueella runsaasti haavoja, joista kaksi vasemmalla kainalon alueella olevaa haavaa on syviä pistohaavoja. Oikean silmän ja posken alueella ovat kudosrakenteet murskautuneet.

Kirjallisena todisteena n:o 13 olevan oikeuslääkärin lisälausunnon mukaan uhrissa on ollut todettavissa lähes 70 pistohaavaa, joista suurin osa on ollut varsin punnallisia, lisäksi on todettu kymmenkunta viiltohaavaa tai raapaisujälkeä.

Oikeuslääkärin arvion mukaan sellaisen verimäärän vuotaminen, joka on tarvittu vuoteen lakanan kastelemiseen niin, että verta on imeytynyt myös lakanan alla olleeseen patjaan, on vaatinut uhrin vammojen perusteella arvioituna muutamasta minuutista – runsaaseen kymmeneen minuuttiin.

Kirjallisena todisteena n:o 18 olevasta tutkimuslausunnosta ei ilmene mitään olennaista yli sen, mitä todistaja Paananen on oikeudessa kertonut.

Kirjallisena todisteena n:o 20 olevasta tutkimuslausunnosta ilmenee, että niin rikospaikalla kuin uhrin yllä olleissa vaatteissakin oli runsaasti ruskeankirjavia tekokuituja. **Kirjallisena todisteena n:o 22** olevasta lausunnosta ilmenee, että makuuhuoneen pussilakanoissa oli runsaasti ruskeankirjavia tekokuituja ja tyynyliinoissa ja muovituolissa useita vastaavanlaisia kuituja.

Kirjallisena todisteena n:o 24 olevasta tutkimuslausunnosta ilmenee, että tapahtumapaikalta taltioiduista fileerausveitsestä on löydetty runsaasti punakirjavia puuvillakuituja. Veitsestä sekä takkahuoneen lattialla olleesta halosta on löydetty kolme ruskeankirjavaa tekokuitua. Sängyn tyynyjen välistä löytyneessä halossa oli runsaasti punakirjavia puuvillakuituja, oranssipunaisia puuvillakuituja sekä muutamia ruskeankirjavia polyesterikuituja. Ruskeankirjavat kuidut ovat samoja kuin edellä kirjallisten todisteiden 20 ja 22 yhteydessä on todettu. Oranssinpunaiset kuidut ovat samanvärisiä ja -laatuisia kuin vastaajan yllä olleessa punaisessa T-paidassa. Samat tulokset ilmenevät **kirjallisena todisteena n:o 30** olevasta tutkimuslausunnosta.

Kirjallisena todisteena n:o 26 olevan lausunnon mukaan koira ei ole tunnistanut hajuyhteyttä vastaajan ja Fiskars-veitsestä taltioidun hajusiirrännäisen välillä.

Kirjallisella todisteella n:o 29 ei ole enää merkitystä, koska vieraan DNA:n alkuperäksi on selvinnyt tutkimuksen yhteydessä tapahtunut kontaminaatio, jonka aiheutuminen on selostettu kirjallisissa todisteissa n:ot 30.1 ja 30.2.

Kirjallisina todisteina n:o 31 ja 36 esitetyissä tutkimuslausunnoissa on todettu, että terassin ovessa olleet verijäljet ovat Lahden verta, samoin kuin jälkimmäisessä tutkimuslausunnossa analysoitu, takkahuoneen sängyn päältä taltioiduissa ruskeissa housuissa ollut veri.

Kirjallisena todisteena n:o 34 olevan tutkimuslausunnon mukaan tapahtumapaikalta taltioiduissa ruskeissa housuissa näkyvä jalkineenjälki näyttäisi vastaavan kooltaan paremmin kokonumerojen 42 ja 40 vertailujälkeä kuin kokonumerojen 43-45 vertailujälkeä. Johtopäätöksenä on kuitenkin todettu, ettei voida luotettavasti selvittää, minkä kokoisen jalkineen jättämä kyseinen jälki on.

Kirjallisena todisteena n:o 37 olevasta tutkimuslausunnosta ilmenevät samat seikat kuin todistaja Ytin oikeudessa antamasta kertomuksesta.

Kirjallisena todisteena n:o 38 olevasta tutkimuslausunnosta ilmenee, että takkahuoneen sängyn aluslakanasta ja siinä olleesta puutikusta samoin kuin lakanassa olleesta lasinpalasta on todettu DNA-tunniste, joka sopii Lahden DNA-tunnisteeseen

Kirjallisena todisteena n:o 39 olevasta tutkimuslausunnosta ilmenee, että vastaajan yllä olleesta T-paidasta on todettu vasemmasta hihasta, takapuolelta, hihan keskikohdasta, noin 2 cm hihansuun reunasta sekä oikeasta hihasta, takapuolelta, hihan keskikohdasta, reunasta DNA-tunniste, joka sopii Lahden DNA-tunnisteeseen.

Kirjallisena todisteena n:o 40 olevan tutkimuslausunnon mukaan vastaajan yllä olleesta T-paidasta ei ole hiukkastutkimuksessa löydetty lasia.

Kirjallisina todisteina n:ot 46-54 ja 64 on hätäkeskustallenteen litterointeja sekä tallenteen analysointia.

Kirjallisina todisteina n:ot 55 – 58 on tutkimuslausunnot radiokasettisoittimen ja sanelukoneen ominaisuuksista, CD-levyjen äänitiedostoista sekä erilaisten äänten analysoinnista, tutkimustulokset vastaavat todistaja Niemen oikeudessa antamasta kertomuksesta ilmenevää.

Kirjallisena todisteena n:o 62 on lehtiuutinen koskien mahdollista, syytteessä tarkoitettuun henkirikokseen liittyvän äänitallenteen käyttämistä.

Kirjallisena todisteena n:o 63 esitetty lausunto on ilmoitettu laaditun oikeudenkäyntiä varten. Kun lausunnon laatijaa ei ole oikeudessa kuultu, käräjäoikeus jättää todisteen huomiotta. **Kirjallisina todisteina n:ot 65, 74 ja 75** esitettyjen asiakirjojen laatijoita ei ole oikeudessa kuultu. Asiakirjat on laadittu tätä oikeudenkäyntiä varten. Kun asiakirjojen laatijoita ei ole oikeudessa kuultu, käräjäoikeus jättää asiakirjan todisteena huomiotta.

Kirjallisina todisteina n:o 68 – 73 on kuvaukset suoritetuista rekonstruktioista ikkunan rikkomisesta, ulkopuolisesta tekijästä eri valaistusolosuhteissa sekä ikkunasta kiipeämisestä.

Kirjallisina todisteina n:ot 80 – 83 esitetyt asiakirjat liittyvät toiseen, vireillä olevaan oikeudenkäyntiin eikä niillä ole käsillä olevan asian kannalta näyttönä merkitystä.

Kirjallisena todisteena n:o 84 olevasta osanottajalistasta ilmenee, että Lahti on ollut oppilaana samalla kurssilla kuin todistaja Piirala.

Kirjallisena todisteena n:o 88 esitetystä tekijäanalyysistä perusteena on ollut tutkimusaineisto vuosina 1997 – 2003 Suomessa tapahtuneista henkirikoksista. Näissä on ollut 16 sellaista tapausta, joissa täysi-ikäinen miespuolinen rikoksen uhri oli löytynyt kotoaan surmattuna vähintään 20:lla teräaseen pistolla tai viillolla. Tapauksissa, joissa teräaseella aiheutettuja haavoja oli ollut yli 20 kappaletta, oli tekijä ollut viidessätoista tapauksessa kuudestatoista uhrin tuttu.

Tässä asiassa huomionarvoisina kirjattuja seikkoja ovat tekijän yksinomainen tarkoitus surmata uhri, tekotapa, jossa on runsaasti kiinni jäämisen todennäköisyyttä lisääviä riskejä, esitietoina ilmoitettu kahden tekovälineen tuominen tekopaikalle sekä kymmenistä teräaseen iskuista kertovat uhrin vammat.

Lausunnon mukaan muuttujat, joiden esiintyvyys poikkesi muista henkirikoksista yli 20 teräaseen iskua käsittävissä miestensurmissa, olivat naistekijä ja skitsofrenia. Lausuntoon naistekijää koskevan maininnan yhteyteen on kirjattu sulkeisiin "yleisempää; voitanee kuitenkin sulkea tutkittavasta tapauksesta pois". Lausunnosta ei ilmene, onko naistekijän poissulkemiseen tässä tapauksessa ollut perusteena ollut esitutkintaviranomaiselta saatu tieto vaiko jokin muu seikka.

Lausunnon mukaan voidaan tehtyjen analyysien ja ulkomaisen konsultoinnin perusteella pitää tärkeinä tutkintalinjoja, joihin liittyy mahdollinen psykoottinen tekijä sekä mahdollinen kosto. Kostoa voidaan lausunnon mukaan pitää teon varteenotettavana motiivina, "etenkin, jos parisuhteeseen liittyvä motiivi voidaan sulkea pois". Tältäkään osin lausunnossa ei ilmene, onko parisuhteeseen liittyvän motiivin poissulkemiseen tässä tapauksessa ollut perusteena ollut esitutkintaviranomaiselta saatu tieto vaiko jokin muu seikka.

Muu asiassa esitetty kirjallinen todistelu ei tuo asian ratkaisemisen kannalta olennaista lisäselvitystä asiaan.

Kysymyksenasettelu

Syytteessä esitetyn rangaistusvaatimuksen perusteena on, että Auer on 1.12.2006 vastaisena yönä surmannut puolisonsa Jukka Lahden keskinäisen riidan yhteydessä teräasetta ja jotakin painavaa lyöntivälinettä käyttäen.

Auer on kiistänyt syytteen vedoten siihen, että Lahden on surmannut asuntoon terassin ikkunan kautta tunkeutunut tuntematon henkilö.

Keskeistä asiassa siten on, osoittaako asiassa syytteen tueksi esitetty näyttö niin varmasti, ettei mitään järkevää epäilyä asian suhteen jää, että Auer on menetellyt syytteessä kuvatulla tavalla tai, että kukaan muu kuin Auer ei ole voinut Lahtea syytteessä tarkoitetussa tilanteessa surmata.

Asiassa esitetystä todistelusta

Välittömiä havaintoja tapahtumista asunnossa 1.12.2006 vastaisena yönä on Anneli Auerilla sekä hänen tuolloin 9-vuotiaalla tyttärellään Amandalla. Kumpaakin on kuultu asian esitutkinnassa sekä pian tapahtuman jälkeen että myöhemmin. Välittömiä tapahtumiin liittyviä havaintoja voi lisäksi olla perheen toiseksi nuorimmalla lapsella, tapahtuma-aikaan 7-vuotiaalla Alexanderilla.

Anneli Auerin ja Amanda Lahden kertomukset tapahtumista poikkeavat olennaisesti toisistaan. Kertomuksia arvioitaessa tulee huomioitavaksi, että Amanda Lahti on tapahtuman aikaan ja häntä pian sen jälkeen kuultaessa ollut varsin nuori ja myös se, että tapahtuma on sattunut hänet kotonaan ja tapahtumissa ovat olleet mukana hänen vanhempansa. Anneli Auerin kertomusta arvioitaessa tulee huomioitavaksi, että häntä on alunperin kuultu asiassa asianomistajan asemassa, sittemmin vuodesta 2009 lähtien rikoksesta epäiltynä. Viimeksi mainitussa asemassaan Auerilla ei ole ollut totuudessa pysymisvelvollisuutta myöskään oikeudessa.

Alexander Auerin kertomuksia arvioitaessa tulee huomioon otettavaksi, että hän on tapahtumien aikaan ollut 7-vuotias ja häntä on tässä asiassa esitetyn perusteella poliisin toimesta kuultu vasta vuonna 2009 eli lähes kolme vuotta tapahtumien jälkeen ja uudelleen vuonna 2011.

Perheen nuorin lapsi Aurora Auer on joulukuussa 2006 ollut 2-vuotias ja toiseksi nuorin lapsi Alexandra 4-vuotias. He ovat olleet niin nuoria, että heidän vasta vuonna 2011 kertomillaan seikoilla ei ole näyttöarvoa tässä asiassa, etenkin, kun heillä ei ole minkäänlaisia omia näköhavaintoja tapahtumista.

Rikostutkintaan osallistuneiden henkilöiden osalta on heitä oikeudessa kuultaessa voitu havaita, että osa tutkijoista on selkeästi pitänyt Aueria rikoksen uhrina, osa puolestaan rikoksen tekijänä. Tällä asetelmalla on ollut vaikutusta rikoksen tutkimisen kannalta, erityisesti tutkinnan alkuvaiheessa. Lisäksi asian oikeuskäsittelyn yhteydessä on havaittu, että myös asiaan kuultaviksi nimettyjen asiantuntijoiden joukossa mielipiteet Auerin asemasta asiassa ovat jakaantuneet.

Tämän asian ratkaisun yhteydessä esitetyn näytön osalta on tässä pitäydytty tuomaan esille ja arvioimaan kunkin todistajan selkeät asiaan liittyvät havainnot ja sivuutettu kuultavien mahdolliset henkilökohtaiset mielipiteet tapahtumista tai vastaajan osuudesta tapahtumissa.

Kirjallisten todisteiden osalta on keskeisiksi katsottu se todistelu, joka liittyy tapahtumiin Tähtisentien asunnossa 1.12.2006 vastaisena yönä. Muu asiaan nimetty varsin runsas todistelumateriaali on asian ratkaisemisen kannalta toissijaista ja liittyy huomattavilta osin toiseen oikeudessa käsiteltävänä olevaan rikosasiaan ja sitä on jäljempänä selostettu ja arvioitu vain tähän asiaan liittyvän mahdollisen vaihtoehtoisen tapahtumainkulun osalta sekä muuten tarpeellisiksi katsotuilta osin.

Tässä tuomiossa käräjäoikeus ei ota kantaa joulukuun 2006 jälkeisiin tapahtumiin eikä siihen, miten lasten kertomusten sisältöä ja luotettavuutta arvioidaan

tai pitäisi arvioida siltä osin kuin kysymys oli joulukuun 2006 jälkeisistä tapahtumista, koska 1.12.2006 päivän jälkeiset tapahtumat eivät ole voineet vaikuttaa surmayön tapahtumiin. Lisäksi perheen tilanne on oleellisesti muuttunut joulukuun 2006 tapahtumien vuoksi ja jälkeen.

Johtopäätökset

Onko Auerin ja Lahden asunnossa ollut ulkopuolinen henkilö 30.11-1.12.2006 välisenä yönä

Havainnot tapahtumapaikalta ja rikoksen uhrista

Jukka Lahti on surmattu 1.12.2006 vastaisena yönä kotonaan Ulvilassa. Lopullisena kuolinsyynä ovat olleet päähän osuneet kaksi voimakasta iskua. Tätä ennen häntä on isketty lukuisia kertoja teräaseella pääasiassa ylävartaloon. Suurin osa tästä aiheutuneista pistohaavoista on kohtalaisen pinnallisia, kaksi pistohaavaa on kuitenkin ollut syviä ja vaurioittanut useita sisäelimiä. Poliisipartion tullessa paikalle Lahti oli maannut makuuhuoneen lattialla jalat osittain vuoteen alla ja pää viereiseen pesuhuoneeseen johtavaa ovea kohti.

Lahden asunnon takapihalle olleelle terassille johtavan oven ikkuna oli ollut poliisin tullessa paikalle rikki ja lasinsirpaleita oli ollut runsaasti sekä makuuhuoneessa että terassilla. Makuuhuoneen lattialla oli ollut runsaasti kuivunutta verta ja uhrin pään vieressä vielä tuoretta verta. Lattialla oli ollut kengänjälkiä, samoin terassin oven eteen ulkopuolella nostetussa tuolissa sekä terassilla.

Anneli Auerin kertomuksesta

Tapahtumapaikalta löydetyt jäljet näyttäisivät päällisin puolin tarkasteltuna sopivan Anneli Auerin heti tapahtuman jälkeen ja myöhemmin oikeudenkäynnissä antamaan kertomukseen.

Kertomuksessa on kuitenkin asiassa ilmenevään muuhun selvitykseen nähden sellaisia epätarkkuuksia tapahtumainkulun suhteen, ettei Auerin kertomusta voida sellaisenaan asettaa asian ratkaisun perusteeksi.

Lisäksi Anneli Auerin syksyllä 2009 useassa kuulustelussa antama kertomus viittaa mahdolliseen toisenlaiseen, syytteessä kuvatun tapahtumainkulun kanssa yhdensuuntaiseen tapahtumainkulkuun.

Amanda Lahden kertomuksesta

Anneli Auerin ja Jukka Lahden tapahtuma-aikaan 9-vuotias tytär Amanda on kertonut käynneistään vanhempiensa makuuhuoneen oviaukolla sekä havainnoistaan eri käyntien yhteydessä hyvin selkeästi kolmessa, kuukauden aikana tapahtuman jälkeen pidetyssä, kuulemistilaisuudessa. Kertomuksen olennainen sisältö on pysynyt muuttumattomana myöhemmin suoritetuissa useissa kuulemistilaisuuksissa.

Kuulemisten videoinneista ilmenevän perusteella Amanda on kertonut havainnoistaan ja muistikuvistaan selkeästi ja uskottavasti. Asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella olisi aihetta epäillä, että Amanda Lahti olisi heti alussa suoritettujen kuulemisten yhteydessä kertonut muuta kuin sen, mitä hän

mielestään oli käyntiensä yhteydessä havainnut. Tätä johtopäätöstä tukee myös se, että kuulemisten yhteydessä Amanda on joissakin kohdin oikaissut ja täydentänyt puhuttelijan toistamaa vastaustaan vastaamaan paremmin muistikuvaansa.

Amanda Lahti oli herännyt kovaan ääneen sekä vanhempien "kiljumiseen". Asiassa todisteena esitetystä rekonstruktiosta, jossa on rikottu samanlainen kolminkertainen lämpölasielementti kuin mitä kyseisessä ovessa on ollut, ilmenee, että kyseisenlaisen lasin rikkomisesta aiheutuu hyvin voimakkaita ääniä. Mitään muuta syytä Amandan kuulemalle kovalle äänelle ei ole ilmennyt kuin ikkunan rikkominen.

Kuunneltuaan jonkin aikaa melua, johon oli herännyt, Amanda oli lähtenyt katsomaan tilannetta. Amanda oli mennyt vanhempien makuuhuoneen oviaukolle. Hän olisi laittanut huoneeseen valot tai lisää valoa katkaisimesta, joka on makuuhuoneen puolella terassille johtavan oven vieressä. Hän ei kuitenkaan ollut mennyt makuuhuoneen puolelle, koska lattialla oli paljon lasinsirpaleita. Vanhemmat olivat olleet hereillä ja isä oli ollut seisaallaan sängyn vieressä.

Amandan havainnot osoittavat, että siinä vaiheessa, kun vanhempien makuuhuoneen ikkuna oli ollut rikki, vanhemmat olivat olleet makuuhuoneessa kahdestaan. Paikalla ei ollut ketään ulkopuolista, vaikka juuri tuolloin ulkopuolisen tekijän olisi Anneli Auerin kertomuksen mukaan täytynyt olla tunkeutumassa huoneeseen ikkunasta.

Tilanteen ollessa tämä Amanda on palannut omaan huoneeseensa. Jonkin ajan kuluttua Amanda on palannut vanhempiensa makuuhuoneen oviaukolle. Hän oli nähnyt isänsä makaavan huoneen lattialla vatsallaan ja isästä oli vuotanut runsaasti verta. Huoneen lattialla oli ollut veitsi. Ketään ulkopuolista henkilöä ei huoneessa ollut. Amandan äiti oli ollut menossa puhelimeen. Tämän jälkeen Amanda on taas palannut omaan huoneeseensa.

Oltuaan taas jonkin aikaa omassa huoneessaan, Amanda on palannut uudelleen vanhempiensa makuuhuoneen oviaukolle. Isä on edelleen maannut verta vuotavana lattialla vatsallaan samassa paikassa kuin Amandan aikaisemman käynnin aikaan. Tämän käynnin yhteydessä Amanda oli nähnyt jonkun, huoneesta terassille johtavan oven ikkuna-aukon kautta poistuvan henkilön selän. Muuta hän ei ollut kyseisestä henkilöstä nähnyt eikä hän ollut myöskään nähnyt kyseistä henkilöä muualla asunnossa eikä nähnyt tämän tekevän mitään asunnossa.

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että Anneli Auerin kertomus on useassa kohdin selkeästi ristiriidassa Amanda Lahden kertomuksesta ilmenevän kanssa. Amanda Lahden kertomus ei siitä ilmenevien tapahtumien osalta tue Auerin kertomusta ulkopuolisen tekijän tunkeutumisesta asuntoon ja kyseisen ulkopuolisen tekijän Aueriin ja Lahteen kohdistamasta väkivallasta. Amanda Lahden kertomus tukee Anneli Auerin kertomusta ainoastaan siltä osin kuin Amanda on kertonut havainnostaan ulkopuolisen tekijän poistumisesta.

Alexander Auerin kertomuksesta

Alexander Auerin on vuonna 2009 kertonut uskottavasti ne seikat, jotka hänen mieleensä olivat lähes kolmen vuoden takaisesta tapahtumasta jääneet. Tuohon saakka Ulvilan henkirikoksen tutkintatilanne oli myös ollut sikäli selkeäpiirteinen ja yksiselitteinen, että Alexanderin isän oli surmannut asuntoon tunkeutunut tuntematon mies, jota ei ollut saatu kiinni.

Syksyllä 2009 Alexanderin äiti oli pidätetty ja vangittu epäiltynä Alexanderin isän surmaamisesta, äiti oli tuomittu oikeudessa syyllisenä kyseiseen tekoon elinkaudeksi vankeuteen ja lopulta toisessa oikeudenkäynnissä vapautettu syyttömänä. Alexander on myös äitinsä pidättämisestä lähtien asunut lastenkodissa ja sijoituskodissa. Alexanderin ja hänen nuorempien sisarustensa välit heidän vanhimpaan sisareensa Amanda Lahteen ovat katkenneet.

Kaikilla näillä seikoilla voidaan ajan kulumisen ohella arvioida olevan vaikutusta siihen, miten Alexander on tulkinnut 1.12.2006 vastaisena yönä kotonaan oven lävitse kuulemiaan ääniä, joiden aiheuttajaa hän ei ole nähnyt.

Tämän johdosta Alexanderin vuonna 2011 antamista kertomuksista ilmeneviä hänen omia johtopäätöksiään ei ole pidettävä luotettavina, sen sijaan näistä kertomuksista ilmenevien havaintojen luotettavuutta voidaan arvioida vertaamalla niitä hänen aikaisempaan kertomukseensa ja asian muusta todistelusta ilmenevään.

Kertomuksissa on yhtenäistä tapahtuman kestoaika ja kaksivaiheisuus, joita Alexander kuvaa kertomuksissaan eri tavoilla. Alexander ei ole kuullut ulkopuolisten henkilöiden ääniä tapahtuman yhteydessä, ei myöskään kamppailusta kertovia ääniä.

Kuulemansa "naksahdukset" Alexander on aiemmassa kuulemisessa yhdistänyt puhelimen käyttämiseen, mikä on hyvin uskottavaa, koska asunnon keittiöstä on soitettu hätäkeskukseen. "Naksahdusten" liittyminen nauhurin käyttämiseen on epäuskottavaa, koska nauhurin käyttämisestä teon lavastuksessa ei ole esitetty selkeää näyttöä eikä nauhurin käyttämistä tähän tarkoituksen voidaan päätellä pelkästään todistaja Niemen arvioiden perusteella.

Alexander Auerin kertomukset tukevat syytteessä tarkoitettua kaksivaiheista tapahtumaa. Kertomukset eivät tue Anneli Auerin kertomusta asuntoon tunkeutuneesta ulkopuolisesta tekijästä.

Terassin oven jäljistä sekä poistumisäänistä

Todistaja Mäkisen kertomus osoittaa, että tekijä ei ole voinut poistua terassin oven avaamalla, koska silloin kaikki ovessa olleen verhon päälle pudonneet lasinpalat olisivat pudonneet oven ulkopuolelle.

Rekonstruktioiden perusteella voidaan todeta, että kyseisenkaltaisen ikkunan rikkominen kestää ainakin noin minuutin verran ja ikkunan rikkomisesta aiheutuu hyvin runsaasti ääntä.

Rekonstruktioiden perusteella sekä todistaja Mäkisen havaintojen perusteella

vaikuttaa siltä, että ikkuna olisi rikottu ulkopuolelta.

Rekonstruktioiden perusteella ei voida tehdä päätelmiä siitä, kuka ikkunan on rikkonut.

Rekonstruktioissa kymmenen koehenkilön avulla suoritetussa kokeessa on aiheutunut useanlaisia jälkiä ikkuna-aukon reunoihin, yhdetkään ikkunan kautta poistumisessa syntyneet jäljet eivät ole täysin vastanneet niitä jälkiä, jotka ovessa ovat olleet.

Rekonstruktioiden perusteella ei voida tehdä varmoja päätelmiä siitä, ovatko oven ikkuna-aukon reunassa olleet jäljet syntyneet todellisen, ikkunan kautta poistumisen yhteydessä vaiko ovatko jäljet lavastettuja.

Tontin ulkopuolella olleiden jälkien selvittämisestä

Rikospaikan ympäristössä on jo puolentoista tunnin kuluttua hälytyskeskuspuhelusta ryhdytty suorittamaan jälkien tutkintaa koiran avulla. Rakennuksen tontin rajat on kierretty koiran kanssa tontin ulkopuolelta. Koira ei ole havainnut tontilta pois tulevia jälkiä. Olosuhteet jälkiä etsittäessä ovat olleet erittäin hyvät, minkä vuoksi voidaan päätellä, että kukaan ei ole kyseisenä yönä poistunut tontilta tontin sivu- tai takarajan ylitse.

Muutaman minuutin kuluessa teosta paikalle ensimmäisenä saapunut poliisipartio, joka on lähestynyt paikkaa ilman sireenejä tai hälytysvaloja, ei ole havainnut kyseisellä alueella minkäänlaista liikettä tai liikennettä.

Jälkien puuttuminen samoin kuin paikalle tulleen poliisipartion havainnot osoittavat, että tontilta ei ole kyseiseen aikaan poistunut ketään. Nämä havainnot heikentävät Auerin kertomuksen uskottavuutta.

Hätäkeskustallenteesta

Hätäkeskustallenteelta ei kuulu kamppailun ääniä. Tallenteelta ei kuulu ääniä, jotka viittaisivat huoneen lattialla olleiden lasinsirpaleiden päällä kävelemiseen. Tallenteelta ei kuulu sellaisia ääniä, joita aiheutuisi Auerin kuvaaman suurikokoisen mieshenkilön poistumisesta huoneen rikotun ikkunan kautta. Tallenteelta ei kuulu kenenkään ulkopuolisen henkilön ääntä. Tallenteelta kuuluu ainoastaan Lahden valitusääniä sekä se, että hän kutsuu "Annua" sekä Anneli Auerin ääntä. Tallenteella kuuluu lisäksi nuoren tytön äänellä puhetta sekä kimeä kirkaisu.

Hätäkeskustallenteelta ilmenee, että aikavälillä 02:45:04 – 02.46:03 Auer on poissa puhelimen luota. Tuon aikavälin aluksi Auer ilmoittaa puhelimeen tulleelle Amanda Lahdelle "mä meen kattoon tonne". Tallenteelta kuuluu Lahden valituksen ohella naisen kovalla äänellä huutama sana, josta erottuvat äänteet (u)-o-l-e! Ennen ja jälkeen kyseisen sanan kuuluu kopsahdus. Tämän jälkeen kuuluu enää yksi uhrin valitus, sen jälkeen uhrin ääntä ei enää kuulu.

Hätäkeskustallenteelta kuuluva ei tue Auerin kertomusta tapahtumista, joskaan ei sellaisenaan myöskään sulje pois ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Aikatekijästä

Ikkunan rikkomisesta suoritettu rekonstruktio osoittaa, että kyseisenlaisen kolmikerroksisen lämpölasin rikkominen kestää vähintäänkin noin minuutin verran.

Rekonstruktioiden perusteella arvioituna tuolin siirtäminen oven ikkuna-aukon eteen sekä ikkunasta kiipeäminen vaatii vähintäänkin puoli minuuttia.

Uhrissa olleiden pistohaavojen aikaansaaminen on jo pelkästään haavojen määrä huomioon ottaen vaatinut arviolta 5 – 10 minuutin ajan.

Vuoteella olleen verimäärän vuotaminen on vaatinut oikeuslääkärin kertomuksen perusteella arvioituna joka tapauksessa useamman minuutin ajan – runsaan kymmenen minuutin ajan. Osa vammoista on voitu tehdä Lahden maatessa sängyllä.

Suoritetuissa rekonstruktioissa on todettu, että tapahtumapaikan lattialle levitetty ohut verikerros kuivuu noin kahdeksassa minuutissa, paksumpi verikerros vaatii kuivuakseen yli 20 minuuttia. Todistaja Mäkisen arvion mukaan lattialla olleen veren on täytynyt kuivua 20 minuuttia ennen kuin se enää ole tarttunut kengänpohjiin.

Ensipartion tapahtumapaikalta ottamissa valokuvissa näkyy, että huoneen keskiosalla vuoteen ja takan välissä on lattialla ollut runsaasti verta, joka on levinnyt askelten alla. Valokuvien perusteella keskilattian alucelle vuotanut veri on ollut kuivaa ensipartion tullessa paikalle.

Valokuvissa näkyy lisäksi, että uhrin päästä on pesuhuoneen oven eteen vuotanut verta sisältävä lammikko, joka on ensipartion paikalla ollessa edelleen laajentunut.

Rikospaikalle jääneiden kengänjälkien on täytynyt syntyä pian sen jälkeen, kun huoneen keskilattialle on vuotanut runsaasti verta. Verimäärän sekä suoritetun rekonstruktion perusteella veri on vuotanut lattialle enemmän kuin kahdeksan minuuttia ennen ensipartion valokuvien ottamista.

Mainittujen havaintojen perusteella Lahden vammat ovat hyvin todennäköisesti syntyneet kahdessa vaiheessa, ensin runsasta verenvuotoa aiheuttaneet teräaseen pisto- ja viiltohaavat ja myöhemmässä vaiheessa jokseenkin välittömän kuoleman aiheuttaneet kallovammat.

Näiden tapahtumien välisen ajan arvioinnissa voidaan käyttää apuna vuoteeseen valunutta verta. Valokuvista näkyy selvästi, että vuoteen lakana on kastunut verestä laajahkolta alueelta läpimäräksi. Kaikki vuotanut veri ei ole jäänyt lakanaan, vaan verta on imeytynyt laajasti myös lakanan alla olleeseen patjaan. Veren määrä osoittaa, että uhrin on täytynyt olla jonkin aikaa vuoteella vertavuotavana. Tätä johtopäätöstä vahvistaa oikeuslääkärin alunperin uhrin haavojen perusteella esittämä arvio lakanan ja patjan kastumisen edellyttämän verimäärän vuotamisen vaatimista muutamasta minuutista runsaaseen kymmeneen minuuttiin.

Edellä olevan perusteella tapahtumasarja ikkunan rikkomisen alkamisesta tekijän poistumiseen on käräjäoikeuden arvion mukaan kestänyt noin 20 minuuttia tai enemmän.

Auer oli kertomansa mukaan ryhtynyt soittamaan hätäkeskukseen puolen minuutin - minuutin kuluttua siitä, kun tekijä oli tunkeutunut asuntoon. Hätäkeskustallenteelta ilmenevä osoittaa, että Lahden ääntely päättyy runsaan kahden minuutin kuluttua puhelun alkamisen jälkeen, mitä voidaan pitää Lahden kuolinhetkenä. Poliisipartio on tullut paikalle noin kuusi minuuttia puhelun päättymisen jälkeen. Tällöin veri makuuhuoneen lattiassa ei vielä olisi ehtinyt kuivua, toisin kuin nyt on tapahtunut.

Mainittujen seikkojen perusteella voidaan päätellä, että Lahteen kohdistunut pahoinpitely on alkanut huomattavasti Auerin kertomaa aikaisemmin ja, että Auer on soittanut hätäkeskukseen vasta Lahteen kohdistuneen, teräaseella suoritetun pahoinpitelyn jälkeen.

Edellä ajan kulumisesta ilmenevät seikat eivät tue lainkaan Auerin kertomusta tapahtumainkulusta. Tapahtumien vaatimasta ajasta esitetty todistelu mahdollistaa luotettavien päätelmien tekemisen tältä osin. Todistelun perusteella voidaan ulkopuolisen tekijän mahdollisuus sulkea pois.

Anneli Auerin kertomuksesta syksyllä 2009

Auer on syksyllä 2009 suoritetuissa kuulusteluissa kertonut varsin yksityiskohtaisesti toisesta mahdollisesta tapahtumainkulusta, jossa hänen ja Lahden välinen riita oli voinut yöllä kärjistyä niin, että lopulta Lahti on voinut mennä ulos terassille ja sieltä sisään päästäkseen rikkonut terassin oven lasin, minkä jälkeen riita puolisoiden välillä olisi voinut edelleen yltyä niin, että hän olisi voinut riidan yhteydessä lopulta surmata Lahden.

Auer syksyllä 2009 kertonut myös, että tapahtumapaikalta löytynyt veitsi on voinut olla heidän taloudestaan ja että sitä olisi voitu säilyttää keittiön laatikossa, että hän olisi riidan yhteydessä uhannut Lahtea erolla ja uhannut lähteä saman tien lapset mukaan pois kotoa ja, että hän olisi voinut käyttää surmaavien iskujen antamiseen normaalisti terassilla pidettyä kirvestä.

Auer on sittemmin selittänyt kyseisen mahdollisen toisen tapahtumainkulun väsymyksestä ja pitkistä kuulusteluista sekä ajan kulumisesta ja hänelle annetuista virheellisistä tiedoista muodostuneeksi.

Kiivaan riidan syntyminen puolisoiden välillä kyseisenä yönä saa tukea Amanda Lahden kertomuksesta, jonka mukaan hän oli herännyt paitsi ikkunan rikkomisesta aiheutuneisiin ääniin, niin myös siihen, että isä ja äiti kiljuivat. Myöhemmässä kuulustelussa Amanda on lisäksi tarkentanut lausumaansa niin, että äiti oli kiljunut.

Auerin kertomuksessa kiinnittää huomiota tapahtumapaikalta löytyneen veitsen osalta lisäksi se, että Auer oli heti poliisin tultua paikalle poliisin pyynnöstä käynyt asunnon keittiöstä tarkistamassa, oliko veitsi heidän taloudestaan peräisin, vaikka tekijä Auerin oman kertomuksen mukaan oli ikkunan rikottuaan ja tunkeuduttuaan ikkuna-aukosta sisälle ryhtynyt heti puukottamaan häntä ja

Lahtea käymättä lainkaan keittiössä. Auerin menettely osoittaa hänen pitäneen mahdollisena, että veitsi olisi ollut heidän taloudestaan, kuten Auer on syksyn 2009 kuulusteluissa kertonut.

Mainitut seikat huomioon ottaen Auerin syksyllä 2009 esittämää vaihtoehtoista tapahtumainkulkua ei voida suoraan sulkea pois, joskaan asian ratkaisua ei voida pelkästään siihen perustaa.

Amanda Lahden havainto makuuhuoneesta poistuvasta henkilöstä

Amanda Lahti ei ole nähnyt tekijää asunnossa sisällä, vaan ainoastaan tekijän selän tämän ollessa poistumassa terassille ikkuna-aukon kautta. Amanda ei ole osannut kertoa tekijästä mitään tarkempia tietoja, ainoastaan sen, että tällä oli ehkä ollut musta huppari.

Auer on hätäkeskuspuhelun loppuvaiheessa vastannut hätäkeskuspäivystäjän kysymykseen siitä, missä tekijä on "No todennäköisesti siel ellei lähtenyt jo ulos ..." Hetkeä myöhemmin Auer on kysynyt tyttäreltään Amandalta "Amanda oliks se viel siel?", jolloin Amanda vastaa "Joo, se lähti".

Auer on hätäkeskuspuhelun aikana ja todistaja Laakkosen kertoman perusteella myös poliisin kanssa käymänsä keskustelun yhteydessä kertonut tekijään ja tämän vaatetukseen liittyviä tuntomerkkejä. Amanda Lahti on ollut puheluiden aikana joko keittiössä tai olohuoneessa ja kuullut, mitä Auer on puhelimeen kertonut.

Asiantuntijatodistajien kuulemisen yhteydessä on ilmennyt, että ihmiselle voi syntyä ns. valemuistoihin rinnastuvia vahvoja mielikuvia.

Tässä tapauksessa Amanda Lahti on ollut tapahtuman aikaan 9-vuotias. Tapahtuma on ollut yllättävä ja pelottava ja Amanda oli jo nähnyt, että jonkun oli täytynyt tehdä pahaa hänen isälleen, koska tämä makasi verissään vanhempien makuuhuoneen lattialla.

Amanda on kuullut äitinsä hätäkeskuspuhelun ja äiti on kysynyt häneltä puhelun aikana "joko se lähti". Kun makuuhuoneessa ei isän ollut lisäksi ketään muita, on ilmeistä, että lapselle on helposti voinut syntyä mielikuva siitä, että tekijä on täytynyt poistua. Poistuminen on voinut tapahtua vain ikkunan kautta ja poistujan hahmo on voinut saada vaikutteita äidin puhelun aikana kertomista tuntomerkeistä.

Amanda Lahden kertomuksesta ilmenee, että hän on tapahtumaa seuranneina päivinä kuullut tekijään liittyviä yksityiskohtia äidiltään, mikä on ollut omiaan vahvistamaan mielikuvaa siitä, että huoneessa on ollut joku ulkopuolinen, joka on sieltä poistunut.

Amandan muisti- tai mielikuvan todellisuutta arvioidessaan käräjäoikeus kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin.

Amandan havainto huoneesta poistuvasta hahmosta on epämääräinen. Hän ei ole koko aikana nähnyt ketään ulkopuolista henkilöä makuuhuoneessa. Amandan arvelu siitä, että tekijä olisi ollut piilossa kylpyhuoneessa on mahdoton,

koska Auerin kuvaama isokokoinen tekijä ei olisi päässyt pois kylpyhuoneesta ilman, että kylpyhuoneen ovi olisi osunut oven edessä maanneen Lahden päähän, mistä olisi aiheutunut oveen verinen jälki. Tällaista jälkeä ovessa ei kuitenkaan ole nähtävissä.

Mainitut seikat huomioon ottaen Amanda Lahden kertomus ikkunasta poistuvan hahmon selästä on virheellinen mielikuva. Yhden virheellisen mielikuvan aikaansaaminen ei ole edellyttänyt pitkäaikaista johdattelua eikä yksi virheellinen mielikuva myöskään tee kuultavan koko kertomuksesta epäuskottavaa.

Tekijän poistumiseen asunnosta liittyen käräjäoikeus toteaa vielä, että asunnon keittiöstä puhelimen luota terassille johtavan oven suuntaan otetusta valokuvasta ilmenevä vahvistaa asunnon pohjapiirroksesta sekä todistaja Santaojan kertomuksesta ilmenevän, että puhelimen luota on suora näköyhteys terassin ovelle. Väitetty tekijän poistuminen terassin oven ikkuna-aukosta olisi siten ollut – vastoin kiistämistä - puhelimessa olleen Auerin nähtävissä.

Anneli Auerin käyttäytymisestä

Kaikki Auerin kanssa tekemisissä rikospaikalla sekä sairaalassa olleet kuultavat ovat maininneet Auerin poikkeuksellisesta rauhallisuudesta. Hän ei ole reagoinut tietoon miehensä kuolemasta eikä hän ole ollut huolissaan lastensa turvallisuudesta tapahtuman aikana eikä sen jälkeen.

Todistajien kertomuksesta välittyy kuva, että Auer on ollut välinpitämätön tapahtuman ja Lahden kohtalon suhteen. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, onko poikkeuksellinen rauhallisuus Auerin luontenpiirre vai onko se tässä tapauksessa tilanteen aiheuttaman shokin vaikutusta.

Auerin käyttäytymisen perusteella ei voida tehdä syytteen puolesta tai sitä vastaan puhuvia johtopäätöksiä.

Esitutkinnasta

Jukka Lahteen kohdistunutta henkirikosta on sen tapahtumisesta lähtien aina syksyyn 2009 saakka tutkittu siitä lähtökohdasta, että rikoksen on suorittanut ulkopuolinen, asuntoon tunkeutunut henkilö ja, että Anneli Auer on rikokseen nähden uhri ja hänen asemansa asiassa asianomistajan asema. Vasta tämän jälkeen Anneli Auerin asemaa tapahtumissa on ryhdytty tutkimaan yhtenä tutkintalinjana. Tämän perusteella esitutkinnan ei voida sanoa olleen yksipuolisesti Auerin syyllisyyttä tukevien seikkojen etsimistä.

Asiassa esitetyn todistelun perusteella Tähtisentien asunnossa ei ole suoritettu täysimittaista rikostutkintaa kaikkien tilojen osalta heti henkirikoksen jälkeen eikä sitä seuranneina päivinä. Tätä ei selvästikään ole pidetty tarpeellisena, koska Auer on alkuvaiheessa katsottu rikoksen uhriksi ja tekijän on arveltu olleen asunnosta teon jälkeen poistunut ulkopuolinen henkilö, minkä vuoksi tarvetta koko asunnon perinpohjaiseen tutkimiseen ei ole ollut.

Tämän johdosta ei voida varmuudella päätellä, onko kuolettavien iskujen tekemiseen soveltuva väline, rikospaikalle jääneisiin kengänjälkiin sopivat kengät

tai ruskeankirjavien kuitujen lähteeksi soveltuva asuste tai kangas kuljetettu pois tapahtumapaikalta vaiko kätketty sinne myöhemmin hävitettäviksi.

Mainittujen esineiden löytymättä jäämisen ei voida katsoa tukevan käsitystä ulkopuolisen tekijän olemassa olosta sen enempää kuin vastaajan syyllisyydestäkään.

Samalla tavoin rikospaikalla olleen veitsen, kun toisaalta on vastaajan ilmoitus siitä, ettei sellaista ollut taloudessa aikaisemmin ollut ja toisaalta vastaajan syksyllä 2009 esittämänsä mahdollisuus, että veitsi olisi peräisin heidän taloudestaan, ei voida katsoa tukevan käsitystä ulkopuolisen tekijän olemassa olosta sen enempää kuin vastaajan syyllisyydestäkään.

Yhteenveto väitetystä ulkopuolisen henkilön osuudesta

Edellä olevan perusteella käräjäoikeus yhteenvetona ulkopuolisen henkilön osuudesta syytteessä tarkoitettuun henkirikokseen toteaa seuraavaa.

Väitettä ulkopuolisesta henkilöstö tukevat seikat:

- vastaajan oma kertomus
- asianomistaja Amanda Lahden kertomuksen yksityiskohta poistuvasta henkilöstä

Väitettä ulkopuolista henkilöstä vastaan puhuvat seikat:

- asianomistaja Amanda Lahden havainnot
- asianomistaja Alexander Auerin havainnot
- hätäkeskustallenteelta puuttuvat ulkopuolisen henkilön paikallaoloon ja poistumiseen sekä kamppailuun viittaavat äänet
- tapahtumainkulun vaatima aika
- lasinsinrujen tai -hiutaleiden puuttuminen vastaajan yllä olleesta T-paidasta
- vastaaja ei ole voinut käydä katsomassa ja koskettamassa uhria väittämällään tavalla pesuhuoneen kautta
- ruskeiden kuitujen puuttuminen vastaajan yllä olleesta T-paidasta
- vastaajan T-paidassa ollut uhrin veri
- poliisin ensipartion tullessa paikalle vastaajan kädet olivat olleet puhtaat, vaikka puhelimen kuuloke oli ollut verinen
- jälkien puuttuminen tontin sivu- ja takarajoilta.

Kun otetaan huomioon asianomistaja Amanda Lahden kertomukseen huoneesta poistunutta henkilöä koskevan havainnon ilmeinen virheellisyys, voidaan todeta, että syytteen puolesta puhuvat seikat ovat niin olennaisia ja merkittäviä, ettei mitään järkevää epäilyä ulkopuolisen henkilön läsnäolosta asunnossa 1.12.2006 jää.

Edellä olevan perusteella on jäänyt toteennäyttämättä, että Auerin ja Lahden asunnossa olisi 1.12.2006 välisenä yönä ollut Jukka Lahteen kohdistuneen väkivallanteon aikana asuntoon terassin oven ikkunasta tunkeutunut ulkopuolinen henkilö.

Onko Anneli Auer surmannut miehensä Jukka Lahden ?

Lahti on kuollut häneen kohdistetun ulkoisen väkivallan seurauksena.

Rikospaikalla Auerin ja Lahden asunnossa ovat rikoksen tapahtuma-aikaan olleet paikalla uhrin lisäksi Anneli Auer sekä hänen ja uhrin yhteiset 9, 7, 4 ja 2 -vuotiaat lapsensa.

Ketään ulkopuolista henkilöä ei ole asunnossa tuolloin ollut.

Mainitut seikat huomioon ottaen ainoa mahdollisuus on, että Anneli Auer on surmannut miehensä Jukka Lahden.

Tapahtumaolosuhteista ja tekotavasta

Auerin kertomuksen ja tapahtumatietojen perusteella arvioituna Auerilla on huomattavasti kertomaansa enemmän tietoja ja havaintoja Lahden surmaamisen päättyneistä tapahtumista.

Amanda Lahti oli herännyt paitsi ikkunan rikkomisääniin niin myös vanhempien kiljumiseen. Anneli Auer on syksyllä 2009 kertonut useaan kertaan hänen ja Lahden välille syntyneestä kiivaasta riitatilanteesta. Näiden kertomusten perusteella pahoinpitelemiseen ja teräaseen ja jonkin lyömäaseen käyttöön lopulta johtaneen tilanteen välitön alkusyy on ollut vanhempien välille puhjennut riita. Asiassa esitetyn todistelun perusteella ei voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että Auerin ja Lahden välillä olisi ollut niin vakavia aikaisempia erimielisyyksiä, että henkirikos olisi niiden suoranaista seurausta.

Auerin kertomuksessa kiinnittää huomiota se, että hänen mukaansa tekijässä on täytynyt olla runsaasti verijälkiä, koska huoneessa oli lentänyt niin paljon verta. Auer ei ole osannut tarkemmin selvittää, mitä hän on lausumallaan tarkoittanut. Rikoksen uhrissa olleiden vammojen sekä tapahtumapaikalta otettujen valokuvien perusteella samoin kuin todistaja Taurun kertomuksen perusteella verta on lentänyt siinä vaiheessa, kun uhria on lyöty kuolettavasti päähän jollakin esineellä, pistohaavoista veri on pikemminkin valunut kuin lentänyt ympäriinsä.

Kuolettavat lyönnit Lahden päähän on isketty siinä vaiheessa, kun Lahti on maannut selällään makuuhuoneen lattialla. Tuossa vaiheessa Lahdella on ollut jo puukotuksesta aiheutuneita vakavia ja tuskallisia vammoja. Vammojen perusteella arvioituna Lahti on kuolettavien iskujen kohteeksi joutuessaan ollut puolustuskyvyttömässä tilassa.

Amanda Lahti ei ole nähnyt Auerin käyvän kodinhoitohuoneessa. Rikospaikalta otetuista valokuvista ilmenee, että uhrin pään edessä olleessa pesuhuoneen ovessa ei ole jälkiä siitä, että ovi olisi osunut uhrin vereentyneisiin hiuksiin. Oven avaaminen pesuhuoneen puolelta uhria näkemättä olisi ollut erittäin vaikeaa ilman, että ovi olisi osunut ainakin uhrin hiuksiin.

Veren tarttuminen Auerin yllä olleen T-paidan kumpaankin hihaan hihan takapuolelle tilanteessa, jossa Auer olisi kuvailemallaan tavalla kurottanut ovesta Lahteen koskeakseen, ei ole uskottavaa.

Edellä olevan perusteella kyseinen T-paita ei ole ollut Auerin yllä hänen surmatessaan Lahden. Kohdat, joissa Lahden verta Auerin T-paidan hihoissa on ollut, viittaavat pikemminkin siihen, että tahrat ovat syntyneet T-paidan päälle pukemisen yhteydessä ja, että Auerilla on tuolloin ollut käsissään Lahden verta.

Auerin yllä olleessa T-paidassa ei ole ollut lainkaan rikospaikalta ja uhrista muuten runsaasti löytyneitä ruskeankirjavia kuituja. Tämänkin perusteella voidaan päätellä, että kyseinen T-paita ei ole ollut Auerin yllä tilanteessa, jossa Lahteen surmaaminen on tapahtunut.

Auerin yllä olleessa T-paidassa ei ole todettu olleen lainkaan lasihiutaleita, mikä seikka edelleen vahvistaa käsitystä siitä, että kyseinen T-paita ei ole ollut Auerin yllä silloin, kun makuuhuoneen ikkuna on rikottu.

Rikospaikalta löytyneen hiustupon perusteella ei ole tehtävissä johtopäätöksiä asiassa.

Auerilla on tapahtuman jälkeen todettu olleen rinnassa pistohaava, joka on aiheuttanut ilmarinnan. Asiassa esitetyn todistelun perusteella kyseisenlaisen vamman voi aiheuttaa 0,5 – 1,0 senttimetrin syvyinen pistohaava.

Auerin yllä tapahtuman jälkeen ollut T-paita ei ole ollut hänen yllään Lahden surmaamisen yhteydessä. Sen sijaan kyseinen T-paita on ollut Auerin yllä siinä vaiheessa, kun hänen rintaansa on kohdistunut pisto. Kun Lahti on tuossa vaiheessa jo ollut kuollut eikä ulkopuolisia henkilöitä ole asunnossa ollut, on ainoa vaihtoehto, että Auer on itse aiheuttanut kyseisen haavan itselleen ohjatakseen epäilyt itse suorittamastaan rikoksesta toisaalle.

Samassa tarkoituksessa Auer on myös tehnyt rikospaikalle ja terassille ulkopuoliseen tekijään viittaavia kengänjälkiä sekä ovipieleen ulkopuolisen tekijän poistumiseen viittaavia jälkiä.

Näiden jälkien tekeminen on ollut hyvin mahdollista ennen hätäkeskuspuhelun soittamista tilanteessa, jossa Lahti on siihen mennessä teräaseesta saamiensa vammojen johdosta ollut tajuttomana tai toimintakyvyttömänä ja Auer on ilmeisesti luullut hänen kuolleen.

Perheen lapsista Amanda-tytär on nähnyt isänsä makaavan verissään makuuhuoneen lattialla, varsinaista surmaamistekoa kukaan lapsista ei ole nähnyt.

Vaihtoehtoisesta tapahtumainkulusta

Korkeimman oikeuden päätöksessä 19.10.2012 on palautuksen perusteena tuotu esiin, että syyttäjien esille tuoma uusi aineisto viittaa sellaiseen tapahtumainkulkuun, jonka pohjalta asiaa ei ole aikaisemmin arvioitu ja joka merkittävällä tavalla poikkeaa siitä lähtökohdasta, joka on ollut alempien oikeuksien tuomioiden perustana.

Päätöksestä ilmenee, että syyttäjien esille tuomissa seikoissa on kysymys siitä, että lasten antamista kertomuksista olisi ilmennyt, että Auer olisi suunnitellut

ja toteuttanut Lahden surmaamisen. Suunnitelmallisuuteen liittyvänä seikkana on tuotu esiin, että Lahden surmaamisesta aiheutuneita ääniä olisi surmaamisen yhteydessä tallennettu ja soitettu sittemmin hätäkeskuspuhelun aikana ja, että surmatyön yhteydessä olisi käytetty suojana taloudessa olleita ruskeita pyyhkeitä. Lasten kertomusten myötä olisi myös tullut esille, että perheessä oli lukuisia ongelmia ja riitoja ja, että Auer oli kohdistanut väkivaltaa sekä Lahteen että lapsiin jo ennen surmatyötä. Niin ikään Amanda Lahden aikaisempi kertomus olisi aihetta arvioida uudelleen uuden näytön perusteella.

Asian palauttamisen jälkeen syyttäjille on varattu tilaisuus tarkistaa ja täydentää syytettään. Syytettä on täydennetty lisäämällä siihen vaihtoehtoinen teonkuvaus koskien surmaamistekoon liittyvien äänten tallentamista ja tallenteen toistamista hätäkeskuspuhelun aikana.

Tallenteen toistaminen hätäkeskuspuhelun aikana

Lahden surmaamiseen liittyvien äänien tallentaminen ja tallenteen toistaminen hätäkeskuspuhelun aikana on ollut julkisuudessa esillä ainakin syyskuun alusta 2011 lähtien, kuten kirjallisesta todisteesta n:o 61 ilmenee.

Todistaja Niemi on tutkinut Auerilta takavarikoidut radiokasettisoittimen ja radio-cd-soittimen sekä sanelukoneen. Tutkimuksen perusteella hätäkeskustallenteella ei ole sellaisia ääniä, jotka olisivat kyseisten laitteiden käynti- tai näppäinääniä. Todistaja Hemmi on niin ikään päätynyt siihen, että hätäkeskustallenteen taustalla kuuluvat äänet eivät ole olleet tallennettuja.

Alexander Auerin kertomusta siltä osin kuin kertomukseen on syksyllä 2011 ilmestynyt nauhurin käyttämiseen viittaavia piirteitä, ei ole edellä selostetuin perustein katsottava luotettavaksi.

Edellä olevan perusteella käräjäoikeus katsoo asiassa jääneen toteennäyttämättä, että rikoksen lavastamisessa ohjaamaan epäilyt ulkopuoliseen henkilöön olisi käytetty aiemmin valmistettua äänitallennetta, joka olisi toistettu hätäkeskuspuhelun aikana.

Teon suunnitelmallisuus

Teon suunnitelmallisuuden puolesta on vedottu Alexander, Alexandra ja Aurora Auerin loppukesällä – syksyllä 2011 antamiin kertomuksiin.

Asiassa on jo aikaisemmin todettu, että tapahtuman aikaan 2-vuotiaan Auroran ja 4-vuotiaan Alexandran viisi vuotta tapahtuman jälkeen antamilla kertomuksilla ei ole katsottava olevan näyttönä merkitystä.

Aikaisemmin selostetuin perustein Alexanderin vuonna 2011 antamalla kertomuksella ei, sikäli kuin se poikkeaa hänen vuonna 2009 antamastaan kertomuksesta, ole katsottava olevan Ulvilan henkirikoksen osalta todisteena merkitystä siltä osin kuin kertomus poikkeaa Alexanderin vuonna 2009 antamasta kertomuksesta.

Ruskeilla pyyhkeillä päällystettyjen "kilpien" valmistaminen ja käyttäminen suojana henkirikoksen yhteydessä on jäänyt kokonaan selvittämättömäksi.

Mainittujen seikkojen perusteella ja kun myöskään väitettä äänitallenteen käyttämisestä hätäkeskuspuhelun yhteydessä ei ole voitu toteen näyttää, jää teon suunnitteleminen ennakolta toteennäyttämättä. Teon aikana ja sen jälkeen suoritetut lavastustoimet eivät viittaa teon suunnitelmallisuuteen.

Teon motiivi

Kolmen nuorimman lapsen kertomuksesta ilmenevien, Auerin väkivaltaisuuteen liittyvien seikkojen ajallinen sijoittaminen on vaikeaa. Ilmeisesti ainakin osa tapauksista ajoittuu Ulvilan henkirikoksen jälkeiseen aikaan. Kertomusten perusteella ei voida tehdä päätelmiä Auerin väkivaltaisuudesta puolisoaan tai lapsiaan kohtaan eikä myöskään Lahteen kohdistuneen henkirikoksen suhteen.

Auerin ja Lahden kertomusten perusteella vanhempien välillä on joskus ollut erimielisyyttä. Mauri ja Marina Tankan samoin kuin Piiralankin todistajankertomuksista välittyy kuva siitä, että Auerin ja Lahden välillä on ollut riitaisuuksia. Mainitun todistelun perusteella ei kuitenkaan voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että puolisoiden äliset riitaisuudet olisivat olleet niin syvällisiä, että niiden voitaisiin arvioida olleen välittömänä syynä henkirikokseen.

Amanda Lahden kertomus

Käräjäoikeus on aikaisemmin Amanda Lahden kertomusten uskottavuutta arvioidessaan todennut, että joulukuussa 2006 ja tammikuussa 2007 annettujen kertomusten osalta ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella hänen mielikuviensa ja kertomusten uskottavuutta olisi aihetta epäillä.

Amanda Lahtea on sitten vuosien 2009 – 2011 aikana kuultu useaan kertaan asian tutkinnan yhteydessä. Osa kuulemistilanteista on ollut hyvin painostavia. Ajan kulumisesta ja lukuisista kuulusteluista huolimatta Amanda on jatkuvasti kertonut havaintonsa ja muistikuvansa 1.12.2006 vastaisen yön tapahtumista kotonaan Ulvilassa kaikilta olennaisilta osin samalla tavalla.

Nuoremmista lapsista Alexanderin kertomuksen muuttumiseen ja lisääntymiseen sekä Alexandran ja Auroran kertomuksiin vaikuttaneisiin seikkoihin ja kertomusten uskottavuuteen tältä osin on otettu kantaa jo edellä. Lasten kertomuksista ei ilmene sellaisia seikkoja, joiden perusteella Amanda Auer olisi kertonut tietensä väärin havainnoistaan tapahtumista 1.12.2006 vastaisena yönä tai, että hän olisi tietoisesti jättänyt jotakin tietojaan tapahtumista kertomatta.

Syyksilukeminen

Anneli Auer on menetellyt siten kuin syytteen perusteeksi on esitetty muutoin, mutta asiassa on jäänyt toteennäyttämättä, että Lahti olisi aiheuttanut Auerille tämän rinnassa tapahtuman jälkeen olleen pistohaavan tai, että perheen lapset olisivat kuulleet tai osin nähneet isänsä kuolinkamppailun.

Syytteen yhteydessä esitetty vaihtoehtoinen teonkuvaus Lahden surmaamisesta ennen hätäkeskuspuhelua on jäänyt toteennäyttämättä.

Koska Auer on ensin aiheuttanut veitsellä useita vakavia ja kivuliaita vammoja Lahdelle ja apua hankkimatta antanut tämän kärsiä pidemmän aikaa ennen

teon loppuun saattamista ja koska Lahti on ollut puolustuskyvyttömässä tilassa lopullisen surmaamisen tapahtuessa, on teko tapahtunut erittäin raa'alla ja julmalla tavalla.

Rangaistusseuraamus

Auer tuomitaan elinkaudeksi vankeuteen.

Todistelukustannukset

Käräjäoikeus hyväksyy asiassa kuultujen todistajien korvausvaatimukset ansionmenetyksestä ja matkakuluista sekä päivärahavaatimukset seuraavin tarkennuksin.

Todistaja Välimäen ansionmenetyksenä hyväksytään tarkemman selvityksen puuttuessa 58,87 euroa.

Todistaja Mäkisen korvausvaatimus ansionmenetyksestä hylätään selvittämättömänä.

Todistaja Seppälälle maksetaan matka-ajan perusteella päivärahana 55 euroa.

Auer on velvollinen korvaamaan valtiolle asiassa valtion varoista maksetut todistelukustannukset siltä osin kuin todistelu on ollut asian ratkaisemisen kannalta tarpeen.

Ari ja Minna Auer, Minna Joki-Erkkilä, Anja Seppälä Sanna-Kaija Nuotio, Jorma Piha ja Markus Heinimaa ovat oikeudessa kertoneet Turun hovioikeudessa käsitellystä toisesta asiassa. Käräjäoikeuden harkinnan mukaan heidän kertomuksillaan ei ole ollut merkitystä asian lopputulokseen. Tämän vuoksi heille valtion varoista maksetut todistelukustannukset jäävät valtion vahingoksi.

Todistaja Haapasalo on kertonut yleisellä tasolla lasten kertomusten luotettavuuden arvioimisesta. Hänen kertomuksellaan ei ole ollut merkitystä asian lopputulokseen. Tämän vuoksi hänelle valtion varoista maksettu todistajanpalkkio jää valtion vahingoksi.

Todistaja Piiralan kertomuksella ei ole ollut merkitystä asian lopputulokseen. Tämän vuoksi hänelle valtion varoista maksettu todistajanpalkkio jää valtion vahingoksi.

Anneli Auerin nimeämille todistajille Mäkiselle, Ytille, Sulkavalle, Marina ja Mauri Tankalle, Koskiselle, Santtilalle, Finnilälle, Hermoselle, Lindahlille ja Hemmille maksetut todistajanpalkkiot jäävät valtion vahingoksi.

Edellä olevan perusteella Auer on velvollinen korvaamaan valtiolle todistelukustannuksista 786,57 euroa loppuosan, eli 2.824,15 euron jäädessä valtion vahingoksi.

Muut kustannukset

Asian lopputulokseen nähden Auer on velvollinen korvaamaan valtiolle ruumiinavauskustannukset 522 euroa.

Vastaajan vangitseminen

Auer on tuomittu elinkaudeksi vankeuteen. Tämän vuoksi Auer määrätään pakkokeinolain 1 luvun 26 §:n 1-kohdan nojalla vangittavaksi.

Auer passitetaan Turun vankilaan rangaistusta suorittamaan, jos tyytyy tuomioon ja muutoin säilytettäväksi, kunnes toisin päätetään tai määrätään.

Vahingonkorvaukset

Anneli Auer on tahallaan surmannut Amanda Lahden ja Alexander, Alexandra ja Aurora Auerin isän Jukka Lahden.

Amanda Lahti sekä Alexander, Alexandra ja Aurora Auer ovat kukin vaatineet korvausta Anneli Auerilta, mikäli tämän todetaan syyllistyneen syytteessä tarkoitettuun tekoon, vahingonkorvauslain 5 luvun 4a §:n nojalla 20.000 euroa laillisine korkoineen rikoksen tekopäivästä 1.12.2006 lukien.

Asianomistajien mainitseman lainkohdan mukaan surmansa saaneen vanhemmilla, lapsilla ja aviopuolisolla sekä muulla näihin rinnastettavalla surmansa saaneelle erityisen läheisellä henkilöllä on oikeus saada korvausta kuolemantapauksen aiheuttamasta kärsimyksestä, jos kuolema on aiheutettu tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta ja korvauksen tuomitseminen harkitaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon surmansa saaneen ja korvausta vaativan välisen suhteen läheisyys, teon laatu sekä muut olosuhteet.

Anneli Auerin menettely on ollut sellainen, että se on ollut omiaan aiheuttamaan lapsille huomattavan suurta ja pitkäaikaista kärsimystä.

Lasten ja rikoksen johdosta surmansa saaneen vanhemman välisen suhteen läheisyys sekä vastaajan syyksi luetun rikoksen laatu huomioon ottaen käräjäoikeus katsoo, että kärsimyksestä esitettyjä korvausvaatimuksia on pidettävä määrällisesti kohtuullisina.

Mainitut seikat huomioon ottaen Anneli Auer on velvollinen suorittamaan vaaditut vahingonkorvaukset vaadittuine korkoineen.

Oikeudenkäyntikulut

Asianomistajien avustajien palkkiot

Asianomistaja Jorma Lahden oikeudenkäyntiavustaja Seppo Kauppila on vaatinut palkkiona tehtävän suorittamisesta 3.800 euroa ja korvauksena tarpeellisista kuluista 378 euroa eli arvonlisäveroineen yhteensä 5.180,72 euroa.

Asianomistaja Amanda Lahden oikeudenkäyntiavustaja Mika Kivikoski on vaatinut palkkiona tehtävän suorittamisesta 27.958,33 euroa ja korvauksena tarpeellisista kuluista 2.241 euroa eli arvonlisäveroineen yhteensä 37.447,17 euroa.

Asianomistajien Alexander, Alexandra ja Aurora Auerin oikeudenkäyntiavustaja Mika Haavisto on vaatinut palkkiona tehtävän suorittamisesta 27.650 euroa ja korvauksena tarpeellisista kuluista 1.251 euroa eli arvonlisäveroineen yhteensä 35.837,24 euroa.

Syyttäjällä tai vastaajalla ei ole ollut lausuttavaa asianomistajien oikeudenkäyntikuluvaatimusten osalta. Edellä selostetut palkkiot ovat palkkioasetuksen mukaisia.

Asian lopputulokseen nähden Auer on velvollinen korvaamaan valtiolle sen varoista tämän oikeudenkäynnin yhteydessä suoritetut asianomistajien oikeudenkäyntikulut. Auer on myöntänyt vaaditut määrät oikeiksi.

Puolustajan palkkio

Vastaaja Anneli Auerin puolustajaksi määrätty asianajaja Juha Manner on vaatinut palkkiona tehtävän suorittamisesta 48.756 euroa ja korvauksena tarpeellisista kuluista 14.410 euroa eli arvonlisäveroineen yhteensä 75.997,84 euroa.

Syyttäjällä ei ole ollut huomautettavaa puolustajan esittämän palkkio- ja kulukorvausvaatimuksen määrän osalta muutoin, mutta syyttäjä on katsonut, että vaadittuja asiantuntijoiden palkkioita sekä korvausta studioajasta ei voida korvata valtion varoista, koska lausuntojen hankkimiseen ei ole ollut oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 44 §:n tarkoittamaa asiantuntijamääräystä. Todistajat eivät ole olleet oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 55 §:ssä tarkoitettuja oikeuden määräämiä asiantuntijoita.

Sikäli kuin asianajaja Manner on vaatinut valtion varoista korvausta asiantuntijan käyttämisestä, käräjäoikeus hylkää vaatimuksen oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 44 ja 55 §:n perusteella sekä huomioon ottaen ennakkopäätöksestä KKO 2004:83 ilmenevät periaatteet.

Todistajat Santtila ja Finnilä ovat pääasiassa kertoneet Turun hovioikeudessa käsitellystä asiasta ja kommentoineet lasten kertomuksia. Muilta osin asia on ollut heille tuttu aikaisemmista oikeudenkäynneistä. Hemmiä on kuultu aikaisemmin tässä asiassa Vaasan hovioikeudessa, joten asia on ollut Hemmille tuttu. Hemmin todistelu on liittynyt hätäpuhelutallenteeseen. Käräjäoikeus on itse katsonut kyseiset lasten kertomukset ja kuunnellut hätäpuhelun ja tehnyt niistä omat johtopäätökset. Johtopäätösten tekeminen ei ole edellyttänyt Santtilan, Finnilän tai Hemmin kuulemista. Tämän vuoksi heidän kuulemistaan ei voida pitää tarpeellisena.

Kerrotuilla perusteilla Santtilalle, Finnilällä ja Hemmille maksetaan päiväraha sekä korvaus matkakuluista ja ansionmenetyksestä. Muilta osin vaatimus hylätään.

Asianajaja Manner on vaatinut palkkion korottamista 20 prosentilla. Palkkioasetuksen 8 §:n mukaan palkkiota voidaan korottaa, jos avustajan vastuu on tavallista suurempi. Palkkioasetuksen 9 §:n mukaan palkkiota voidaan alentaa, jos avustajalla on hoidettavanaan useita samanlaisia toisiinsa liittyviä asioita, joissa oikeudenkäyntiaineisto on suureksi osaksi yhteistä. Palkkioasetus ei tunne palkkion korottamisperusteena asian saamaan julkisuutta.

Tässä tapauksessa asia on puolustajalle tuttu, koska asiaa on käsitelty aikaisemmin käräjä-, hovi- ja korkeimmassa oikeudessa ja nyt uudelleen käräjäoikeudessa. Asiaan tullut uusi oikeudenkäyntiaineisto on puolustajalle tuttu Turun hovioikeudessa käsitellystä asiasta. Pelkästään se seikka, että Mannerin päämiestä syytetään murhasta, ei tässä tapauksessa ole peruste korottaa palkkiota. Kerrotuilla perusteilla hylätään Mannerin vaatimus palkkion korottamisesta.

Manner on pyytänyt korvausta 1 250 euroa lisättynä arvonlisäverolla kopiointikuluista. Palkkioasetuksen 11 §:n mukaan valtion varoista korvataan tavanomaista suuremmat kopiointikulut. Mannerin päämiehellä on oikeus saada kopiot esitutkintamateriaalista poliisilta. Laskusta ei käy ilmi kenelle muulle Manner on toimittanut materiaalia ja mitä varten. Auerin nimeämien asiantuntijoiden kuulemisen yhteydessä on käynyt ilmi, että materiaali on ollut heidän käytössään Turun hovioikeudessa käsitellyn asian yhteydessä. Palkkioasetuksen 11 §:n perusteella vaaditut kopiointikulut kuuluvat asianajotoimiston yleiskuluihin, eikä niitä erikseen korvata. Muun selvityksen puuttuessa hylätään Mannerin vaatimus kopiointikulujen korvaamisesta.

Käräjäoikeus hyväksyy Mannerin laskusta ilmenevät toimenpiteet ajalla 22.10.2012 – 19.8.2013. Tältä osin Mannerille maksetaan palkkiota kohtuulliseksi katsotun työmäärään 114,50 tunnin perusteella ja vaaditut kilometrikorvaukset 252 euroa. Summa sisältää matka-ajat.

Käräjäoikeuden pääkäsittely on alkanut 20.8.2013 ja päättynyt 8.10.2013. Käräjäoikeus hyväksyy Mannerin vaatimat korvaukset pääkäsittelyn kestosta, matkakuluista ja matka-ajasta muutoin mutta Manner on vaatinut korvausta 3.10.2013 kilometrikorvausta Naantali-Nousiainen-Naantali 400 euroa. Muutoin Manner on vaatinut korvausta samasta matkasta 18 euroa. Vaatimus hylätään 18 euroa ylittävin osin.

Kerrotuilla perusteilla Mannerille maksetaan pääkäsittelyn istuntoajoista 131,5 tunnin työn perusteella, matka-ajoista 88 tuntia ja kilometrikorvauksista vaaditut 1 512 euroa.

Tämän lisäksi Manner on vaatinut valmistautumisesta oikeudenkäyntiin pääkäsittelyn aikana noin 90 tuntia. Laskun mukaan kysymys on pääosin samojen toimenpiteiden toistamisesta mitkä Manner on tehnyt jo aikaisemmin. Vaadittua määrää on pidettävä suurena ottaen huomioon asian aikaisemmat vaiheet. Näiltä osin käräjäoikeus hyväksyy kohtuullisena valmistautumisena pääkäsittelyn aikana 23 tuntia. Muilta osin vaatimus hylätään.

Valtion varoista maksetaan Mannerille palkkioksi 26 900 euroa, matka-ajoista pääkäsittelyn tulemisesta 8 800 euroja ja tarpeellisista kuluista 1 764 euroa, eli yhteensä arvonlisäveroineen 46 455,36 (arvonlisävero 8 991,36 euroa). Palkkiovaatimus hylätään enemmälti.

Auerin taloudellisesta tilanteesta aiemmin esitetyn selvityksen perusteella ja huomioon ottaen, että Auer on tosiasiassa jo pitkään ollut vapautensa menettäneenä ja vailla tuloja määrätään Auerin puolustajalle valtion varoista maksetut määrät jäämään valtion vahingoksi.

Vastaajan korvausvelvollisuus asianomistajien oikeudenkäyntiavustajille suoritetuista korvauksista

Korkein oikeus on päätöksellään 19.10.2012 kumonnut hovioikeuden ja käräjäoikeuden antamat tuomiot asiassa lukuun ottamatta valtion varoista avustajille ja puolustajalle maksettuja korvauksia. Hovioikeuden tuomio on myös jäänyt pysyväksi siltä osin kuin Jukka Lahden oikeudenomistajien, Amanda Lah-

tea ja Alexander, Alexandra ja Aurora Aueria lukuunottamatta, esittämät vaatimukset olivat tulleet lainvoimaisesti hylätyiksi.

Mainitussa päätöksessään korkein oikeus on edellyttänyt käräjäoikeuden antavan lausunnon Amanda Lahden sekä Alexander, Alexandra ja Aurora Auerin oikeudenkäyntiavustajille valtion varoista maksettavaksi määrättyjen korvausten mahdollisesta korvaamisesta valtiolle.

Aueria vastaan nostettu syyte rikoksesta on käräjäoikeuden tuomiolla katsottu toteennäytetyksi, sen jälkeen hovioikeus on omassa tuomiossaan katsonut syytteen jääneen toteennäyttämättä. Korkein oikeus on sen jälkeen, syyttäjien valituslupahakemuksen ja valituksen yhteydessä esittämän perusteella, ottamatta kantaa pääasiaan, kumonnut asiassa annetut tuomiot ja palauttanut asian käräjäoikeuden käsiteltäväksi.

Huomioon ottaen asian aiempi tapahtumainkulku, jossa Aueria vastaan nostettu syyte ja häntä vastaan esitetyt muut vaatimukset on vuoroin hyväksytty, vuoroin hylätty, ja kun aiempien tuomioiden kumoaminen ja asian palauttaminen pääasian osalta käräjäoikeuteen uudelleen käsiteltäväksi on aiheutunut syyttäjän vetoaman uuden todistelun johdosta, käräjäoikeus katsoo, ettei Aueria ole velvoitettava korvaamaan ennen tätä oikeudenkäyntiä käräjäoikeudessa, hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa asianomistajien oikeudenkäyntiavustajille valtion varoista maksettuja määriä.

Vakuustakavarikkoa koskeva määräys

Auerin irtainta omaisuutta määrätään pantavaksi vakuustakavarikkoon määrä, joka vastaa hänen maksettavakseen valtiolle ja asianomistajille tuomittuja tuomittuja korvauksia, yhteismäärältään 160.000 euroa, koska on olemassa vaara, että hän pyrkii välttämään korvauksen maksamisen kätkemällä tai hävittämällä omaisuuttaan.

LOPPUTULOS

Asian lopputulos ilmenee tuomiolauselmalta.

Asiassa on käräjäoikeudessa suoritettu äänestys. Syytteen hyväksymisen puolesta ovat äänestäneet oikeuden jäsenistä Juntikka ja Santamaa, syytteen hylkäämisen puolesta Ilveskoski. Santamaan lisäperustelut syytteen hyväksymiselle sekä Ilveskosken lopputuloksen suhteen eriävä mielipide sekä kannanotto enemmistön kannattamaan lopputulokseen ilmenevät oheisista lausunnoista.

Käräjätuomari Santamaa:

Päädyn pääasian ja sen yhteydessä esitettyjen vaatimusten osalta samaan lopputulokseen kuin laamanni Juntikka.

Edellä selostetun lisäksi kiinnitän asian ratkaisun perusteina huomiota seuraavaan.

Anneli Auer on kertonut, että puolisot olivat herännet räiskintään ja valonvälähdyksiin, kuin "uudenvuoden pommeja olisi heitelty" Hänen mieleensä oli tullut taskulamppu. Auerit asuvat taajaan asutulla asuntoalueella. Tunkeutuja oli liikkunut ketterästi. Hän ei ole voinut olla päihtynyt. On erittäin todennäköistä, että öiseen aikaan liikkuva rikollinen yrittää välttää kovaa melua. Lisäksi on epätodennäköistä, että tunkeutuja olisi rikkonut koko ikkunan koittamatta avata ovea. Todistaja Mäkisen kertoman mukaan ovi aukesi helposti.

Amanda Lahti oli herännyt ääneen, kuunnellut sitä huoneessaan ja lähtenyt katsomaan makuuhuoneeseen. Hän ei ollut havainnut kenenkään olevan tunkeutumassa ikkunasta taikka kuullut ääniä terassilta. Kun tunkeutuja on tullut rikotusta ikkunasta, on siitä täytynyt kuulua tömähdys ja muuta ääntä, kun hän on hypännyt sirpaleiden päälle. Amanda on palannut huoneeseensa, kun mikään ei ollut kiinnittänyt hänen huomiotaan. Hän oli nähnyt äidin ja isän. Hän ei ole kertonut kuulleensa tuossa vaiheessa mitään erityistä.

Anneli Auer on 6.12.2006 kertonut, että rikkominen oli kestänyt muutaman minuutin. Rekonstruktiossa on todettu, että ikkunan rikkominen on kestänyt noin minuutin. Alexander Auer on syyskuussa 2009 kertonut kuulleensa sellaista ääntä niin kuin olisi heitelty "astioita rikki kauan". Amanda Lahti on 19.8.2011 kertonut, että särkymisääni jatkui ja jatkui. Kuulustelussa 3.11.2009 Amanda on edelleen vahvistanut (s. 621) "niin kesti". On erittäin epätodennäköistä, että molemmat puolisot olisivat odotelleet mahdollista ulkopuolista tunkeutujaa. Ainakin toinen heistä olisi poistunut ikkunan välittömästä läheisyydestä soittamaan apua.

Jukka Lahti on ollut hintelä ja pienikokoinen eikä hän ole pystynyt vaikeuksitta kävelemään. Jos häntä olisi uhkailtu vakavasti, on hyvin epätodennäköistä, että hän olisi jäänyt odottelemaan uhkauksen toteutusta. Hän olisi pyrkinyt poistumaan eikä jäänyt ahtaaseen tilaan. Hän olisi ottanut/hakenut työmatkapuhelimensa ja lähtenyt soittamaan apua tai vähintään hän olisi huutanut poistumassa olleelle puolisolleen, että tämä soittaisi poliisit. Lahti olisi myös pyrkinyt sanoillaan rauhoittamaan päälleen hyökännyttä tunkeutujaa. Todennäköisesti Lahti ja tunkeutuja olisivat käyneet edes muutaman sanan keskustelun hyökkäyksen syystä.

Anneli Auer on soittanut hätäkeskuspäivystykseen 1.12.2006 kello 2:43 ja ilmoittanut, että heidän asumaansa omakotitaloon oli tunkeuduttu. Tuosta ajankohdasta 3:41 myöhemmin tunkeutuja on poistunut talosta. Anneli Auer on kertonut, että hän oli soittanut hätäkeskukseen 0,5-1 minuutin kuluttua siitä, kun tunkeutuja oli tullut sisälle. Hän on kertonut näin 2.12 ja 6.12.2006. Hän on kertonut kiiruhtaneensa puhelimeen. Myös ensipartiolle hän on kertonut samoin. Tämän mukaan tunkeutuja on voinut olla talossa enintään noin 5 mi-

nuuttia (4:41). Tuona aikana tunkeutujan on täytynyt hypätä ikkunasta sisälle, kaivaa esille puukkonsa, puukottaa kerran Anneli Aueria, puukottaa haloin itseään puolustanutta Lahtea lähes 70 kertaa niin, että osan aikaa tästä Jukka Lahti on ollut verta vuotavana sängyllä, sekä ehtiä kahdesti keskeyttämään tekonsa Anneli Auerin poishäätämiseksi, iskeä Lahtea kuolettavasti kahdesti jollain astalolla, tunkea astalo vaatteidensa sisään voidakseen kiivetä ja myös kiivetä ikkunasta ulos - lisäksi hänen olisi vielä tarvinnut keskeyttää tekonsa Amanda Lahden toisen käynnin ajaksi.

Anneli Auer on kertonut, että hänen oli vaikea arvioida ajankulumista. Hän on arvioinut, että tappelu- ja tappamistapahtuma oli kestänyt ehkä 10-20 minuuttia. Kun otetaan huomioon Jukka Lahden vammojen määrä ja laatu sekä oikeuslääkärin lausumat, valokuvasta ilmenevät verijäljet peitossa ja patjassa, lattialla olleen paikoittain runsaan veren kuivumisaika sekä ikkunasta poistumisen vaikeudet, on realistista, että tilanne on kestänyt vähimmillään 15-20 minuuttia.

Amanda Lahti on kertonut, että hänen mennessään toista kertaa katsomaan vanhempien makuuhuoneeseen äiti oli ollut menossa puhelimeen (puhuttelu 1.12.2006 kohdat 14:08, 14:11, 14:31 sekä 4:49). Anneli Auer on vastaavasti kertonut, että hän oli puukoniskun rintaan saatuaan lähtenyt juoksemaan pakoon, jolloin vanhin tytär oli hereillä ja oli "siel eteisess". Härmää on kuulusteltu tuoreeltaan. Härmä oli puhuttanut Anneli Aueria. Anneli Auer oli Härmälle, sairaalassa 2.12.2006 ja vielä oikeudessa kertonut, että hän oli nähnyt Amandan ensimmäisen kerran eteisessä, kun hän oli juossut tunkeutujaa karkuun iskun rintaan saatuaan.

Amanda Lahti on johdonmukaisesti kertonut, että toisella kerralla isä makasi lattialla kylpyhuoneen ovella pään osoittaessa istumisjuttua päin (7.12.2006 ja 10.1.2007) ja hänestä vuoti hirveästi verta. Puukko oli lattialla – eikä tunkeutujan kädessä. Näin puukotuksen on täytynyt edetä varsin pitkälle jo tässä vaiheessa. Oikeudenkäynnissä ei ole tullut esille seikkaa tai tutkimusta, joka puoltaisi sitä, etteivät lapsen havainnot ja lausumat ole luotettavia. Päinvastoin dosentti, professori Santtilan käsityksen mukaan lapsi voi olla aikuisen veroinen todistaja, joskin lapset ovat herkemmin johdateltavissa.

Anneli Auer on kertonut kuulleensa hätäkeskuspuhelun aikana tappelun ääniä, puukolla lyönnin ääniä, mäiskintää, jota oli kestänyt kauan. Noin kolmen minuutin kuluttua tunkeutuja oli jo poistunut talosta eikä makuuhuoneen sängyllä ja lakanoissa ollut runsas verijälki näin saa selitystä. Oikeuslääkäri Laaksosen kirjallisen 27.2.2010 antaman lausunnon mukaan sängyn ja lakanan verimäärä oli sellainen, että runsas kymmenen minuuttia olisi riittänyt aiheuttamaan kuvatun verenvuodon, ottaen huomioon, että pään alueen vammoista verta on vuotanut runsaasti (lisälausunto 27.2.2010). Laaksosta oikeudessa kuultaessa hän on kertonut, ettei hän mielellään arvioisi ajankulua. Vaikka Laaksonen olisi lausunnossaan arvioinut sängyllä vietetyn ajan enemmänkin kuin puolta liian pitkäksi, niin hätäpuhelun ajankohta ja kesto huomioon ottaen Jukka Lahden kuolemaan johtaneet pahoinpitelyn kaikki vaiheet eivät ole ajallisesti voineet tapahtua pääosin vasta hätäpuhelun aikana.

Makuuhuoneen sängyllä ja lakanoissa ollut runsas verijälki ei saa selitystä hätäkeskuspuhelutallenteelta. Hätäkeskuspuhelun kestettyä 2:42 minuuttia Anne-

li Auer on palannut takaisin puhelimeen ja kertonut päivystäjälle, että hänen miehensä oli maannut lattialla.

Hätäkeskustallenteelta ilmenee, milloin tunkeutuja oli jo poistunut talosta. Anneli Auer on todennut hätäkeskuspuhelun aikana (3:10) "nyt hiljeni". Yleisen elämänkokemuksen valossa on erittäin epätodennäköistä, että kukaan tuollaiseen tilanteeseen joutunut normaali aikuinen odottaisi noin 10-15 minuuttia ennen kuin hän ryhtyisi hälyttämään apua. Esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä ei ole tullut esille, että Anneli Auerilla olisi sellainen sairaus tai ymmärryksen puute, ettei hän olisi ymmärtänyt hälyttää apua ilman viivettä.

Anneli Auer ei ole kertonut lamaantuneensa tilanteessa. Amanda Lahti ei ole tehnyt havaintoja äidin lamaantumisesta ja/tai toimintakyvyttömyydestä. Anneli Auer on myös hätäkeskuspuhelunauhoitteesta päätellen ollut toimintakykyinen.

Amanda Lahti ei ole havainnut kahdella ensimmäisellä kerralla ulkopuolista tunkeutujaa. Hän on kertonut havainnoistaan varsin tarkasti. Hän on oikaissut tai täydentänyt kuulustelijoiden hänen kertomuksestaan tekemiä johtopäätöksiä. Ei ole mitään syytä epäillä, ettei Amanda olisi kertonut totuudenmukaisesta ja kaiken sen, mitä hän oli havainnut. Amanda oli lähtenyt varta vasten katsomaan, mitä talossa tapahtui. Hän oli kuullut outoja ääniä, jotka olivat häntä pelottaneet. Ulkopuolisen tunkeutujan havaitseminen ei olisi ollut tilanteeseen nähden yllättävää. Hänen tarkkaavuutensa oli keskittynyt juuri siihen, mitä talossa tapahtui.

Santtilan käsityksen mukaan tilanteen stressaavuus parantaa kykyä tehdä havaintoja. Näköhavaintoon perustuvia havaintoja oli tutkittu kuulohavaintoja enemmän. Psykologi Seppälän käsityksen mukaan traumaattisessa tilanteessa aistien ollessa vaarassa ihminen kuulee ja huomaa enemmän. Dosentti Jaana Haapasalo on kertonut, että traumatilanteessa huomio kiinnittyi uhkaavimpaan tekijään (asefokus). Haapasalon käsityksen mukaan lapset muistivat traumakokemuksen poikkeuksellisen hyvin. Jos kokemus oli ylivoimainen, lapsi torjui sen ja koko tapahtuma pyyhkiytyi pois.

Haapasalo on kertonut viitattuun gorillatutkimukseen, jossa videolla kaksi joukkuetta eli 3 valko- ja 3 mustapaitaista henkilöä pelaa koripalloa. Ottelun aikana videoruudun poikki kulkee gorilla, joka kääntyy katsojiin vilkuttaa iloisesti kädellään ja jää siitä huolimatta valtaosalta videon katselijoita kokonaan huomaamatta. Tällaisen kokeen tuloksia ei voitu soveltaa mihinkään traumatilanteeseen, koska kysymyksessä oli nimenomaan valikoivan tarkkaavaisuuden tutkimus, jossa tehtävänä oli laskea valkopaitaisen joukkueen tekemät maalit. Tutkimustenkaan valossa ei näin ole perusteita lähteä siitä, että huoneessa on täytynyt olla tappaja, jota Amanda Lahti ei ole huomannut.

Amanda Lahti on muistanut hyvin ensimmäisen ja toisen käynnin. Se, että hän on kertonut palanneensa huoneeseensa vielä toisen käynnin jälkeen tukee sitä, ettei havainto tunkeutujasta ole voinut pyyhkiytyä pois hänen muistikuvistaan. Jos hän olisi havainnut verisen tunkeutujan, hän olisi jollain tavoin turvautunut äitiinsä. Se, että hän oli mennyt omiin oloihinsa on kuultavissa hätäkeskuspuhelunauhoitteelta. Anneli Auerin kutsuttua Amandaa, Amanda on vastannut selkeästi kauempaa.

Kolmas tilanne, jossa Amanda erittäin todennäköisesti olisi tehnyt havaintoja tunkeutujasta, on tilanne, jossa hän on ollut puhelimessa ja äiti on lähtenyt katsomaan isän vointia. Tuossa tilanteessa on ollut luonnollista, että Amanda jäätyään puhelimeen on katseellaan seurannut äitiään. Näin voidaan olettaa myös hänen kertomuksestaan, kun hän on kertonut, ettei äiti ollut mennyt katsomaan isää kylppärin kautta (1.12.2006 kohta 7:45) ja ettei äiti ollut juossut tappajaa karkuun (1.12.2006 kohdat 8:08 ja 8:16). Jos isokokoinen tappaja olisi käynyt kääntymässä olohuoneen puolella jarrujäljen kohdalla, myös Amandan olisi täytynyt tämä havaita. Kahden henkilön juokseminen peräkkäin olisi aiheuttanut askelten töminää, johon Amanda viimeistään olisi kiinnittänyt huomiota ja hän olisi kääntänyt katseensa kohti makuuhuonetta. Hänen olisi täytynyt nähdä tappaja edes vilaukselta.

Psykologian tohtori Katariina Finnilä on selostanut, että johdattelua on monenlaista. Johdattelu on sosiaalinen prosessi, joka ei ole helposti mitattavissa. Epäsuorat keinot johdatella ovat tehokkaampia. Sekä arkitiedon että tutkimusten mukaan johdattelutavasta ja -määrästä riippuen lapset menevät hyvin herkästi mukaan.

Hätäkeskuspuhelu on nauhoitettu. Nauhoitteesta kuuntelija saa vaikutelman, että tilanne on aito. Anneli Auerilla on varmuudella ollut hätä, kun lapset ovat olleet kotona ja hänen puolisonsa on maannut verissään lattialla.

Ei ole olemassa Amanda Lahden keksimää tai valehtelemaa tarinaa. Hätäkeskuspuhelutallenne todistaa sen, että Amanda on elänyt tilanteen. Amanda on kuullut puhelun aikana, että taloon oli ikkunasta tunkeutunut tappaja. Amandan on täytynyt olla kuuloetäisyydellä, kun Anneli Auerin sanottua puhelun aikana (kohta 1:36) lauseensa päätteeksi "Amanda" Amanda on välittömästi vastannut (kohta 1:38). Amanda on ollut äitinsä vieressä, kun tämä on puhelimessa myös poliiseille selvittänyt, että ikkunasta oli tunkeutunut tappaja. Laakkonen on tuoreeltaan kertonut, että puhelun aikana taustalla kuului lapsen ääntä. Jukka Lahti on hätäkeskuspuhelutallenteelta kuultavin tavoin valittanut kovasti. Amanda on kuullut isänsä kärsivän ja nähnyt, että isään oli sattunut kovasti. Poliisipartio oli saapunut paikalle. Laakkonen on tuoreeltaan kertonut, että Anneli Auer oli kertonut, että tekijä oli tullut rikotusta ikkunasta ja todennäköisesti myös poistunut samasta ikkunasta. Laakkonen oli havainnut Amandan olleen aivan äitinsä vieressä. Amanda ei ollut puhunut mitään eikä siis vahvistanut nähneensä miehen poistumista. Mitään erityistä manipulaatiota tai suoraa johdattelua ei näissä olosuhteissa äidin ole täytynyt tehdä. Alle 10-vuotiaalla lapsella ei ole valmiuksia eikä syytä ajatella äidin valehtelevan.

Finnilä on selostanut, että tutkimuksissa on todettu massiivisen johdattelun vaikuttavan lapsiin välittömästi ilman minkäänlaista viivettä. Erot suoran johdattelun ja massiivisen johdattelun välillä olivat huikeita. Kun lapsia johdateltiin massiivisesti, niin lapset menivät mukaan ja välittömästi massiivisen johdattelun jälkeen he kertoivat "väärää tietoa". Alle 10-vuotiaan lapsen mukanaolo hätäkeskuspuhelutallenteen todistamassa tilanteessa on ollut massiiviseen johdatteluun verrattava prosessi. Amandalle on voinut syntyä vahva mielikuva tummasta isokokoisesta miehestä poistumassa ikkunasta, vaikkapa vasta aamuyön tunteina. Hän on todennäköisesti kerrannut tapahtumia mielessään. Amanda on kertonut 24.8.2011 (s.135) "koko yö on sekava, et sen ekan ja to-

kan kerran mä muistan paremmin, osan siitä kolmannest."

Amanda Lahtea on kuultu tuoreeltaan kolmesti ja myös myöhemmin. Amanda ei ole pitänyt mahdollisena sitä, että makuuhuoneessa vielä kahden ensimmäisen kerran aikana olisi ollut vierasta miestä. Hän on ollut siitä varma. Ei ole perustetta tulkita Amandan kertomusta ristiriitaiseksi ja lähteä siitä, että huoneessa on täytynyt olla joku, mutta Amanda ei ole sitä havainnut. Rikotusta ikkunasta isokokoinen mies ei voi poistua "ketterästi". Amanda ei ole osannut sanoa poistujasta juuri mitään eikä kuvata tilannetta. Siitä, että hän hätäpuhelun aikana (kohta 3:41) on sanonut "joo, se lähti, vastauksena kysymykseen: "oliks se viel siel ?" ei voida vetää sellaista johtopäätöstä, että hän oli tuolloin nähnyt jonkun poistuvan. Amandan on ollut vaikea ymmärtää sitä, minkä vuoksi hän ei ollut nähnyt aiemmin tunkeutujaa. Hän on arvellut tämän olleen piilossa kylpyhuoneessa. Tunkeutuja ei ole voinut olla piilossa kylpyhuoneessa, koska Lahden ja makuuhuoneen oltua tuolloin verinen kylpyhuoneeseen olisi pitänyt jäädä verisiä jälkiä. Amanda on kertonut, että tullessaan seuraavan eli kolmannen kerran huoneestaan katsomaan makuuhuoneeseen isä oli ollut samassa kohtaa kuin edellisellä kerralla eikä isä ollut ollenkaan liikkunut. Se, että Amanda on sitkeästi myöhemminkin pitänyt kiinni siitä, että hän oli nähnyt tunkeutujan poistuvan, selittyy professori, ylilääkäri Jorma Pihan kertomasta henkiinjäämisstrategiasta. Tämä on ollut Amandan hengissä selviämisensä kannalta välttämätöntä. Lapsen defenssit toimivat siten, että lapsi laittaa "asiat syvälle pimentoon" niitä käsittelemättä. Anneli Auer on lopettanut lasten terapiakäynnit hyvin nopeasti.

Santtila on kertonut valemuistoista sekä jälki-informaation vaikutuksesta muistikuviin. Jälki-informaatiota koskevia tutkimuksia oli tehty sadoittain. Kun henkilöitä kuulusteltaessa oli mainittu jostain yksityiskohdasta esimerkiksi nauhurista, jota ei tosiasiassa ollut ollut, niin jo viikon kuluttua uusintakuulusteluissa useat kuvasivat nauhuria, jota he tosiasiassa eivät olleet nähneet. Santtilan tietämyksen mukaan erittäin hyvin tiedettiin, että jälki-informaatio vaikutti sitä enemmän, mitä heikommat henkilön omat muistikuvat olivat. Virheet tarttuivat. Jälki-informaation vaikutusta ei pystynyt erottamaan. Myös Seppälä on kertonut muistin virhelähteistä ja siitä, että muistikuvat muokkautuvat jatkuvasti. Kukaan ei voinut muistivääristymistä erottaa, oliko kysymyksessä oikea muisto vai ei. Jaana Haapasalon käsityksen mukaan "oliks se viel siel" -tilanne, jossa äiti oli antanut lapsen käydä katsomassa, oli erikoinen, jos talossa oli ollut ulkopuolinen tappaja. Vastaus oli sen mukainen, missä määrin tytär oli ollut riippuvainen siitä, mitä tietoa hän oli äidiltään saanut. Jos lapsi oli kuullut ulkopuolisesta tunkeutujasta äidiltään, niin lapsi tottakai luotti siihen, mitä hänelle tärkeä ihminen kertoi. Lapselle voi vähän helpommin syntyä vääriä muistikuvia.

Finnilä on arvioinut, että edellytykset Amanda Lahden kuulemiselle ja mahdollisuudet luotettavan kertomuksen saamiselle ovat lähtökohtaisesti olleet hyvät 1.12.2006. Hänen käsityksensä mukaan Amandaa oli voimakkaasti johdateltu ensimmäisessä kuulustelussa. Finnilän käsityksen mukaan litteroinnin perusteella tehdyt johtopäätökset olivat luotettavampia kuin videon perusteella tehdyt johtopäätökset – edellyttäen, että litterointi oli tehty oikein. Litterointi oli parempi, kun siitä ilmeni kertomuksen sisältö. Pelkästään videota katsellessa tuli enemmän vääristymiä, kun henkilö unohti asioita huomion kiinnittyessä lapsen olemukseen. Finnilä on tehnyt johtopäätöksensä ensisijaisesti Amandan

kuulustelusta 1.12.2006 tehdyn litteroinnin perusteella. Tämä litterointi on muutamilta osin epäselvä ja osin virheellinen. Amandan epäselvä vastaus on kirjattu "yy", riippumatta siitä, onko Amanda samalla nyökännyt vai pudistanut päätään. Muun muassa kohdassa 7.25 Amandan vastaukseksi on kirjattu "En", vaikka hän on nyökäten vastannut "joo". Kahdesta seuraavasta kuulustelusta litterointi on toimitettu käräjäoikeudelle vasta 24.9.2013 päivätyn lisätutkintapöytäkirjan Li 13 liitteenä.

Kuulustelijat ovat 1.12. itse ottaneet esille vieraan miehen mahdollisuuden johdattelevasti kysyen: olik siel ketään vierasta miestä ? Ensimmäisen kuuden minuutin aikana tutkijat ovat viidesti palanneet kysymään tästä tilanteesta toistaen "mies menos ikkunast ulos" ja "oliks se just kiipeemäs ikkunast". Myös myöhemmin kuulustelijat ovat palanneet samaan aiheeseen. Finnilän käsityksen mukaan Amandan myöhemmistä kuulusteluista näkyy, että ensimmäisen kuulustelun suora johdattelu on vaikuttanut.

Amanda on 1.12.2006 kertonut nähneensä vain selän eikä hän ole osannut kuvata poistumista. Seuraavassa 7.12.2006 kuulustelussa hän on kertonut nähneensä jotenkin sen sivun ja "muistaakseni sil oli menossa toinen jalka sieltä pois" ja "mun mielestä niinku se ois ottanut siit, niinku ikkunan alapuolelta kiinni. Kolmannessa kuulustelussa Amanda kertoo nähneensä vain selän ja takaosan, mutta asennosta hän on kertonut "...et sillä oli toinen jalka, kun se oli pitkä, toinen jalka sil teki tämmöstä." Amanda ei ollut tiennyt, oliko mies ollut nousemassa "en mä oo varma oliks se niinku kädet".

Finnilän käsityksen mukaan Anneli Auerilla ei ollut ollut mahdollisuutta vaikuttaa Amandaan ennen ensimmäistä kuulustelua, kun aikaa oli kulunut alle vuorokausi ja olosuhteet olivat olleet sellaiset, ettei Amandaan realistisesti ollut voitu olennaisesti vaikuttaa. Jo ensimmäisestä ja myös kahdesta seuraavasta kuulustelusta voidaan päätellä, että äiti ja tytär ovat keskustelleet keskenään ja äiti on kysellyt tilanteesta.

Amanda Lahti on ensimmäisessä kuulustelussa kertonut äidin sanoneen tunkeutujan olleen ainakin 180 sentin pituinen. Kolmannella kerralla Amanda on kertonut äidin hänelle kertomista tunkeutujan tuntomerkeistä. Ensimmäisellä kerralla Amanda on kertonut äidin kertoneen isän halusta suojella lapsia sekä tappajan haavoittaneen äitiä rintaan. Myöhemmin Amanda on kertonut, että äiti oli kertonut kehottaneensa lapsia juoksemaan ulos tappajan vuoksi, nettisivustolle aiheutuvan katkon haitoista, puukotusvamman vakavuudesta. Äiti oli kertonut, että hän oli ollut joskus pihkassa muihinkin miehiin, mutta kaikista eniten elämässään hän oli rakastanut "mun iskää". Äiti ei ollut nukkunut kolmeen yöhön. Äiti ei ollut ottanut tuohon mennessä unilääkkeitä, kun Amanda ei ollut halunnut. Anneli Auer on mitä ilmeisimmin halunnut näin epäsuorasti johdatellen vahvistaa Amandan uskoa ulkopuoliseen tunkeutujaan ja samalla varmistaa, että Amandan uskoo äidin syyttömyyteen.

Finnilän käsityksen mukaan Amandan on kuulustelussa osannut erottaa ja kertoa, minkä tiedon hän oli saanut äidiltään ja mikä oli hänen omaa havaintoaan. Kuulustelussa 1.2.2006 kohdassa 20.15 Amanda on kertonut "Se haavoitti yhden kerran äitiä, tähän kohtaan ..." Ellei kuulustelija olisi kysynyt, mistä tieto oli peräisin, ei Amandan kertomuksesta voi päätellä, oliko kysymyksessä äidiltä saatu tieto vai oma havaintonsa. Finnilän käsityksen mukaan Amandan ha-

vainnot olivat jääneet epävarmoiksi, kun kertomuksista ei ollut selvinnyt, missä kohtaa Amanda oli ollut kolmen käyntikertansa aikana, Amanda on kertonut lasinsirpaleista ja valokatkaisijasta, jonka lähettyvillä hän oli ollut. Amanda on kertonut, että isä oli maannut kylppärin edessä pään osoittaessa kohti (valokuvista ilmenevää) "istumajuttua". Amanda on kertonut veitsen sijainnista lattialla. Finnilän lausunnon mukaan Amandan ja Anneli Auerin kertomuksissa ei ole ristiriitaa. Amanda on kertonut toisella kerralla isän maanneen verisenä lattialla puukon lähettyvillä. Anneli Auer on kertonut juosseensa samanaikaisesti haavoittuneena puhelimeen puolisonsa jäätyä tunkeutujan kanssa tappelemaan. Amanda ei ollut havainnut tunkeutujaa. Anneli Auer on kertonut kuulleensa kamalaa mäiskintää ja tappelun ääntä. Amanda ei ole sellaisesta kertonut.

Anneli Auerilla ei ole totuudessa pysymisvelvollisuutta. Amanda Lahden kertomusta ei tule verrata Anneli Auerin kertomukseen eikä ainakaan vain siihen. Näyttöä on arvioitava kokonaisuutena ja ottaa huomioon, mitkä muut seikat tukevat Amandan kertomusta sekä huomioida myös, onko seikkoja, jotka ovat ristiriidassa Amandan kertomuksen kanssa. Amandan kertomusta tukee aikatekijä sekä se, että nauhoitteen alkuosassa kuuluu Jukka Lahden valitusta eikä hänen puheestaan saa enää tuossa vaiheessa hyvin selvää. Huomiota kiinnittää myös, että Anneli Auer on ilmoittanut hätäkeskukselle aivan alussa, että täällä on joku tappaja.

Vaihtoehtoa, että Jukka Lahden surmaaminen on tapahtunut kahdessa vaiheessa, tukee useat seikat muun muassa tapahtumapaikkalöydökset eli suuri verimäärä sängyllä, lukuisat haavat eri puolilla Lahden kehoa, kaksi tekovälinettä ja verijälkien kuivumistulokset. Toisen halon löytyminen sängystä tyynyjen välistä sopii myös sellaiseen tilanteeseen paremmin. Hätäkeskuspuhelun lyhyt kesto, Lahden voimakas sen aikainen valitus sekä Amandan kertomus siitä, että hänen mennessään toista kertaa makuuhuoneeseen isä oli jo lattialla verisenä myös puukon ollessa lattialla, tukevat myös vahvasti tätä vaihtoehtoa.

Alexander Auer on 16.9.2009 kertonut, että häntä oli jäänyt askarruttamaan se, että hän oli ensin kuullut ääntä joka muistutti astioiden särkymistä ja tämä ääni oli välillä lakannut ja alkanut uudelleen ja tuolloin hän oli kuullut isän huutaneen. Hän oli päätellyt, että isää oli sattunut kovasti. Alexander on pitänyt mahdollisena, että hän oli välillä nukahtanut joksikin aikaa. Amanda Lahdelle on samana päivänä (s. 8) kerrottu sanasta sanaan Alexanderin kertomus äänen pitkään jatkumisesta, välillä hiljentymisestä ja jälleen jatkumisesta. Amandalta on tämän jälkeen kysytty hänen mielipidettään. Amanda on vastannut: "Totta". Alexander Auerin kertomus siitä, että särkymisääni oli välillä lakannut ja alkanut uudestaan toistuu hänen 2011 antamassaan kertomuksessa siten, että hän on kertonut kuulleensa samat äänet kahteen kertaan. Se, että Alexander vielä viisi vuotta myöhemmin muistaa kuulleensa ääniä kahdessa eri "sarjassa" tukee vahvasti sitä, että surmaamiseen johtaneet teot ovat tapahtuneet kaksijaksoisesti.

Lasin särkymisääniä lukuun ottamatta muita sellaisia ääniä, jotka viittaisivat ulkopuoliseen tunkeutujaan, hereillä olleet Amanda tai Alexander eivät ole kertoneet kuulleensa. Hätäkeskusnauhoitteelle ei ole tallentunut ääniä, joita Anneli Auer on kertonut kuulleensa. Piha on kertonut, että tutussa tilassa, kotona tapahtuneen, sinne kuulumattoman tilanteen aikana intensiteetti on täytynyt olla kaikilla valtava. Kun intensiteetti on valtava, henkilö muistaa ydinkoh-

dat hyvin – mitä ne ydinkohdat sitten ovatkin. Oikeuspsykologian asiantuntija Korkman on kertonut, että nyt kysymyksessä olevan kaltaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa ihmisen havainnointikyky saattaa terävöityä. Henkilö myös muistaa tiettyjä keskeisiä seikkoja vuosienkin kuluttua.

Hätäkeskustallenteelta ilmenee riidattomasti, että puhelun kestettyä 3:10 Anneli Auer on todennut miehensä hiljenneen. Anneli Auerin kysyttyä, oliko tekijä vielä siellä, Amanda on 3:41 vastannut sen lähteneen. Anneli Auer on toistanut "Se lähti jo vai". Ensipartion poliisit ovat kertoneet, että he olivat soittamansa puhelun aikana saaneet sellaisen käsityksen, että tekijä oli ilmeisesti poistunut tuon puhelun aikana. Laakkonen oli toistanut ääneen sen, mitä Anneli Auer oli puhelimen toisessa päässä lausunut. Härmä on kertonut, että hänen puhutellessaan Anneli Aueria tämän mukaan tekijä oli poistunut talosta poliisin puhelun aikana. Se, että vaaratilanne on jo ohi, ei voi unohtua parissa minuutissa, jos vaara on ollut todellinen. Anneli Auer on häntä 2.12.2006 sairaalassa kuulusteltaessa kertonut, että vielä hätäkeskuspuhelun jälkeisen poliisin soiton aikana mäiskimisen ääni jatkui ja tilanne hiljeni vasta sen soiton aikana. Tämä vahvistaa sen, ettei poliisipartio ollut ymmärtänyt Anneli Auerin arvelua tai kertomusta väärin.

Yleisen elämänkokemuksen valossa ei ole uskottavaa, ettei kuka tahansa aikuinen puhumattakaan lapsen oma äiti olisi kiinnittänyt huomiota siihen, että hänen lapsensa lähestyy suurikokoista miestä, jonka hän juuri itse on mieltänyt olleen "konemaisesti" tappamassa puolisoaan. Anneli Auer ei kertomansa mukaan ollut ajatellut Amandan olleen vaarassa. Hän ei ollut kiinnittänyt mitään huomiota siihen, missä Amanda oli ollut puhelun aikana. Hätäpuhelutallenteelta ei ole havaittavissa minkäänlaista reaktiota Anneli Auerissa, kun tallenteelta kuuluu lapsen riipaiseva kirkaisu. Yhtä hyvin tuolla hetkellä tuntematon tappaja olisi voinut olla parhaillaan hyökkäämässä Amandan kimppuun vastaavasti kuin Anneli Auer on kertonut tämän menetelleen kahdesti häntä kohtaan hänen yritettyään mennä katsomaan. Kun hän on sallinut lapsen lähestyä tuntematonta naamioitunutta tappajaa, tarkoittaa se sitä, että hänen on täytynyt tietää, ettei sellaista ole olemassa. Aikuisen ei olettaisi sallivan lapsen nähdä hänelle tärkeää ja läheistä henkilöä verisenä ja haavoitettuna. Tästä ja lapsen peloista huolimatta Anneli Auer on lopettanut lapsen terapiakäynnit hyvin nopeasti.

On epätodennäköistä, että tekijä olisi poistunut takaterassille ikkunasta, kun ovi olisi ollut helposti avattavissa. Rikospaikalla kokenut koiraohjaaja Röppänen on noin kahden tunnin kuluttua ja suotuisissa olosuhteissa käynyt tuntemansa parhaassa työiässä olleen koiran kanssa jälestämässä tontin sivu- ja takarajat. Kun koira ei ollut jälkeä löytänyt, ei tekijä ollut voinut poistua tontilta muutoin kuin kulkemalla takaterassilta etupihalle ja siitä tielle. Yleisen elämänkokemuksen valossa ei ole kovin todennäköistä, että tekijä olisi taajaan asutulla asuntoalueella verisenä tekovälineineen lähtenyt pakoon tietä pitkin, kun hän oli öiseen aikaan tullessaan aiheuttanut kovaa ääntä, kun hänet oli havaittu, apua oli hälytetty ja poliisi oli koska tahansa tulossa.

Tekijäanalyysi viittaa naispuoliseen tekijään. Anneli Auer on ollut surmatun puolisonsa lähettyvillä juuri ennen surmahetkeä. Anneli Auer on pyytänyt Amandaa puhelimeen voidakseen mennä katsomaan voimakkaasti valittaneen puolisonsa tilannetta. Amanda Lahti on ollut puhelimessa 1:46-1:51. Huomiota kiinnittää, keneltä ja miksi Anneli Auer tuolloin on etäämpänä kysynyt "mikä

tota sen nimi on" tai "lähtiks se jo?", kun tunkeutuja hänen kertomansa mukaan oli heti hyökännyt häntä kohti hänen lähestyessään makuuhuonetta.

Anneli Auerin on täytynyt olla jonkin verran verinen siinä tapauksessa, että hän oli tekijä. Ensipartion ottamista valokuvista ei voida hänen kuivilta vaikuttavista pitkistä hiuksistaan huolimatta sulkea kokonaan pois peseytymisen mahdollisuutta. Pitkät hiukset omaava voi hyvinkin pitää hiuksiaan kiinni nukkuessaan ja peseytyessään lisäksi suojata ne suihkumyssyllä aina silloin, kun hän ei tahdo niiden kastuvan. Pesuhuoneen lattian on tuolloin todettu olleen hyvin lämmin. Ensipartiossa paikalle saapunut Härmä oli todennut, että keittiöstä kodinhoitohuoneeseen johtaneessa ovessa oli ollut muutama vesipisara ja oven kahvassa oli ollut verijälkeä muistuttava tahra. Anneli Auerin kädet ovat olleet puhtaat hänellä olleesta verisestä haavasta huolimatta.

Anneli Auer on 2.12.2006 häntä kuulusteltaessa kertonut, että poliisien kysyessä häneltä veitsestä, hän oli käynyt keittiössä katsomassa, oliko heidän veitsensä paikallaan telineessä. Anneli Auer ei ole osannut selvittää, minkä vuoksi hän tuolloin oli pitänyt mahdollisena sen, että ulkopuolisella tunkeutujalla olisi voinut olla perheen keittiöveitsi. Anneli Auerin käyttäytyminen viittaa siihen, että veitsi on ollut perheen veitsi. Tätä tukee myös kokeneiden poliisien kertomukset. Kostensalon kokemuksen mukaan se, että tappamistarkoituksessa liikkeelle lähtenyt ottaisi mukaansa tekovälineekseen fileerausveitsen kuulosti erikoiselta. Koivuniemen käsityksen mukaan fileerausveitsi yleensä otettiin hätätapauksessa keittiöstä eikä ulkopuolinen varustautunut sellaisella. Teknistä tutkintaa suorittaneen Mäkisen käsityksen mukaan fileerausveitsi oli melkoisen tehoton antaen periksi kuin jousi. Kuvasta näkyvä fileerausveitsi on katkennut ja vääntynyt.

Anneli Auer on tunnustanut läpsineensä avokämmenellä Alexanderia kasvoille niin, että tällä oli ollut poskissa mustelmia eikä hän voinut laittaa Alexanderia kouluun. Hän on myös tunnustanut toisessa tilanteessa huitaisseensa Alexanderin suuntaan lautasella. Tästä on pääteltävissä, ettei Anneli Auer ole yhtä rauhallinen ja harkitsevainen kuin hän on antanut ymmärtää.

Ensipartion ottamasta kuvasta nähdään, miten lasinsirpaleita on kaikkialla. Anneli Auer on kertonut lasinpalasia lennelleen niin, että hän oli suojannut silmiään. Anneli Auerin yöpaidasta ei ole löytynyt mitään jälkiä tästä. Anneli Auerin yöpaidassa ei myöskään ole ollut ruskeankirjavia kuituja, vaikka hänen on täytynyt olla lähellä tekijää, kun tämä oli puukottanut häntä. Ruskeankirjavia kuituja on löytynyt runsaasti rikospaikalta.

Anneli Auerin päällä olleen T-paidan vasemman hihan takapuolelta ja oikean hihan takapuolelta on löytynyt veritahroja. Taltioidusta näytteistä on voitu osoittaa Jukka Lahteen sopinut DNA-tunniste.

Rikosta on tutkittu puutteellisesti, mikä voidaan päätellä siitä, että useita lisätutkimuksia on suoritettu vuosina 2009-2011. Kuitututkimukset oli kohdistettu vain tiloihin, joissa tunkeutujan oli kerrottu käyneen. Mäkinen on suorittanut teknistä tutkintaa yöllä tarkoituksin palata seuraavana päivänä tekemään tarkempia tutkimuksia, mutta hän ei ollut palannut sinne ollenkaan. Ulkopuolisen osuutta on tutkittu laajalti. Tekninen tutkinta on keskittynyt ulkopuoliseen tekijään, kun tutkinnanjohtaja oli linjannut Anneli Auerin ja vahingon mahdolli-

suuden pois. Taktista tutkintaa kohteessa suorittaneiden poliisien Välimäen, Tuomen, Koivunimen ja Kostensalon kertoman mukaan asunto oli ollut sekainen ja täynnä tavaraa. Apukeittiössä ei ollut voinut kunnolla liikkua, kun lattialla oli ollut tavaroita ja muovipusseja. Asunnossa oli ollut hankalaa etsiä. Ensimmäinen tarkastus oli ollut silmämääräinen, toinen tarkempi. Asuntoa ei ollut tutkittu järjestelmällisesti. Rikospaikkaa ei ollut eristetty. Tämä selittää sen, että muun muassa mahdollinen toinen tekoväline, kengät ja ruskeankirjavien kuitujen lähde ovat jääneet löytymättä.

Syyttömyysolettama

Epäillyn oikeusturvaa koskeva keskeisin normi on EIS 6 artiklan 2 kappaleessa ilmaistu syyttömyysolettama. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan syyttäjän on näytettävä toteen ne seikat, joihin hänen vaatimuksensa nojautuu.

Anneli Auer ei ole velvollinen myötävaikuttamaan syyllisyytensä selvittämiseen. Hänellä on oikeus vaieta. Hän ei ole käyttänyt tätä oikeuttaan.

Täysi näyttö ei välttämättä edellytä sataprosenttista varmuutta, vaan täydeksi näytöksi riittää varsin vahva ja uskottava näyttö silloin, kun muut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia. Täydellä näytöllä tarkoitetaan sellaista todennäköisyyden määrää, joka riittää saamaan järkevän ja tunnollisen henkilön vakuuttuneeksi niin, ettei syytetyn syyllisyyden suhteen jää järkevää epäilyä.

Vastaajalta voidaan tietyin edellytyksin edellyttää selvitystä kiistämis- ja puolustusperusteistaan. Syytetylle voi syntyä niin sanottu epäaito todistustaakka tilanteessa, jossa syyttäjän esittämä päänäyttö on ylittänyt tuomitsemiskynnyksen. Vastaajan on sellaisessa tilanteessa esitettävä itselleen myönteistä vastanäyttöä voidakseen kumota tai heikentää päänäytön näyttöarvoa ja saadakseen sen laskemaan alle tuomitsemiskynnyksen. Tässä tapauksessa on ollut kysymys siitä, voidaanko Anneli Auerille asettaa edellä mainittu velvollisuus syyttömyysolettamaa loukkaamatta esittää itselleen myönteistä vastanäyttöä.

Anneli Aueria on kuultu asianomistajana 2.12 ja 6.12.2006. Lähtökohtaisesti on niin, että tuolloin uhrin Anneli Auerin näkökulmasta katsoen hänellä ei ole ollut syytä kertoa totuudenvastaisesti, vaan myös hänen intressissään on ollut, että vaarallinen tunkeutuja saadaan nopeasti kiinni. Anneli Auerilla ei kuitenkaan tuolloinkaan ole ollut velvollisuutta kertoa mahdollista omaa syyllisyyttään tukevia seikkoja. Hänellä ei ole totuudessa pysymisvelvollisuutta eikä syyksilukeminen voi perustua yksinomaan eikä pääosin hänen kertomukseensa, vaikka se todettaisiin ristiriitaiseksi ja epäluotettavaksi.

Vaihtoehtoisen tapahtumainkulun eli ulkopuolisen mahdollisuus on selvitettävä kaikkea asiassa esitettyä näyttöä kokonaisuutena arvioiden. Asiassa esitetty näyttö on valtaosin sellaista, ettei se sulje pois ulkopuolista tekijää eikä myöskään Anneli Auerin syyllisyyttä. Asiassa on vedottu useisiin erilaisiin rikospaikalta taltioitujen löydösten ja näytteiden tutkimustuloksiin. Näistä lausunnosta ei voida päätellä, onko tekijä ollut Auer vai ulkopuolinen. Tekijä on, mutta tekijän DNA-tunnistetta ei ole voitu osoittaa. Näyttöä ei tule verrata ensisijaisesti siihen, mitä Anneli Auer on tilanteesta kertonut ja miten hän on kertonut menetelleensä, vaan siihen miten esitetty näyttö kokonaisuutena arvioiden osoit-

taa hänen tosiasiassa menetelleen. Jos tämän jälkeen jokin seikka jää epäselväksi, sitä on tulkittava vastaaja-asemassa olevan Anneli Auerin hyväksi.

Vahvimmin syytettä vastaan puhuu se, että hätäkeskuspuhelunauhoite antaa vahvan vaikutelman, että tilanne on ollut todella aito.

Hätäkeskuspuhelun kesto, alkamis- ja päättymisaika ovat riidattomia. Jos tuon puhelun aikana Anneli ja Amanda Auer ovat todenneet, että "nyt hiljeni" ja "se lähti jo", on myös tämä seikka tullut selvitetyksi. Tuosta ajankohdasta on lähdettävä laskemaan taaksepäin, minkä verran aikaa on välttämättä täytynyt kulua ikkunan rikkomisen jälkeen väkivaltatointen alkuun. Käytännössä on mahdotonta, että runsaat valokuvista näkyvät verijäljet sängyllä, lähes70 pistohaavaa puolustautunutta Lahtea vastaan ja kuolettavat iskut päähän ovat voineet kaikki tapahtua niin lyhyessä ajassa, että Anneli Auer on soittanut apua paikalle kertomallaan tavalla kiirehtien ja/tai sellaisessa ajassa kuin kuka tahansa järkevä ihminen menettelisi. Olipa ihminen rauhallinen tai ei, niin normaalin ihmisen itsesuojeluvaisto "ajaa" hänet pakenemaan ja soittamaan apua. Anneli Auerin selitysvelvollisuus alkaa tästä.

Riidatonta on, että Anneli Auerin jalkaterän päällä on ollut verta. Hän on 2.12.2006 häntä kuultaessa itse pitänyt mahdollisena, että siinä on ollut Jukka Lahden verta. Tätä seikkaa ei voida sivuuttaa, koska Jukka Lahti on saanut surmansa eikä häneltä voida enää saada tietoa. Anneli Auer on ollut tilanteessa ja hänen pitäisi pystyä selittämään, missä tilanteessa Jukka Lahden verta olisi voinut tipahtaa hänen jalalleen. Mikä oli se tilanne, jossa Anneli Auerin 2.12.2006 kertomin tavoin "sitä verta niin pal lens".

Anneli Auer on hätäpuhelinkeskustelussa todennut, ettei hän pimeyden vuoksi voinut tehdä tunkeutujasta tuntomerkkejä. Sairaalassa 2.12.2012 hän on arvioinut, ettei hän tällä kuvauksella kovin hyvin ketään tunnistaisi. Hän on kertonut tuntomerkkejä poliisille. Perhekäynnin yhteydessä 22.1.2007 hän on kertonut, ettei hän enää pelännyt, kun hän uskoi tekijän kuolleen. Hän on heinäkuussa 2007 tunnistanut tekijäksi vääräksi osoittautuneen henkilön. Anneli Auer ei ole ollut vangittuna, kun hän on puhelinkeskustelujen 21.-23.9.2009 yhteydessä kertonut veljelleen Ari Auerille, että tilanne hänen kohdaltaan näytti pahalta. Hän on kertonut unettomuudesta. Univaikeuksista kärsivä henkilö on harvoin valveilla yhtäjaksoisesti koko yön. Jo lyhyt torkahtaminen helpottaa väsymystilaa. Santtila on kertonut kokeista, joissa tutkitaan koehenkilöitä, joita on pidetty hereillä. Tutkimusten mukaan voimakas väsymystila lisäsi alttiutta tulla johdatelluksi. Santtilalla ei ollut tietoa Anneli Auerin unidebrivaatiosta. Unidebrivaatiotutkimuksissa koehenkilöiden ei sallita torkahtaa hetkeksikään. Puhelinkeskustelut voidaan ymmärtää myös käydyn siinä tarkoituksessa, että Anneli Auer on halunnut valmistaa veljeään ottamaan vastaan sisartaan koskevan murheellisen tiedon. Esitutkinnassa vastaajana kuulusteltaessa Anneli Auerilla on ollut syksyllä 2009 avustaja. Hän on 23.9.2009 sanonut: kuten maanantaina poliisille sanoin, poliisi on varmaan nykyisissä tutkimuksissaan oikeassa, mutta jostain syystä, minun on vaikea saada sitä asiaa sisältäni ulos. Tämän jälkeen hän on syys-lokakuussa kertonut riidasta, ikkunan rikkomisesta sekä veitsestä tavalla, joka sopii teonkuvauksessa kuvattuun tilanteeseen. Anneli Auerin kertomus on elänyt ja muuttunut. Oikeuskäytännössä kertomuksen muuttumisen on katsottu heikentävän kertomuksen luotettavuutta.

Anneli Auer on pyytänyt Amandan puhelimeen ja kertonut menevänsä katsomaan Lahtea. Hätäkeskustallenteelta voidaan riidattomasti päätellä, että Anneli Auer on ollut pois puhelimesta 1:42 ja 2:42 välisen ajan. Hänen äänensä kuuluu surmatun Jukka Lahden lähettyviltä juuri tämän viimeisinä elonhetkinä. Ensipartion tultua paikalle Lahden pään vammat ovat olleet niin tuoreita, että valokuvista ilmenevin tavoin verilammikko on vielä suurentunut. Noin puolta minuuttia aiemmin, kun Anneli Auer on poistunut välillä puhelimesta, hätäkeskusnauhalle on tallentunut valitusääniä. Hätäkeskuspuhelutallenteelta ei ole kuulunut ääniä, jotka muistuttaisivat niitä ääniä, joita rekonstruktiossa oli tallentunut isokokoisen miehen poistuttua rikkinäisestä ikkunasta. Tämä ja edellä selostetut useat Anneli Auerin syyllisyyteen viittaavat seikat huomioon ottaen näyttö tukee syytettä niin vahvasti ja uskottavasti, että tuomitsemiskynnys ylittyy ja vaihtoehto, että ulkopuolinen olisi surmannut Jukka Lahden, on erittäin epätodennäköinen eikä se ole käytännössä varteenotettava vaihtoehto. Siinä tapauksessa Anneli Auerin on täytynyt surmata Lahti. Olennaista ei ole se, miksi hän on sen tehnyt. On täysin mahdollista, että parisuhteessa riitatilanne voi kärjistyä fyysiseksi yhteenotoksi ja tilanteen hallinta voi karata käsistä puolin tai toisin ilman, että siihen tarvittaisiin erityistä motiivia. Anneli Auerilta on voitu edellyttää, että hän esittää itselleen myönteistä vastanäyttöä voidakseen kumota tai heikentää päänäytön näyttöarvoa ja saadakseen sen laskemaan alle tuomitsemiskynnyksen. Anneli Auer ei ole siihen kyennyt.

Käräjätuomari Ilveskoski:

Päädyn asiassa toiseen lopputulokseen kuin laamanni Juntikka ja käräjätuomari Santamaa seuraavin perustein.

Erimielisyyden kohde

Enemmistö on kirjannut oikein asiassa esitetyn näytön. Erimielisyyteni kohdistuu siihen mitä johtopäätöksiä esitetystä näytöstä voi tehdä Anneli Auerin syyllisyydestä.

Äänestyksen hävinneenä olen velvollinen lausumaan muista asiassa esitetyistä vaatimuksista. Näiltä osin olen samaa mieltä kuin enemmistö. Laamanni Juntikan ja käräjätuomari Santamaan perustelut eroavat toisistaan. Olen velvollinen ratkaisemaan kumman perustelut asiassa muodostuvat ratkaisuksi. Näiltä osin ilmoitan olevani laamanni Juntikan kannalla.

Kysymyksenasettelu

Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että lainvoimaisella tuomiolla on myöhemmässä jutussa todistusvaikutus, mutta ei sitovaa vaikutusta. Uudessa oikeudenkäynnissä voidaan siten uutta näyttöä esittämällä horjuttaa aikaisemmassa oikeudenkäynnissä tehtyä ratkaisua (KKO 2005:90 ja KKO 2011:58).

Korkein oikeus on kumonnut Vaasan hovioikeuden tässä asiassa antaman tuomion. Tämän vuoksi kumotulla Vaasan hovioikeuden tuomiolla ei ole asiassa todistusvaikutusta.

Turun hovioikeus on tuominnut Anneli Auerin rangaistukseen 27.6.2013 annetulla tuomiolla toisessa asiassa. Turun hovioikeudessa on käsitelty eri asiaa. Näyttö asioissa on ollut erilainen. Turun hovioikeuden tuomio ei ole lainvoimainen. Tämän vuoksi Turun hovioikeuden tuomiolla ei ole asiassa todistusvaikutusta.

Korkein oikeus on palauttanut asian, koska Korkein oikeus on pitänyt mahdollisena, että asiaan liittyy toisenlainen tapahtumainkulku kuin mitä aikaisemmissa oikeudenkäynneissä on esitetty. Syyttäjä ei ole esittänyt teonkuvauksessa vaihtoehtoista tapahtumainkulkua tai vaatinut siitä Anneli Auerille rangaistusta. Syyttäjä on ainoastaan vaihtoehtoisesti katsonut, että hätäpuhelutallenne on nauhoitettu etukäteen. Tämän vuoksi kysymyksenasettelu tässä oikeudenkäynnissä on, onko Auer keskinäisen riidan jälkeen tappanut Lahden teonkuvauksessa kerrotulla tavalla. Lisäksi on arvioitava sitä, onko tekijä voinut olla joku muu kuin Auer.

Kysymyksessä on vakava rikosasia. Syytettä tukevan näytön tulee olla sellainen, että Auerin syyllisyydestä ei jää varteenotettavaa epäilyä. Tämän vuoksi näytön riittävyyttä on arvioitava kokonaisuutena ja ratkaistava jääkö Auerin syyllisyydestä, syytettä tukevasta näytöstä huolimatta, varteenotettava epäily.

Anneli Auerin kertomus

Vastaaja *Anneli Aueria* on kuulusteltu tapahtumia seuraavana päivänä komisa-

rio Juha Joutsenlahden toimesta. Kuulustelu on videoitu. Sanotussa kuulustelussa Auer on kertonut tekijän olleen ulkopuolinen. Auer on antanut tekijästä tarkkoja tuntomerkkejä ja kertonut tapahtumista yksityiskohtaisesti. Auer on tyyni kuulustelun ajan. Kuulustelun lopuksi Auer on kertonut tarkkoja tulevaisuuden suunnitelmia mm. muuttamisesta Turkuun.

Auer on ensimmäisessä kuulustelussa 2.12.2006 kertonut, että tekijä oli tunkeutunut asuntoon takkahuoneen oven ikkunasta ja tappanut Lahden. Tilanteessa tekijä oli puukottanut Aueria. Tapahtumat olivat Auerin mukaan vieneet 10-20 minuuttia. Paniikin vuoksi Auer ei ole osannut arvioida tarkkaa aikaa. Auerin mukaan teko oli kesken kun hän soitti hätäkeskukseen.

Esitutkinnassa Auer on vuonna 2009 suoritetuissa kuulusteluissa muuttanut kertomustaan oleellisesti. Auer on pitänyt mahdollisena, että on tehnyt teon. Jatkokuulusteluissa Auer on myöntänyt teon edelleen noin kolmen viikon ajan. Viimeisissä kuulusteluissa Auer on peruuttanut tunnustuksen.

Oikeudessa Auer on kiistänyt teon. Auer on kertonut oikeudessa, että tekijä oli tuntematon mies.

Auerin mukaan hän kertoi pitäneensä mahdollisena, että on tappanut Jukka Lahden poliisin antamien virheellisten tietojen takia ja univaikeuksien vuoksi. Kuulustelija oli kertonut Auerille, että äänilausunto osoittaa, ettei asunnossa ole ollut muita. Tutkijan mukaan koira ei ollut havainnut ulkopuolista tekijää.

Samoin kuulustelija oli kertonut, että Auerin lapset olivat kertoneet poliisille uhrin ja Auerin välisestä riidasta tapahtumayönä. Auerin kertomukset olivat päättelyä ja spekulaatioita poliisin antamiin vihjeisiin. Tavattuaan Amandan (Auerin vanhimman lapsen) ja mietittyään asiaa oli Auer käsittänyt, että kuulustelijat olivat johdatelleet häntä ja saaneet hänet uskomaan muistinmenetykseen ja hysteeriseen kohtaukseen, jonka aikana Auer olisi tappanut uhrin.

Ensimmäinen videoitu kuulustelu sisältää koko kuulustelun nauhoituksen. Nauhoituksen mukaan Auer vastaa kysymyksiin normaalisti ja on tavanomaisen oloinen. Seuraavat videot eivät sisällä itse kuulusteluja. Kysymys on siitä, että Auer lukee kuulustelijan pyynnöstä aikaisemmin (samana päivänä) suoritetun kuulustelun nauhalle. Nauhoituksista on pääteltävissä, että Auer on väsynyt.

Viimeinen nauhoitus on Auerin ja tämän lapsen välinen keskustelu. Kysymyksessä ei ole kuulustelutilanne. Nauhoituksessa Auer pitää mahdollisena, että hän on tappanut Jukka Lahden. Auerin mukaan kysymyksessä piti olla hänen ja lapsen välinen vapaamuotoinen keskustelu. Auer ei käsittänyt, että keskustelu nauhoitetaan esitutkintaa varten.

Todistaja *Tapio Santaoja* on kertonut suorittaneensa ne Auerin kuulustelut, joissa Auer pitää mahdollisena syyllistyneensä tekoon. Santaojan mukaan Auer oli täysin normaali kuulusteluissa. Auerin puolustaja oli mukana osassa kuulusteluja. Puolustajalla ei ollut huomauttamista kuulusteluista. Santaoja ei havainnut Auerissa mitään väsymisen merkkejä tai lääkkeiden vaikutusta. Mikäli Auer ei olisi ollut kuulustelukunnossa ei kuulusteluja olisi suoritettu.

Johtopäätökset

Anneli Auerin kertomus on muuttunut esitutkinnassa ja oikeudessa. En pidä Anneli Auerin oikeudessa antamaa kertomusta siitä, että tekijä on tuntemattomaksi jäänyt mies uskottavana. Tämän vuoksi Anneli Auerin kertomusta ei voi ottaa ratkaisun pohjaksi asiassa.

Toisaalta Auerilla ei vastaajana ole velvollisuutta myötävaikuttaa oman syyllisyytensä selvittämiseen. Auer on sittemmin peruuttanut esitutkinnassa antamansa kertomuksen, jonka mukaan Auer on pitänyt mahdollisena, että hän on tekijä. Oikeudessa Auer on kiistänyt teon.

Todistaja Santaojan kertomuksella on näytetty, että kuulustelut on suoritettu asianmukaisesti. Kuulusteluissa on ollut läsnä Auerin puolustaja. Puolustajalla ei ole ollut huomautettavaa kuulusteluista. Asiassa ei ole estettä käyttää sanottuja kuulustelukertomuksia näyttönä asiassa (KKO 2013:25 ja KKO 2012:45).

Osa Anneli Auerin esitutkintakertomusta tukee syytettä. Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että peruutettu esitutkintakertomus ei yksinään ylitä tuomitsemiskynnystä. Sillä, mikä merkitys on Auerin esitutkintakertomuksella, ratkaistaan yhdessä arvioitaessa asiassa saatua muuta näyttöä.

Amandan, Alexanderin, Alexandran ja Auroran kertomukset

Kysymyksenasettelu

Ratkaistavana kysymyksenä on voidaanko Alexanderin, Alexandran ja Auroran kertomuksia murhayön tapahtumista pitää uskottavina. Edelleen ratkaistavana on mikä merkitys Amanda Lahden (Auer) kertomuksella asiassa on.

Amandan, Alexanderin, Alexandran ja Auroran kertomukset ovat välitöntä todistelua rikoksesta, koska he ovat olleet paikalla.

Uutena todisteluna aikaisempiin oikeudenkäynteihin verrattuna syyttäjä on esittänyt Alexander ja Alexandra Auerin vuonna 2011 tehdyt oikeuspsykologiset haastattelut. Anneli Auer on lisäksi nimennyt Amanda Lahden vuonna 2011 tehdyt uudet videokuulustelut ja Aurora Auerin vuonna 2011 tehdyn oikeuspsykologisen haastattelun. Tämän lisäksi oikeudessa on vastaanotettu henkilötodistelua liittyen sanottujen kertomusten luotettavuuteen.

Professori *Pekka Santtilan* mukaan oikeuspsykologiset haastattelut on pääosin suoritettu asianmukaisesti. Haastattelut on tehty Santtilan Suomeen tuoman mallin mukaisesti. Santtilan mukaan haastatteluissa on ongelmana ollut se, että lapset ovat kertoneet poikkeuksellisen paljon asioita ja tähän haastattelijat eivät ole olleet varautuneita. Santtilan mielestä lapsia olisi voinut haastaa enemmän.

Kuulemisista on havaittavissa, että lapset kertovat oma-aloitteisesti asioista. Lapset kertovat poikkeuksellisen paljon asioita ja kertomukset ovat täynnä erilaisia yksityiskohtia tapahtumayöltä. Videoilta on havaittavissa, että haastattelijat eivät haasta lasten kertomuksia. Lasten videokuulusteluista on pääteltävissä, että Alexanderia, Alexandraa ja Auroraa on haastateltu asianmukaisesti. Santtilan kertomus tukee tätä johtopäätöstä.

Todistajat *Ari* ja *Minna Auer* ovat kertoneet, että he eivät ole yrittäneet vaikuttaa Alexanderin, Alexandran ja Auroran uusien kertomusten syntymiseen. Lapset oli sijoitettu Ari ja Minna Auerin luokse vuonna 2009. Tätä ennen lapset ovat olleet Anneli Auerin hoidossa vuosina 2006 - 2009.

Pst *Katariina Finnilä* on pitänyt suurimpana haittana uusien kertomusten osalta ajan kulumista. Lapset ovat olleet niin nuoria tapahtuma-aikaan, että lasten haastattelut viiden vuoden kuluttua tapahtumista eivät voi olla luotettavia. Lisäksi Ari ja Minna Auer ovat videoineet lasten kertomuksia, joka on ollut virhe. Vanhempien ei tulisi lainkaan haastatella tai videoida lasten kertomuksia, koska vanhemmat johdattelevat lapsia ja tämän vuoksi lopputulos vääristyy väistämättä. Finnilän mukaan näin on käynyt tässäkin tapauksessa.

Vastaaja *Anneli Auerin* mukaan hän on keskustellut lasten kanssa murhayöstä ja Jukka Lahden kuolemasta. Vuonna 2007 murhasta puhuttiin kotona lasten kanssa paljon. Vuonna 2010 Anneli Auer oli käynyt käräjäoikeuden tuomion tarkasti läpi lasten kanssa ja tuomiosta oltiin keskusteltu paljon lasten kanssa.

Todennäköistä on, että lapset ovat keskustelleet keskenään isän kuolemasta.

Kertomukset ovat syntyneet Anneli Auerin päästyä vapaaksi Vaasan hovioikeuden päätöksellä. Tilanteessa lapset ovat usean vuoden ajan altistuneet poikkeuksellisen suurelle mediavaikutukselle. Isän kuolema on ollut traumaattinen tapahtuma. Isän kuolemasta on keskusteltu paljon Anneli Auerin ja lasten kesken. Lapset ovat tapahtuma-aikaan olleet pieniä. Haastattelut on tehty vuonna 2011, eli useita vuosia tapahtuman jälkeen. Lisäksi Ari ja Minna Auer ovat videoineet omatoimisesti lasten kertomuksia, mikä on ollut virhe.

Kertomusten syntyhistoria on asiassa riidaton. Kertomusten syntyhistoria osoittaa, että Alexander, Alexandra ja Aurora ovat kertoneet tarinansa useita vuosia tapahtumien jälkeen. Tämä haittaa kertomusten uskottavuuden arviointia, mutta ei yksistään osoita kertomuksia epäluotettaviksi. Ratkaisevaa on voinko haastattelut katseltuani pitää niitä luotettavina.

Alexander Auerin kertomus

Keskeinen osa Alexanderin uutta kertomusta on se, että Anneli Auer on tehnyt rikoksen yhdessä Amandan kanssa. Tekoa on Alexanderin mukaan harjoiteltu ja tekoa varten on valmistettu erilaisia välineitä. Osa Jukka Lahden kuolemaan johtaneista iskuista on Alexanderin mukaan Amandan lyömiä.

Lisäksi Alexander on kertonut, että hätäpuhelun taustalla kuuluvat Jukka Lahden äänet on lavastettu nauhoittamalla ne etukäteen. Nauhoitetut äänet on soitettu nauhurilta kun Anneli Auer on soittanut hätäkeskukseen. Nämä seikat ovat olennainen osa Alexanderin vuonna 2011 antamaa kertomusta.

Alexander Auerin oikeuspsykologisesta haastattelusta laaditun luotettavuusarvion 19.12.2011 mukaan on mahdollista, että osa Alexanderin kertomista äänistä pitää paikkansa, mutta osaan hän on jälkeenpäin yhdistellyt eri asioita ja osaan on vaikuttanut muualta saatu tieto. Luotettavuusarvioinnin mukaan osa Alexanderin kertomuksesta on liian täydellistä ollakseen totta. Luotettavuusar-

vion mukaan Alexanderin kertomukseen liittyy useita riskitekijöitä. Luotettavuusarvioinnin perusteella Alexanderin kertomuksesta ei ole eroteltavissa mikä osa Alexanderin kertomusta on totta ja mikä ei ole totta.

Alexander Auerin oikeuspsykologiset haastattelut on suorittanut psykologi *Sanna-Kaija Nuotio*. Nuotion mukaan Alexanderin haastattelu oli poikkeava, koska Alexander kertoi poikkeuksellisen paljon asioita, mikä on lapsille epätyypillistä. Nuotion mukaan Alexanderin kertomuksista on mahdotonta tarkasti erotella mikä on totta ja mikä ei.

Pst *Julia Korkmanin* mukaan Alexanderin kertomus murhayön tapahtumista ei ole uskottava. Korkman pitää mahdottomana, että Alexander muistaisi murhayönä kuulemiaan asioita niin tarkasti kuin mitä Alexander on oikeuspsykologisissa haastatteluissa kertonut.

Korkmanin mukaan on todennäköistä, että Alexander on kuullut murhayönä jotakin. Vuonna 2011 tehdyissä oikeuspsykologissa haastatteluissa Alexander kuitenkin tulkitsee kuulemaansa ja Alexander on keksinyt itse johtopäätökset kuulemalleen.

Professori *Jorma Pihan* mukaan tilanne murhayönä on ollut hyvin intensiivinen. Tämän vuoksi on todennäköistä, että Alexander muistaa joitakin ydinkohtia murhayöstä. Ajankuluminen kuitenkin vaikuttaa Alexanderin muistikuviin heikentävästi, koska Alexander on saanut tietoa muualta ja asiasta on puhuttu perheen sisällä.

Pohdittaessa Alexanderin uuden kertomuksen uskottavuutta on kertomusta verrattava muuhun asiassa saatuun näyttöön. Tärkeimpänä vastanäyttönä ovat Alexanderin oma kertomus vuodelta 2009 ja erityisesti Amanda Lahden kertomukset vuodelta 2006 ja 2007 heti tapahtumien jälkeen. Vuonna 2009 Alexander ei ole kertonut, että olisi tehnyt tarkkoja havaintoja murhayön tapatumista tai, että Amandalla olisi ollut osuutta rikoksen tekemisessä.

Amanda on ollut 9-vuotias tekohetkellä. Kyseisen ikäisen lapsen syyllistyminen oman isänsä tappamiseen on äärimmäisen harvinaista. Lisäksi on kyseenalaista olisiko 9-vuotias Amanda ylipäätään kyennyt tekemään väkivaltaa aikuiselle isälleen.

Pohdittaessa selitystä Alexanderin kertomuksille tulee pohtia kolmea kysymystä:

1) Onko Alexanderin kertomus uskottava?
2) Onko Alexanderin kertomus epäuskottava?
3) Ja kumpi edellä mainituista vaihtoehdoista on todennäköisempi?

Punnittaessa sitä mikä edellä mainituista vaihtoehdoista on todennäköisempi on huomattavasti todennäköisempää, että Alexanderin muistikuvat ovat muuttuneet olennaisesti vuodesta 2006 vuoteen 2011, jolloin Alexanderin oikeuspsykologinen haastattelu on tehty. Oletettaessa, että Alexanderin kertomus on tosi pitäisi uskoa, että Amanda on tehnyt kyseisen teon yhdessä Anneli Auerin kanssa ja suunnitellut, harjoitellut yms. teon tekemistä.

Heti tapahtumien jälkeen videokuulusteltu Amanda on kuulustelussa selvästi aidon tuntuinen. Videokuulustelusta välittyy tunnelma hämillään olevasta lapsesta, joka kertoo totuudenmukaisesti hyvin traumaattisesta tapahtumasta. Amandasta heti teon jälkeen tehtävien havaintojen perusteella ei ole miltään osin uskottavaa, että Amanda olisi syyllistynyt tai osallistunut millään tavalla Jukka Lahden tappamiseen.

Ottaen huomioon Alexanderin kertomusten syntyhistorian ja paikkansa pitämättömän osan Amanda osuudesta tekoon ei Alexanderin kertomusta murhayön tapahtumista voida pitää uskottavana. Todennäköisempi vaihtoehto kertomukselle on, että Alexanderilla on joitakin havaintoja murhayöltä. Alexander ei ole ymmärtänyt 7-vuotiaana havaintojaan ja on vuosien kuluessa keksinyt itse selityksen havainnoilleen. Kertomusten syntyhistoria ei voi olla vaikuttamatta siihen mitä Alexander kertoo useita vuosia tapahtuman jälkeen. Tämän vuoksi on todennäköisempää, että Alexanderin kertomus ei ole uskottava.

Alexanderin kertomuksesta ei ole pääteltävissä mikä osa totta ja mikä osa on Alexanderin mielikuvituksen tuotetta. Tämän vuoksi Alexanderin kertomus ei osoita, että Anneli Auer olisi menetellyt teonkuvauksessa kerrotulla tavalla.

Alexandra Auerin kertomus

Alexandran kertomuksesta on havaittavissa, että Alexandra kertoo kuulleensa useita Anneli Auerin ja Amandan välisiä keskusteluita murhayöstä. Alexandran kertomuksen perusteella jää epäselväksi mitä Alexandra on itse havainnut murhayöstä ja mitä hän on kuullut toisilta yön tapahtumista. Alexandran ikä huomioiden on todennäköistä, että Alexandra täydentää omia muistikuviaan muualta saamallaan tiedolla. Tätä tukee se, että Alexandra on kertonut tarkkoja yksityiskohtia murhayöstä. On epätodennäköistä, että Alexandran ikäinen lapsi muistaisi kertomiaan tarkkoja yksityiskohtia murhayöstä useita vuosia tapahtuman jälkeen.

Alexandra Auer on tekohetkellä ollut 5-vuotias. Alexandraa ei ole kuultu heti teon jälkeen. Ensimmäinen Alexandran kuuleminen on tehty vuonna 2011 suoritetussa oikeuspsykologisessa haastattelussa, eli neljä ja puoli vuotta tapahtumien jälkeen.

Alexandra Auerin oikeuspsykologisen haastattelun luotettavuusarvioin 19.12.2011 mukaan on epätodennäköistä, että Alexandra olisi osannut murhayönä erotella kuulemansa äänet tarkkaan ja pitää ne mielessään yli neljä ja puoli vuotta. Luotettavuusarvion mukaan oikeuspsykologi ei ole voinut luotettavasti arvioida Alexandran kertomuksen luotettavuutta murhan osalta.

Alexandran Auerin oikeuspsykologiset haastattelut on suorittanut psykologi *Anja Seppälä*. Seppälä kuvaa haastatteluja vaikeaksi, koska Alexandra tuotti poikkeuksellisen paljon tietoa. Tämä oli poikkeuksellista normaaliin oikeuspsykologiseen haastatteluun verrattuna. Osa tiedoista oli selvästi epäuskottavia, toisaalta mikään tieto ei ollut mahdotonta. Seppälän mukaan Alexandran kertomuksista on mahdotonta tarkasti erotella mikä on totta ja mikä ei ole totta.

Todennäköistä on, että Alexandra on tehnyt joitakin kuulohavaintoja tapahtumayönä. Lisäksi todennäköistä on, että Alexandran muistikuvat ovat sekoittu-

neet muualta saatuun informaation vuosien varrella Alexandran pyrkiessä selittämään itselleen kuulemiaan ääniä ja isän kuolemaa.

Epätodennäköistä on, että kaikki Alexandran kertomat asiat tapahtumayöltä olisivat totta. Alexandran kertomuksesta ei ole pääteltävissä, että kertomus olisi oleellisilta osin totta. Tämän vuoksi Alexandran omat havainnot jäävät niin epäselviksi, että niistä ei voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä murhayön tapahtumista.

Kerrotuilla perusteilla Alexandran kertomusta tapahtumayöltä ei voida pitää luotettavana. Alexandran kertomus ei osoita, että Anneli Auer olisi menetellyt teonkuvauksessa kerrotulla tavalla.

Aurora Auerin kertomus

Aurora Auer on ollut 2-vuotias tekohetkellä. Hänen iästään johtuen hän ei ole voinut tehdä luotettavia havaintoja, joista hän voisi kertoa vuonna 2011. Tämän vuoksi hänen oikeuspsykologisella haastattelullaan ei ole asiassa syytettä tukevaa tai Anneli Auerin syyttömyyttä tukevaa merkitystä.

Amanda Lahden kertomus

Käräjäoikeudessa on katseltu useita videoita Amanda Lahden kertomuksista murhayöltä. Oikeudessa kuultuna *Amanda Lahti* ei ole muistanut murhayön tapahtumia.

Amanda Lahden kuulusteluista pidän luotettavimpina kuulusteluita 1.12.2006, 7.12.2006 ja 10.1.2007. Muissa kuulusteluissa aikaa tapahtumasta on kulunut vuosia ja kuulustelut ovat huonosti tehtyjä. Uudemmista kuulusteluista on havaittavissa, että Amanda on kuulusteluissa ahdistunut ja poliisi kertoo Amandalle virheellisiä tietoja. Uudemmista Amandan kuulusteluista ei saa uutta tietoa murhayön tapahtumista. Tämän vuoksi Amandan kertomuksia on arvioitava kolmen ensimmäisen kuulustelun pohjalta.

Kolmessa ensimmäisessä kuulustelussa Amanda on kertonut heränneensä tapahtumayönä lasin rikkoutumiseen ja käyneensä takkahuoneessa katsomassa kolme kertaa mitä tapahtuu. Viimeisellä kerralla Amanda oli nähnyt tummiin pukeutuneen miehen poistuvan ikkunasta. Kahdella aikaisemmalla kerralla Amanda ei ollut nähnyt ulkopuolista takkahuoneessa.

Todistajat *Ari* ja *Minna Auer* ovat kertoneet, että tapasivat 1.12.2006 Anneli Auerin ja perheen lapset sairaalassa. Ari ja Minna Auer olivat ensin keskustelleet Anneli Auerin kanssa ja tämän jälkeen perheen lapset olivat tulleet samaan huoneeseen. Tilanteessa Amanda oli kertonut oma-aloitteisesti illan tapahtumista. Amandan mukaan hän oli käynyt kolme kertaa katsomassa mistä oudot äänet johtuivat. Viimeisellä kerralla Amanda oli havainnut tummiin pukeutuneen henkilön poistuvan ikkunasta.

Ari ja Minna Auerin mukaan Amanda kertoi havaintonsa spontaanisti. Anneli Auer ei millään tavalla pakottanut tai ohjaillut Amandaa tilanteessa.

Sairaalatapahtumista 1.12.2006 *Agneta* ja *Reijo Auer* ovat kertoneet samalla ta-

valla kuin Ari ja Minna Auer.

Pst *Katariina Finnilä* on kertonut laatineensa 5.4.2011 päivätyn luotettavuusarvion Amandasta. Finnilän mukaan Amandan kertomus vuosilta 2006 ja 2007 on pääosin luotettava. Amandan uudemmat kertomukset eivät tuo mitään uutta ja uudet kertomukset ovat huonosti tehtyjä. Finnilän mukaan Amandan kertomus jää epäselväksi siltä osin kuinka monta kertaa Amanda on käynyt murhayönä vanhempiensa makuuhuoneessa.

Finnilän mukaan Amanda on rikoksen tekohetkellä ollut 9-vuotias. Finnilä ei pidä mahdollisena, että Anneli Auer olisi pystynyt manipuloimaan 9-vuotiaan lapsen kertomaan Amandan poliiseille kertoman tarinan. Amandan tarina sisältää Anneli Auerille vastaisia elementtejä, kuten ulkopuolisen tekijän poistumisen ikkunasta eikä ovesta. Manipulaation epäonnistuminen olisi lisäksi todennäköistä ja manipulointi olisi vienyt runsaasti aikaa.

Finnilä ei osaa selittää miksi Amanda on nähnyt ulkopuolisen tekijän poistuvan viimeisellä käyntikerralla, mutta ei ole nähnyt tätä uhrin kimpussa kahdella ensimmäisellä käyntikerralla. Finnilän mukaan on mahdollista, että Amanda ei ole huomannut ulkopuolista tekijää, koska Amanda on järkyttynyt nähtyään isänsä verisenä lattialla. Toisaalta teko-olosuhteita ei ole tarkasti pystytty selvittämään, joten uhri ja ulkopuolinen tekijä ovat voineet olla eri paikassa Amandan kahdella ensimmäisellä käyntikerralla.

Nuorempien lasten vuonna 2011 antamat uudet kertomukset eivät vaikuta Amandan kertomuksen luotettavuuden arviointiin. Finnilän mukaan lasten kertomusten perusteella Anneli Auerin tulisi olla vakavasti mielisairas. Tästä ei ole kuitenkaan mielentilatutkimuksen perusteella saatu havaintoja. Tämä viittaa Finnilän mielestä siihen, että lasten kertomukset eivät pidä paikkaansa. Finnilän mukaan nuorempien lasten kertomukset sisältävät niin paljon epärealistisia elementtejä, että niitä ei voida kokonaisuutena arvioiden pitää luotettavina.

Finnilän mielestä Amanda on nähnyt ulkopuolisen henkilön poistuvan takkahuoneen oven ikkunasta. Kysymyksessä ei ole valemuisto. Valemuistoja koskeva tutkimus on osoittanut, että ihmiselle voi syntyä laajojakin muistikuvia hyvinkin traumaattisista tapahtumista, jotka eivät ole tapahtuneet. Kysymyksessä on kuitenkin ollut pitkällä aikavälillä ja runsaan johdattelun kautta syntyneitä valemuistoja.

Johtopäätökset Amanda Lahden kertomuksen osalta

Hätäpuhelutallenteelta kuuluu Amandan kirkaisu ja Amanda on puhelimessa hätäkeskuspäivystäjän kanssa. Hätäkeskustallenne osoittaa, että Amanda on nähnyt ja kuullut jotakin tapahtumista.

Poliisipartion tultua paikalle on Tähtisentien asunnossa ollut varmuudella hereillä Auer ja Amanda Lahti. Amanda Lahden kertomuksen uskottavuutta arvioitaessa on ensimmäiseksi arvioitava onko Auer vaikuttanut Amandan kertomukseen.

Auer on kiistänyt vaikuttaneensa Amandan kertomukseen.

Amandan videoiduista kertomuksista voi havaita, että Amanda kertoo normaalisti ja vastailee kysymyksiin normaalisti. Kertomuksia katsomalla saa vaikutelman, että Amanda puhuu totta, eikä Amandaa ole painostettu.

Amandan kertomus ulkopuolisen tekijän poistumisesta takkahuoneen oven rikotusta ikkunasta ja se, että Amanda on kertonut, että ei ole kahdella ensimmäisellä kerralla nähnyt ulkopuolista tekijää uhrin kimpussa on Anneli Auerille vastaista. Nämä seikat puhuvat manipulaatiota vastaan.

Amanda on ollut tapahtumahetkellä 9-vuotias. Kaikki asiassa kuullut asiantuntijat ovat olleet sitä mieltä, että 9-vuotiaan manipuloiminen kertomaan totuudenvastaisesti Amandan kertoman kertomuksen olisi äärimmäisen vaikeata. Manipulaatio vaatisi lisäksi pitkän ajan.

Syyttäjä ei ole esittänyt näyttöä siitä, että Auer olisi systemaattisesti manipuloinut Amandaa ennen murhayötä. Seuraavassa jaksossa todetaan, että hätäpuhelu ei ole lavastettu. Tämän vuoksi aika, jona Auerin olisi tullut toteuttaa Amandan manipulointi jää niin niukaksi, että Auerilla ei ole ollut aikaa manipuloida Amandaa kertomaan niin monimutkaista kertomusta kuin mitä Amanda on kertonut kuulusteluissa 1.12.2006, 7.12.2006 ja 10.1.2007.

Syyttäjä ei ole näyttänyt, että Auer oli manipuloinut Amandan kertomaan virheellisesti ulkopuolisen tekijän poistumisesta.

Amanda Lahti on kertonut tapahtumista osittain ristiriitaisesti. Keskeinen ristiriita Amandan kertomuksessa on se, että Amanda on kertonut nähneensä ulkopuolisen tekijän poistuvan takkahuoneesta, mutta Amanda ei ole nähnyt tekijää kahdella aikaisemmalla käyntikerralla takkahuoneessa.

Finnilän kertomuksella on näytetty, että kysymyksessä voi olla tilanne, jossa Amanda ei ole havainnut ulkopuolista tekijää kahdella ensimmäisellä kerralla, koska Amanda on järkyttynyt nähtyään isänsä lattialla verisenä.

Toisaalta tilanne voi olla valemuisto. Valemuistoa vastaan puhuu Ari, Minna, Agneta ja Reijo Auerin kertomukset. Sanotuilla kertomuksilla on näytetty, että Amanda on sairaalassa kertonut tapahtumista oma-aloitteisesti ja kenenkään painostamatta.

Amandaa on kuulusteltu useiden vuosien ajan tapahtumista. Kaikkien kuulustelujen ajan Amanda on pitänyt kiinni kertomuksestaan johdonmukaisesti. Finnilä on pitänyt todennäköisenä, että mahdollinen valemuisto olisi paljastunut ensimmäisissä kuulusteluissa.

Ottaen huomioon, että Amanda on oma-aloitteisesti kertonut ulkopuolisen tekijän poistumisesta sairaalassa heti tapahtumien jälkeen, en pidä Amandan kertomusta ulkopuolisen tekijän poistumisesta valemuistona. Finnilän kertomus valemuistotutkimuksesta ja useiden kuulustelujen merkityksestä valemuistojen paljastumiseen tukevat tätä johtopäätöstä.

Amandan muistikuvat ovat epätarkkoja tapahtumista, koska tapahtuma on ollut 9-vuotiaalle traumaattinen. Ottaen huomioon sen lyhyen ajan mikä tapahtumista on kulunut ensimmäiseen kuulusteluun, en pidä Amandan kertomusta ulko-

puolisen tekijän poistumisesta myöskään Amandan itse keksimänä.

Asiassa jää epäselväksi, miksi Amanda ei ole havainnut ulkopuolista tekijää kahdella ensimmäisellä käyntikerralla takkahuoneessa, mutta on havainnut ulkopuolisen poistuvan takkahuoneesta viimeisellä käyntikerralla. Samoin jää epäselväksi, missä kohdin Amanda on tarkalleen ollut olohuoneessa kahdella ensimmäisellä käyntikerralla.

Kysymyksessä on rikosasia, jossa ristiriitaista näyttöä on tulkittava vastaajan eduksi. Tämän vuoksi Amandan kertomusta on tulkittava siten, että Amanda on havainnut ulkopuolisen tekijän poistuvan takkahuoneen oven ikkunasta. Amandan kertomus tukee ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Muu lasten kertomuksista esitetty todistelu

Syyttäjä ja Anneli Auer ovat nimenneet runsaasti kirjallista todistelua liittyen lasten kertomusten uskottavuuteen. Sanottu todistelu on pääosin erilaisia lääkärinlausuntoja, valokuvia ja muuta Turun hovioikeudessa käsiteltyyn asiaan liittyvää todistelua. Tästä todistelusta ei voi tehdä johtopäätöksiä lasten kertomuksien uskottavuudesta tässä asiassa.

Erikoislääkärit *Minna Joki-Erkkilä*, *Markus Heinimaa* ja lastenkirurgian dosentti *Harry Lindahl* ovat kertoneet Turun hovioikeudessa käsiteltyyn asiaan liittyvistä asioista. Joki-Erkkilä, Heinimaa tai Lindahl eivät ole kertoneet murhaan liittyvistä seikoista. Joki-Erkkilän, Heinimaan tai Lindahlin kertomuksista ei voi tehdä johtopäätöksiä siitä, ovatko lasten murhaan liittyvät kertomukset luotettavia.

Pst *Jaana Haapasalon* mukaan hän ei ole tutustunut tämän jutun asiakirjoihin. Haapasalo on kirjoittanut asiasta artikkelin Helsingin Sanomien yleisönosastolle. Tämän jälkeen häntä on kuultu sähköpostilla esitutkinnassa syyttäjän pyynnöstä. Haapasalon kertomuksesta ei voi päätellä mitään lasten kertomusten uskottavuudesta.

Äänitutkija *Tuija Niemi* on kertonut laatineensa rekonstruktion Tähtisentiellä ns. keinopäätä käyttäen. Rekonstrutiossa tutkittiin, onko normaalin kuulon omaavan henkilön mahdollista kuulla lastenhuoneen oven takaa ääniä. Niemen mukaan lapsen on ollut mahdollista kuulla äänet oven takaa.

Professori *Pekka Santtila* on kertonut laatineensa keinopään avulla tutkimuksen siitä, mitä 7-vuotiaan on mahdollista ymmärtää oven läpi kuulemistaan äänistä. Santtila ei ole kiistänyt sitä, että Alexander on voinut kuulla erilaisia ääniä oven takaa. Santtilan mukaan kysymys on siitä, että tutkimuksen mukaan 7 - vuotias ei voi ymmärtää sitä mitä on kuullut. Tutkimus toteutettiin Åbo-Akademissa oppilastyönä. Olosuhteet tutkimuksessa olivat kuulijalle helpommat kuin olosuhteet Auerin talossa.

Niemen kertomuksella on näytetty, että lapsen on ollut mahdollista kuulla ääniä huoneensa oven takana. Santtilan kertomuksella ja keinopäätutkimuksella on näytetty, että normaali 7 - vuotias ei ole voinut ymmärtää kuulemiansa ääniä ja tehdä niistä johtopäätöksiä. Toisaalta keinopäätutkimus ei suoraan osoita Alexanderin kertomusta mahdottomaksi. Kysymys on sen arvioimisesta onko

Alexanderin kertomus uskottava.

Syyttäjä on esittänyt kirjallisena todisteina (päivätty 1.5.2011 ja 4.1.2009 sekä päiväämätön piirustus) Amandan kirjoituksia. Kyseisistä kirjoituksista ei voi tehdä mitään johtopäätöksiä asiassa.

Hätäpuhelutallenne

Hätäpuhelutallenteen lavastaminen

Syyttäjä on vaihtoehtoisesti katsonut, että Auer on lavastanut hätäpuhelun nauhoittamalla sen etukäteen ja soittamalla uhrin ääntelyt nauhalta hätäpuhelun aikana. Tämän vuoksi asiassa on ratkaistava ensin onko hätäpuhelu lavastettu.

Tallennetta kuuntelemalla voi päätellä, että Auer on hädissään. Auerin puheesta hätäkeskusvirkailijan kanssa tulee vaikutelma, että puhelu on aito. Tallennetta kuuntelemalla mikään ei viittaa siihen, että tallenne olisi lavastettu ja Auer näyttelisi.

Todistaja *Risto Hemmi* on kertonut toimivansa Finnvox Oy:n toimitusjohtajana ja olevansa koulutukseltaan diplomi-insinööri. Hemmin mukaan hänellä on yli 30 vuoden kokemus ääniin liittyen. Hemmin mukaan mikään nauhalla ei viittaa siihen, että nauhalta kuuluvat äänet olisi nauhoitettu etukäteen ja soitettu hätäpuheluntaustalle. Nauhalta kuuluvien äänien nauhoittaminen ja soittaminen soittimella edellyttäisi voimakkaita äänentoistolaitteita. Tavallisella kasettinauhurilla hätäkeskustallenteelta kuuluvien äänien nauhoittaminen ja soittaminen ei ole mahdollista.

Rikosteknisen laboratorion äänitutkija *Tuija Niemen* mukaan hätäpuhelu on todennäköisesti nauhoitettu etukäteen. Niemen mukaan tämä perustuu siihen, että tallenteelta ei kuulu ulkopuolisen ääniä eikä tappelun ääniä eikä uhri puhu mitään koko tallenteen aikana.

Tuija Niemen lausunnon 5.10.2011 mukaan Auerilta Turusta takavarikoitujen soittimien äänet eivät kuulu tallenteelta.

Iltalehden artikkelilla ei ole näyttöarvoa asiassa.

FBI:n lausunnon 27.4.2012 mukaan ratkaisevia tieteellisiä johtopäätöksiä ei voida tehdä tallenteen perusteella. Lausunnon mukaan merkkejä kopioinnista, ennalta äänitetystä aineistosta tai muuntelusta ei ole löydetty.

Tuija Niemen lausunnon 19.12.2011 mukaan Auerilta Turusta takavarikoidulta tietokoneelta on löydetty erilaisia äänitiedostoja, joita on eri tavoilla muokattu. Niemen johtopäätöksenä on, että tiedostojen tekijä on kykenevä muokkaamaan ääniä. Kysymys on vuonna 2011 tutkituista tiedostoista. Sitä, mikä on ollut tiedostojen tekijän kyky muokata ääntä vuonna 2006, ei ole saatu selvitystä.

Sitä onko Auerilta takavarikoidut nauhurit olleet Auerin ja Lahden talouteen kuuluvia vuonna 2006, ei ole saatu selvitystä.

Hemmin kertomuksella on näytetty, että puhelun lavastaminen edellyttäisi voi-

makkaita äänentoistolaitteita. Hemmin kertomuksella on lisäksi näytetty, että Auerilta takavarikoiduilla nauhureilla ei hätäpuhelua olisi voinut lavastaa. Syyttäjä ei ole esittänyt näyttöä siitä, että Auerilla olisi ollut käytössään sellaista äänentoistoa, jolla hätäpuhelu olisi voitu lavastaa.

Väite hätäpuhelulavastuksesta perustuu Niemen kertomukseen. FBI:n lausunto ja Hemmin kertomus ovat Niemen kertomuksen vastaisia. Näyttöä siitä, mikä on ollut Auerin kyky käsitellä ääntä vuonna 2006, ei ole saatu. Niemen kertomus lavastuksesta perustuu Niemen omiin ajatuksiin ja kokemuksiin. Toinen kuulija voi tehdä erilaisia johtopäätöksiä tallenteesta. Muu näyttö ei tue Niemen kertomusta lavastuksesta.

Syyttäjä ei ole näyttänyt, että Auer olisi lavastanut hätäpuhelun.

Hätäpuhelutallenteelta saatava selvitys

Tallenteelta kuuluu Anneli Auerin ja Amanda Lahden puhetta sekä Jukka Lahden epäselvää valitusta. Lisäksi nauhalta kuuluu runsaasti muita ääniä. Hätäpuhelutallenne on kestoltaan 4 minuuttia ja 18 sekuntia.

Tallenteelta on kuultavissa Anneli Auerin epäselvästi sanomana uole. Vastaaja *Auerin* mukaan hän ei muista mitä on sanonut tilanteessa.

Rikosteknisen laboratorion äänitutkija *Tuija Niemen* mukaan kysymyksessä oleva tallenne on poikkeuksellinen, koska tallenteelta ei kuulu uhrin puhetta. Niemen mukaan mikäli tapahtumainkulku olisi Auerin kertomuksen mukainen pitäisi nauhalta kuulua tappelun ääniä, kulkemista lasin päällä ja ulkopuolisen tekijän poistuminen. Näiden äänien puuttumisen vuoksi Niemi on tullut siihen johtopäätökseen, että Auerin kertomus ei pidä paikkaansa.

Niemen mukaan hänen laatimansa litteroinnit (13.12.2006 ja 28.08.2009) poikkeavat toisistaan. Ensimmäisessä litteroinnissa Niemi on kuullut nauhalta ääniä, jotka Niemi on yhdistänyt ulkopuoliseen tekijään. Oikeudessa Niemi on kertonut, että nauhalta ei kuulu ulkopuolisen tekijän ääniä. Niemen mukaan muutokset johtuvat siitä, että hän on kuunnellut nauhaa useita kertoja ja tehnyt uusia johtopäätöksiä äänistä myöhemmin. Niemen tekemät johtopäätökset perustuvat hänen omaan kokemukseensa yli 1 000 hätäpuhelun tutkimisesta. Kyseistä nauhaa Niemi on kuunnellut yli 100 kertaa vuosien varrella.

Vuosien tutkimisen jälkeen Niemi on päätynyt siihen lopputulokseen, että Jukka Lahti on kuollut silloin kun Auer soittaa hätäpuhelun. Toisena vaihtoehtona Niemi pitää sitä, että tekopaikalla on ollut rinnakkaispuhelin. Niemen johtopäätökset perustuvat tallenteelta kuuluviin ääniin ja siihen mitä nauhalta ei kuulu.

Puhelusta on tehty rekonstruktio. Niemen mukaan rekonstruktioon perustuen tallenteelta pitäisi kuulua tekijän ääniä ja uhrin puhetta.

Todistaja *Juha Joutsenlahti* ei ole pitänyt epätavallisena sitä, että tekijä ja uhri eivät keskustele puhelun aikana. Joutsenlahden mukaan tekijä oli naamioitunut ja varustautunut kahdella tekovälineellä. Tämän vuoksi tekijä ei halunnut paljastaa itseään puhumalla, koska tiesi talossa olevan muita ihmisiä, jotka voisi-

vat tunnistaa tekijän äänestä.

Todistaja *Risto Hemmin* mukaan hätäkeskustallenne on Nicelog-järjestelmän tallentama. Sanottu järjestelmä on ongelmallinen, koska järjestelmä ei tallenna kaikkia ääniä. Kaikkein korkeimmat ja matalimmat äänet suodattuvat pois tallennuksesta.

Todistaja *Matti Mäkinen* on kertonut Nicelog-järjestelmästä kuten Hemmi. Mäkisen mukaan Auerin käyttämä puhelin on suunniteltu siten, että puhelimen luuri pyrkii häivyttämään sivuäänet pois.

Hemmi on laatinut hätäkeskusnauhasta suodatetun version. Hemmin mukaan hätäkeskustallenteelta kuuluu erilaisia ääniä. Äänistä ei voi päätellä, että tapahtumapaikalla ei olisi ulkopuolista tekijää. Toisaalta nauhalta voi päätellä, että tapahtumapaikalla kuuluu iskuja ja niiden osumia aikana, jolloin Auer on puhelimessa. Hemmin mukaan hätäkeskustallenteelta ei voi päätellä sitä, missä kohdin puhujat asunnossa ovat. Hätäkeskustallenteelta voi päätellä eri henkilöiden etäisyyksiä puhelimesta.

Johtopäätökset

Hätäpuhelu on tallennettu NiceLog-järjestelmään. Kysymys on monoäänisestä järjestelmästä. Lisäksi Auerin käyttämän puhelimen kuuloke on suunniteltu sellaiseksi, että se pyrkii häivyttämään sivuääniä. Tapauksessa ongelmallista on se, että kahden ihmisen puhuessa päällekkäin ääni tallentuu järjestelmään sekavana.

Toisaalta nyt kysymyksessä oleva tallenne kestää yli neljä minuuttia. Yleisen elämänkokemuksen mukaan on mahdotonta, että kaikki tappelun äänet, uhrin puhe ja tekijän äänet olisivat sotkeutuneet toisen puheen alle.

Kaikki asiassa laaditut litteroinnin poikkeavat toisistaan. Tämä osoittaa sen, että yksikään litterointi ei ole tarkka vaan tallenteen sisältö riippuu kuuntelijasta ja tämän subjektiivisista näkemyksistä.

Tallennetta kuunneltaessa ei voida kuulla kamppailun ääniä tai ulkopuolisen tekijän poistumista tai kävelemistä lasinsirpaleiden päällä. Nauhalta kuuluu uhrin valitusta, hätäkeskusvirkailijan, Auerin ja lapsen ääniä. Nämä seikat tukevat syyttäjän kantaa siitä, että Auer on tekijä eikä ulkopuolista tekijää ole olemassa.

Hätäpuhelutallenteelta ei kuulu Anneli Auerin kävelyä lasinsirpaleiden päällä, vaikka tämän pitäisi kuulua, jos Auer on tekijä ja tappaa Lahden ollessaan poissa puhelimesta. Tämän vuoksi siitä, mitä ääniä tallenteelta ei kuulu, ei voi tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Tallenteelta kuuluu erilaisia ääniä, jotka voi arvioida ulkopuolisen tekijän tuottamiksi. Ensimmäisissä litteroinneissa äänitutkija Niemi on havainnut ulkopuolisen tekijän ääniä tallenteelta. Hemmi on saanut eristettyä tallenteelta ääniä, jotka voi tulkita veitsen iskuiksi. Nämä äänet kuuluvat silloin kun Auer on puhelimessa. Nämä seikat tukevat ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Tallenteelta on kuultavissa, että Auer ei ole puhelimessa koko aikaa. Tämä ei

osoita, että Auer olisi tekijä. Tallenteelta voi päätellä, että aikana jolloin Auer ei ole puhelimessa Auer on lähellä puhelinta. Tämä perustuu siihen, että Auerin ääni kuuluu selvänä puhelun taustalta. Tämä viittaa siihen, että Auer ei ole tekijä, koska Lahti saa kuolettavat iskut aikana, jolloin Auer on poissa puhelimesta.

Tallenteelta kuuluvaa Anneli Auerin sanomasta uole sanasta puuttuu jotakin ja selvitystä siitä, mitä Auer on sanonut ei ole saatu. Uole sanasta ei voi tehdä syytettä tukevia tai Auerin syyttömyyttä tukevia johtopäätöksiä.

Niemen kertomasta rinnakkaispuhelimesta ei ole saatu mitään näyttöä. Tämän vuoksi ei ole näytetty, että Auer olisi käyttänyt rinnakkaispuhelinta.

Tallenne ei sulje pois ulkopuolista tekijää. Tallenne ei osoita, että Auer olisi tekijä.

Onko ulkopuolisen tekijän mahdollisuus suljettu pois?

Kysymyksenasettelu

Olen edellä todennut, että Auerin oma kertomus tuntemattomasta miehestä tekijänä on epäuskottava. Alexander, Alexandra ja Aurora Auerin kertomuksista ei ole voinut tehdä johtopäätöksiä Auerin syyllisyydestä. Amanda Lahden kertomus tuntemattoman miehen poistumisesta ikkunasta tukee ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta. Hätäpuhelutallenne ei sulje pois ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Välittömästä näytöstä ei voi tehdä johtopäätöksiä siitä, onko Auer tappanut Lahden. Välitön näyttö ei ole sulkenut pois ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta. Tämän vuoksi on arvioitava muuta todistelua ja arvioitava sulkeeko muu todistelu ulkopuolisen tekijän pois.

Ensipartio ja Auerin käytös heti tapahtumien jälkeen

Ensipartio *Härmä* ja *Laakkonen* ovat olleet ensimmäiset ulkopuoliset, jotka ovat paikalle saapuneet. Härmän mukaan Auer oli tilanteessa rauhallinen. Auer ei ollut hysteerinen. Härmän ja Laakkosen mukaan he olivat paikalla noin 10 minuutissa tehtävän saatuaan. Härmä tai Laakkonen eivät havainneet matkalla ulkopuolisia liikkuvan Tähtisentiellä tai lähimaastossa. Auer oli ollut vastassa poliiseja etuovella. Härmä oli puhuttanut Aueria, jolloin Auer oli kertonut tekijän olleen tuntematon mies.

Härmän ja Laakkosen mukaan Auerin vaatteet eivät olleet verisiä (Auerin omaa haavaa lukuun ottamatta). Tekijästä Auer oli kyennyt antamaan tarkkoja tuntomerkkejä.

Laakkosen mukaan hän keskusteli Auerin kanssa matkan aikana puhelimitse. Perillä Laakkonen oli arvioinut, että takkahuoneen oven ikkunasta poispääsy edellyttää notkeutta. Laakkonen epäili, että itse (188 cm) ei välttämättä olisi päässyt kulkemaan rikotusta oven ikkunasta.

Hätäkeskustietojen mukaan ensipartio oli saanut hälytyksen paikalle 02.41 ja paikalle partio oli saapunut 02.51. Laakkonen ja Härmä ovat vahvistaneet ajan-

kohdat.

Härmän ja Laakkosen mukaan Auer ei ollut huolissaan Jukka Lahden tilasta. Auer ei ollut reagoinut mitenkään uutiseen Lahden kuolemasta.

Todistaja *Vettenranta* on kertonut toimineensa sairaanhoitajana kyseisenä yönä ja hoitaneensa Aueria. Vettenranta piti Auerin käytöstä erikoisena, koska Auer ei näyttänyt tunteitaan. Todistajan mukaan sairaalan henkilökunta oli enemmän järkyttynyt kuin Auer.

Härmän, Laakkosen ja Vettenrannan kertomuksilla on näytetty, että Auerin käytös on ollut normaalista poikkeava. Toisaalta tilanne on ollut poikkeuksellinen. Auer on itse kertonut olevansa rauhallinen ihminen. Auerin käytöksestä tapahtumien jälkeen ei voi tehdä sitä johtopäätöstä, että Auer olisi syyllinen tekoon.

Härmän ja Laakkosen kertomukset osoittavat, että he eivät ole havainneet ulkopuolista tekijää tullessaan Tähtisentielle. Härmä ja Laakkonen ovat saapuneet paikalle useita minuutteja sen jälkeen kun Lahti on hätäpuhelun aikana kuollut. Tämän vuoksi ulkopuolisella tekijällä on ollut useita minuutteja aikaa poistua paikalta. Härmän ja Laakkosen havainnot eivät poissulje ulkopuolista tekijää.

Naapurit

Todistaja *Matti Ruohon* mukaan hän oli havainnut Auerin talon olevan valaistu 00.50 kyseisenä yönä. Ruoho oli pitänyt tätä poikkeuksellisena. Ruoho on vanha mies ja myöntää itsekin, että muistissa on vikaa. Ruoho ei ole pystynyt kertomaan millä perusteella hän sijoittaa havaintonsa tapahtumayöhön. Ruoho ei ole herännyt kyseisenä yönä useiden poliisipartioiden paikalle tuloon. Kerrotuilla perusteilla Ruohon kertomuksella ei ole asiassa syytettä tukevaa merkitystä.

Todistaja *Mauri Tankka* on kertonut olleensa tupakalla ulkona kyseisenä yönä 01.00 aikaan. Tankka oli kuullut auton nastojen ropinaan. Itse autoa Tankka ei ollut havainnut. Tankan kertomuksesta ei voi päätellä, että ulkopuolinen tekijä olisi tullut tai poistunut Tähtisentieltä kyseisellä autolla. Tankan kertomuksella ei ole syytettä tukevaa tai Auerin syyttömyyttä tukevaa merkitystä.

Koira-partio

Todistaja *Röppäsen* mukaan hän saapui koiran kanssa paikalle noin 1,5 tuntia ensipartion paikalle saapumisesta. Röppäsen mukaan hän sai lähtötiedot tehtävään toiselta poliisilta. Näiden tietojen perusteella Röppänen kiersi Auerin talon rajat. Tähtisentiellä Röppänen ei käynyt koiran kanssa. Koira ei saanut hajua Auerin tontin rajoilta. Kauempana olevalta puistokaistaleelta koira oli saanut hajun, mutta haju oli päättynyt asfalttiin.

Röppäsen mukaan olosuhteet jäljestämiseen koiran kanssa olivat hyvät. Röppänen ei havainnut, että talojen väliset pensasaidat olisivat olleet vaurioituneita. Röppäsen mukaan koirahavainnot poissulkevat sen, että ulkopuolinen kulkija olisi kulkenut Tähtisentien suuntaisesti.

Todistaja *Turusen* mukaan tiedossa olevat olosuhteet olivat hyvät koirapartion

toiminnalle. Turusen mukaan koira olisi varmuudella havainnut tuntemattoman miehen hajun ja kyennyt hajua seuraamaan. Turusen mukaan se, että koira ei ole hajua löytänyt poissulkee tekijän kulkemisen jäljitetyiltä alueilta.

Röppäsen kertomuksella on näytetty, että koira ei ole saanut hajua Auerin tontin rajoilta. Toisaalta koira ei ole voinut tehdä hajuhavaintoja Auerin pihalta, koska poliiseja oli käynyt liian monta pihalla ennen koiran paikalle saapumista. Koira ei ole tehnyt lainkaan havaintoja Tähtisentieltä, koska asfaltilta koira ei pysty hakemaan hajua. Tämän vuoksi ulkopuolinen tekijä on voinut poistua Tähtisentielle.

Mikäli tekijä on ollut ulkopuolinen, on ulkopuolisella tekijällä ollut korkea kiinnijäämisen riski heti teon jälkeen tai sen aikana. Tämä perustuu siihen, että asunnossa on ollut useita henkilöitä ja rikos on aiheuttanut runsaasti ääntä. Naapurit olisivat voineet esimerkiksi hälyttää apua aikaisemmin kuin Auer tai tulla itse paikalle. Tämän vuoksi en pidä ulkopuolisen tekijän poistumista Tähtisentielle erityisen epäuskottavana vaihtoehtona.

Koirapartio ei ole poissulkenut ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Verijäljet

Valokuvien mukaan uhri on verinen ja uhrin ympärillä mm. seinillä ja pesuhuoneen ovessa on runsaasti verijälkiä. Valokuvaliitteen kuvista 29 ja 30 on havaittavissa, että Anneli Auer ei ole veren peitossa. Anneli Auerin käyttämät vaatteet ovat pääosin siistit (poislukien Anneli Auerin oma haava). Auerin hiukset ovat valokuvien mukaan kuivat. Valokuvat osoittavat, että mikäli Auer olisi tekijä, on Auerin täytynyt peseytyä ennen ensipartion tuloa paikalle.

Valokuvaliitteen kuvista 8 - 10 näkyy verijälkiä rikotussa ovessa sisä- ja ulkopuolella. Kyseisistä valokuvista ei voi päätellä, että ovessa olevat verijäljet olisi lavastettu. Kiipeilyrekonstruktiossa eri poliisimiehet ovat kiivenneet kyseisestä oven ikkunasta. Poliisit ovat jättäneet erilaisia jälkiä oveen eri paikkoihin. Poliisimies numero kolme on jättänyt oveen vastaavia jälkiä kuin mitä ovesta on taltioitu. Tapahtumia ei ole pystytty tarkasti selvittämään. Tiedossa ei ole missä vaiheessa verijäljet ovat oveen tulleet. Jäljet ovat voineet tulla ulkopuolisen tekijän tullessa sisään tai poistuessa takkahuoneesta tai jollakin muulla tavalla esimerkiksi Anneli Auerin toimesta. Rekonstruktio ei osoita kenen tekemiä oveen tulleet jäljet ovat. Tämän vuoksi rekonstruktiolla ei ole syytettä tukevaa merkitystä.

Todistaja *Mika Taurun* mukaan hän tuli juttuun mukaan lehtitietojen perusteella. Taurun mielestä verijäljet osoittavat, että Jukka Lahden tappajan tulee olla teon jälkeen erittäin verinen. Taurun mukaan Auer on peseytynyt ja hävittänyt teossa käytetyt vaatteet. Itse verijäljistä Taurun mukaan voi päätellä, että teko on kestänyt jonkun aikaa. Taurun kertomus osoittaa, että tekijän on tullut olla teon jälkeen runsaan veren peitossa.

Auerin käyttämästä paidasta on taltioitu Jukka Lahden verta. Taurun mukaan verijäljet eivät ole voineet syntyä Auerin kertomalla tavalla. Taurun mukaan oven avaamisesta tehty rekonstruktio osoittaa Auerin kertomuksen vääräksi. Ruumiin asento estää Aueria koskettamasta ruumista Auerin kertomalla tavalla. Jos Auer olisi koskettanut ruumista olisi takkahuoneen oveen pitänyt jäädä

jälki kosketuksesta. Valokuvien mukaan ovessa ei ole jälkiä kosketuksesta.

Vastaaja *Anneli Auerin* mukaan verijälki paitaan tuli kun Auer kävi katsomassa Jukka Lahtea pesuhuoneen oven kautta ja kosketti tällöin Lahtea.

Todistaja *Matti Mäkisen* mukaan todellisuudessa oven aukeamiskulma on ollut 27 cm, jolloin Auer on voinut koskettaa Lahtea kertomallaan tavalla. Mäkisen ottama valokuva (kuva 51 tiedosto Allek_Mäkinen) osoittaa, että pesuhuoneen ovi aukeaa Mäkisen kertomalla tavalla.

Rekonstruktio osoittaa, että 19 cm aukeamiskulmassa Auer ei ole voinut koskettaa Lahtea kertomallaan tavalla. Mäkisen kertomus ja esitetty valokuva osoittavat, että Auerin kertomus on mahdollinen Jukka Lahden koskettamisesta. Tämän vuoksi kyseisellä rekonstruktiolla ei ole asiassa syytettä tukevaa merkitystä.

Auerin käyttämästä paidasta on taltioitu Lahden verta. Tilannetta ei kuitenkaan ole pystytty kokonaisuudessaan selvittämään, joten jää epäselväksi miten veri on tullut Auerin paitaan. Verijäljet ovat voineet tulla Auerin kertomalla tavalla tai toisellakin tavalla. Auerin käyttämän paidan kahdesta verijäljestä ei voi tehdä päätelmiä Auerin syyllisyydestä tai syyttömyydestä.

Rikospaikalta on valokuvattu olohuoneesta jalkineen jälki. Jälki on havaittavissa valokuvaliitteen kuvista 17 ja 18. Taurun mielestä olohuoneessa oleva ns. jarrutusjälki on lavastettu. Olohuoneessa sijainneesta ns. jarrutusjäljestä ei voi päätellä, että Auer olisi lavastanut kyseisen jäljen. Suoritetussa paikkatutkinnassa tai myöhemmissä kotietsinnöissä ei ole löydetty Auerin hallusta sellaisia kenkiä, jolla lavastus olisi voitu suorittaa. Kyseinen jälki olohuoneen lattiassa ja kyseisten kenkien puute tukevat enemmänkin ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta kuin Auerin syyllisyyttä.

Motiivi

Todistaja *Juha Joutsenlahden* mukaan poliisi tutki Auerin ja Lahden välisen suhteen. Mitään avioeroon liittyvää ei löydetty. Perhe vaikutti esitutkinnan perusteella normaalilta perheeltä, jossa kaikki oli kunnossa. Tutkinnassa ei ilmennyt motiivia Auerille.

Todistaja *Kare Koskinen* on kertonut motiivin tutkinnasta kuten Joutsenlahti.

Joutsenlahden ja Koskisen kertomukset osoittavat, että esitutkinnassa ei ole löydetty motiivia.

Todistaja *Marina Tankka* on kertonut olleensa Auereiden naapuri ja hänen tyttärensä oli Amandan hyvä ystävä. Tankan mukaan Lahti ja Auer eivät olleet eroamassa. Todistaja *Mauri Tankka* on kertonut kuten Marina Tankka. Tankkojen kertomukset eivät osoita motiivia.

Todistaja *Outi Piirala* on kertonut tavanneensa vuonna 2004 Jukka Lahden yhteisellä kurssilla. Piirala ei tuntenut Lahtea. Piirala on kuullut yksittäisiä puheluita. Yhden puhelun jälkeen Lahdella oli kiire kotiin. Tämän jälkeen Piirala oli "juoruillut" asiasta äitinsä kanssa ja päätellyt Lahden harkitsevan avioeroa. Piirala ei ole osannut kertoa kenen kanssa Lahti oli kyseisen keskustelun käy-

nyt.

Piiralan kuulemasta yksittäisestä puhelusta ei voida päätellä mitään. Mikäli keskustelu on käyty Auerin kanssa puhelulle on luonnollinen selitys siinä, että Lahden perheen nuorin lapsi on syntynyt puhelinkeskustelun aikoihin ja Auer on pyytänyt Lahtea palaamaan synnytykseen. Piiralan kertomuksella ei ole asiassa syytettä tukevaa arvoa.

Anneli Auer on tuomittu rangaistukseen Turun hovioikeudessa eri rikoksista. Tuomiolauselmien mukaan rikokset on tehty nyt kysymyksessä olevan rikokseen jälkeen. Se, että Auer on tuomittu rangaistukseen Lahden kuoleman jälkeen tehdyistä rikoksista ei osoita, että Auerilla olisi ollut motiivi tappaa Lahti vuonna 2006.

Syyttäjä on katsonut, että Auer olisi käyttäytynyt tavalla, jota Lahti ei olisi hyväksynyt. Näyttönä syyttäjä on vedonnut valokuvaan Lahden ruumista, josta syyttäjän mukaan voi havaita ylösalaisin olevan ristin.

Oikeuslääkärin *Laaksosen* mukaan uhrin ruumissa ei ole ollut merkkejä saatananpalvonnasta tai muista oudoista palvontamenoista. Laaksonen on oikeuslääketieteen ammattilainen ja luotettava todistaja.

Todistaja kirkkoherra *Hermonen* on kertonut, että Jukka Lahden vammoista ei voi päätellä mitään saatananpalvontaan liittyvää. Hermonen on väitellyt saatananpalvonnasta ja toimii kirkkoherrana. Hermonen on luotettava todistaja.

Syyttäjä on esittänyt väitteensä tueksi Jukka Lahden vartalosta ruumiinavauksessa otetun valokuvan. Valokuvasta ei voi päätellä saatananpalvontaa tai muuta outoa käytöstä. Laaksosen ja Hermosen kertomukset ovat syyttäjän väitteen vastaisia. Edellä kerrotuilla perusteilla syyttäjän väite Auerin käytöksestä rikoksen motiivina on jäänyt näyttämättä.

Löydökset tapahtumapaikalta

Valokuvaliitteet kuvista 7, 8, 22, 65 ja 66 on havaittavissa, että rikotun ikkunan lasinsirpaleita on levinnyt ulos terassille ja sisälle asuntoon takkahuoneeseen sekä joitakin siruja olohuoneen puolelle. Todistaja *Matti Mäkinen* on kertonut, että hänen mielestään lasinsirpaleista ja siitä mihin lasinsirpaleet ovat pudonneet voidaan päätellä, että lasi on rikottu ulkoapäin. Ovenrikkomisrekonstruktiosta on havaittavissa, että lasinsirpaleet putoavat eri kohtiin siitä riippumatta rikotaanko ikkuna sisä- tai ulkopuolelta. Valokuvista ja rekonstruktiosta ei voi päätellä mistä suunnasta ikkuna on rikottu. Sanotusta näytöstä ei voi tehdä Mäkisen kertomia johtopäätöksiä. Tämän vuoksi asiassa jää epäselväksi, onko ikkuna on rikottu sisä- vai ulkopuolelta.

Lasinsirpaleista tai rekonstruktiosta ei voi tehdä johtopäätöksiä siitä kuka lasin on rikkonut tai milloin lasi on rikottu.

Rikosteknisen laboratorion lausunnosta 1.8.2007 käy ilmi, että tekopaikalta on taltioitu runsaasti ruskeankirjavia tekokuituja. Rikosteknisen laboratorion kemisti *Auli Paanasen* mukaan ruskeankirjavat kuidut voivat olla peräisin tummasta talvivaatteesta.

Paanasen kertomus ja siihen liittyvä lausunto osoittavat, että tapahtumapaikalta on löydetty runsaasti ruskeankirjavia kuituja. Tämä tukee Auerin kertomusta ulkopuolisesta tummiin pukeutuneesta tekijästä. Toisaalta Paanasen mukaan kyseiset kuidut voivat olla peräisin tummalla kankaalla verhoillusta huonekalusta. Joka tapauksessa kuitujen alkuperä on jäänyt selvittämättä.

Paanasen mukaan uhrista taltioitiin yksi vaalea ihmiskarva. Kysymyksessä ei ollut hiuksi. Löydös tukee Auerin kantaa ulkopuolisesta tekijästä. Toisaalta karva on voinut päätyä tekopaikalle muullakin tavalla. Yhdestä karvasta ei voi tehdä päätelmiä Auerin syyllisyydestä tai ulkopuolisen tekijän mahdollisuudesta.

Valokuvista 8 - 10 (tiedosto Allek_Mäkinen) ja valokuvaliitteen kuvista 3 – 7 on havaittavissa verisiä kengänjälkiä terassilta. Todistaja *Matti Mäkisen* mukaan rikospaikalla oli useita tuntemattomia kengänjälkiä. Mäkisen mukaan hän otti valokuvat vain niistä jäljistä, joista erottui jalkineen pohjakuvio selvästi. Valokuvat ja Mäkisen kertomus osoittavat, että tapahtumapaikalla on ollut useita kengänjälkiä. Kengänjälkien alkuperä on jäänyt epäselväksi. Kyseiset kengänjäljet tukevat ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Rikosteknisen laboratorion hiuslausunnon 25.9.2009 mukaan osa tutkituista hiuksista on irronnut lievää väkivaltaa käyttäen. Rikosteknisen laboratorion kemistin *Sulkavan* mukaan hiukset ovat voineet irrota mm. kampaamalla. Löydökset on taltioitu takkahuoneesta, jota Auer ja Lahti käyttivät makuuhuoneena.

Hiuslausunnosta ei voi päätellä, että hiukset olisivat irronneet Auerin ja Lahden välisen kamppailun aikana. Hiuslausunto tai Sulkavan kertomukset eivät tue syytettä.

Rikosteknisen laboratorion lausunnon 27.3.2012 mukaan Auerin päällä tapahtumahetkellä ollut paita on imuroitu laboratoriossa 8.1.2007. Lausunnon mukaan paidasta ei ole löydetty lasia. Lausunnosta voi päätellä, että Auer ei ole ollut kovin lähellä ovea silloin kun ovessa ollut ikkuna on rikottu. Tästä ei kutenkaan ole mahdollista tehdä johtopäätöksiä Auerin syyllisyydestä tai siitä onko tekijä ulkopuolinen. Lausunto ei osoita sitä, että Auer olisi vaihtanut vaatteita tapahtumailtana.

Syyttäjä ja Auer ovat lisäksi nimenneet runsaasti erilaisia lausuntoja rikospaikalta taltioiduista löydöksistä. Yhdestäkään tapahtumapaikalta tehdystä lausunnosta ei voi päätellä, että Auer olisi tekijä. Yksinkään lausunto ei poissulje ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Lausunnot osoittavat sen, että rikospaikalta (takkahuone) ei ole löydetty Auerin dna:ta tai muutakaan jälkeä, joka yhdistäisi teon Aueriin. Mikäli Auer olisi tapellut Lahden kanssa ja tämän jälkeen tappanut Lahden olisi tekopaikalta pitänyt löytää runsaasti löydöksi Auerista. Tämä tukee ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Veitsi

Tekopaikalta on taltioitu fileerausveitsi. Veistä on käytetty toisena tekovälinee-

nä. Kirjallisena näyttönä olevan Fiskars Brands / Timo Sunilan lausunnon mukaan veitsi on paljon käytetty ja teroitettu ns. puikkoteroittimella. Auerin taloudesta ei ole löydetty puikkoteroitinta. Amanda Auer on kertonut, että veitsi ei ole ollut hänelle tuttu.

Poliisiammattikorkeakoulun lausunnon 28.8.2009 mukaan koira ei ole tunnistanut hajunäytettä epäillyn henkilön ja hajunäytteen välillä. Todistaja *Hormilan* mukaan hajutunnistustutkimukset pitävät paikkansa. Hajulausunnosta ei voi tehdä päätelmiä Auerin syyttömyydestä, koska tutkimus on tehty yli kaksi vuotta tapahtuman jälkeen.

Kysymyksessä oleva veitsi on toinen tekoväline. Sunilan lausunto osoittaa, että veitsi on paljon käytetty. Sunilan lausunnosta ei voi tehdä johtopäätöksiä sen suhteen, onko veitsi kuulunut Auerin ja Lahden talouteen vai ei. Veitsen osalta ei voi tehdä syytettä tukevia tai Anneli Auerin syyttömyyttä tukevia johtopäätöksiä.

Toinen tekoväline

Teonkuvauksen mukaan osa Lahden vammoista on aiheutettu takkapuita apuna käyttäen. Oikeuslääkäri *Laaksonen* on pitänyt mahdollisena, että osa Lahden vammoista on voitu aiheuttaa takkapuita käyttäen. Laaksonen on pitänyt todennäköisempänä vaihtoehtona jonkinlaista teräasetta.

Kahdesta takkapuusta on löydetty Lahden verta. Toinen takkapuista on löydetty rikospaikalta Lahden ja Auerin sängystä. Tämä viittaa siihen, että kyseisiä kahta takkapuuta on käytetty tilanteessa. Se, mihin kyseisiä takkapuita on käytetty tarkalleen ottaen, on jäänyt epäselväksi. Tästä ei voi tehdä johtopäätöksiä Auerin syyllisyydestä. Yhtä hyvin takkapuita on voinut käyttää Auer, Lahti tai ulkopuolinen tekijä.

Todistaja *Matti Mäkisen* mukaan toinen tekoväline voi olla esim. pieni lihanuija, kirves tai sota-aikainen pioneerin työkalu, jossa on noin 6-7 cm terä. Todistaja *Anja Ytin* mukaan tekovälineeksi sopisi tekovälinevertailun perusteella sorkkarauta tyyppinen väline.

Asiassa on riidatonta, että toinen tekoväline on jäänyt selvittämättä ja kateisiin. Tämä tukee väitettä ulkopuolisesta tekijästä, joka on vienyt toisen tekovälineen mennessään.

Onko toista tekovälinettä ja verisiä vaatteita etsitty?

Asiassa on riidatonta, että toista tekovälinettä tai tekijän käyttämiä verisiä vaatteita ei ole löydetty. Syyttäjä on lähtenyt siitä, että Auer on piilottanut toisen tekovälineen ja käyttämänsä veriset vaatteet.

Syyttäjä on esittänyt yhtenä mahdollisuutena, että Auer on hävittänyt käyttämänsä veriset vaatteet ja toisen tekovälineen. Tästä väitteestä syyttäjä ei ole esittänyt selvitystä siitä miten, millä tavalla tai missä Auer olisi veriset vaatteet ja toisen tekovälineen hävittänyt. Siitä, että verisiä vaatteita tai toista tekovälinettä ei ole löydetty ei voi tehdä sellaista johtopäätöstä, että Auer olisi hävittänyt toisen tekovälineen ja veriset vaatteet.

Todistajat *Laakkonen* ja *Härmä* ovat kertoneet, että rikospaikalle tuli useita partioita nopeasti ja poliisit alkoivat välittömästi suorittaa tutkintaa rikospaikalla. Noin 1,5 tunnin päästä paikalle tullut Röppänen ei voinut enää jäljestää koiran kanssa Auerin talon pihalta, koska kyseisellä pihalla oli käynyt paljon poliiseja tutkintaan suorittamassa.

Todistajat *Taru Välimäki*, *Esa Koivuniemi*, *Jouni Kostensalo*, *Matti Mäkinen*, *Marjut Kujansivu* ja *Jyrki Tuomi* ovat kertoneet suorittaneensa esitutkintaa Tähtisentien asunnossa ja Tähtisentien ympäristössä. Kyseiset todistajat ovat lisäksi kertoneet, että paikkatutkintaa suorittivat useat muutkin kuin oikeudessa kuullut poliisit.

Todistaja *Juha Joutsenlahden* mukaan Tähtisentiellä tehtiin normaali rikospaikkatutkinta.

Sanottujen todistajien mukaan tutkintaa Tähtisentiellä tehtiin heti tapahtumapäivänä ja laajempi tutkimus tehtiin muutama päivä tapahtumien jälkeen. Todistajat eivät löytäneet Tähtisentieltä tai sen läheisyydessä mitään rikokseen liittyvää. Myöhemmin Tähtisentiellä käytiin etsimässä mm. Jukka Lahden talvikenkiä. Talvikengät löydettiin, mutta verijälkiin sopivia jalkineita ei löydetty.

Kuultujen poliisien kertomuksilla on näytetty, että Tähtisentiellä on suoritettu paikkatutkinta. Poliisien mielipiteet paikkatutkinnan laadusta ovat vaihdelleet. Poliisit, jotka pitävät Aueria syyllisenä ovat kertoneet paikkatutkinnan olleen huolimatonta ja taloa ei ole käyty tarkasti läpi. Toisaalta poliisit, jotka pitävät Aueria syyttömänä ovat kertoneet, että paikkatutkinta oli normaali ja mitään rikokseen liittyvää ei löydetty. Poliisien kertomukset ovat ristiriitaisia siltä osin kuinka tarkkoja tehdyt paikkatutkinnat ovat olleet.

Näyttö osoittaa, että paikkatutkintaa on tehty useina päivinä tapahtumien jälkeen ja heti tapahtumayönä. Tutkijat ovat olleet kokeneita poliiseja. Tämän vuoksi pidän epätodennäköisenä, että toinen tekoväline ja veriset vaatteet olisivat jääneet löytymättä, mikäli Auer olisi tekijä ja piilottanut ne Tähtisentien asuntoon tai asunnon läheisyyteen.

Mikäli Auer on tekijä ja tilanne on ollut teonkuvauksen mukaisesti kaksi osainen pitäisi verisiä vaatteita olla useita. Tämä tukee todennäköisyyttä siitä, että ainakin joitakin verisiä vaatteita olisi paikkatutkinnassa löydetty, mikäli Auer olisi tekijä ja piilottanut vaatteet teon jälkeen.

Todistaja *Kare Koskisen* mukaan hän oli käynyt yhden kerran asunnolla Auerin kanssa. Koskinen ei tehnyt havaintoja, että Auer olisi vienyt mitään rikokseen liittyvää mukanansa.

Todistaja *Paavola* on kertonut toimineensa sosiaalitoimessa avustajana kyseiseen aikaan ja oli auttamassa Aueria tapahtumien jälkeen. Paavola oli käynyt yhdessä Auerin kanssa Tähtisentiellä Paavolan autolla. Talon pihalla Auer oli pyytänyt Paavolaa mukaan asuntoon. Asunnossa oltiin tyhjennetty pakastin ja otettu mukaan muutama vaatekappale lapsille. Asunto oli sekaisin. Asuntoon mentiin avaimella.

Paavolan ja Koskisen kertomuksilla on näytetty, että Auer ei ole vienyt asun-

nolla käydessään mukanaan toista tekovälinettä tai verisiä vaatteita. Asiassa ei ole esitetty muuta näyttöä siitä, että Auer olisi ylipäätään käynyt asunnolla. Tämän vuoksi syyttäjä ei ole näyttänyt että, Auer olisi teon jälkeen vienyt asunnolta toisen tekovälineen ja veriset vaatteet.

Auerin vammat

Auerista olevan 17.3.2008 päivätyn lääkärinlausunnon mukaan Aueria on pistetty veitsellä vasempaan rintakehään. Veitsi on läpäissyt keuhkopussin ja aiheuttanut ilmarinnan.

Todistaja keuhkotautien erikoislääkäri *Marjatta Kilpeläisen* mukaan Auerilla todettu vamma on saattanut aiheuttaa hengästymistä. Kilpeläisen mukaan jos Auerin toinen keuhko on ollut terve, ei Auerilla ole ollut muuta haittaa haavasta kuin kipua. Haava ei ole aiheuttanut Auerille hengästymistä ja Auer on voinut puhua puhelimessa hengästymättä. Kilpeläisen mukaan ilmarinnan voi aiheuttaa syvyydeltään hyvin pienikin haava.

Todistaja *Mika Tauru* on kertonut, että Auer on aiheuttanut itse vammansa lyömällä itseään puukolla. Muuta näyttöä asiassa ei ole esitetty siitä, että Auer olisi lyönyt itseään puukolla.

Asiassa ei ole näytetty, että Auerilla olisi minkäänlaista lääketieteellistä koulutusta tai tietämystä. Lääkärinlausunnon mukaan aiheutettu vamma voi olla hengenvaarallinen. Siitä, kuinka syvä puukonisku on ollut, ei ole saatu selvitystä. Lääkärinlausunnon perusteella kysymys ei ole pinnallisesta haavasta.

Jos Auer olisi puukottanut itseään, olisi Auer voinut aiheuttaa oman kuolemansa. Tämän vuoksi en pidä uskottavana, että Auer olisi lyönyt itseään puukolla lavastustarkoituksessa. Taurun kertomus ei riitä osoittamaan, että Auer olisi puukottanut itseään.

Teonkuvauksen mukaan surmaamista on edeltänyt Auerin ja Lahden välinen riita. Auerista ei ole löytynyt vammoja, puukoniskua lukuunottamatta. Auerin vammojen puute ei tue syytettä.

Pidän todennäköisenä, että Lahti on yrittänyt puolustautua tilanteessa. Mikäli tekijä on ollut Auer ja tilannetta on edeltänyt riitatilanne, on Lahdella ollut aikaa puolustautua vielä enemmän kuin ulkopuolisen tekijän tunkeutuessa asuntoon ikkunasta. Ottaen huomioon sen ajan, mitä Lahdella on ollut käytössään, mikäli tapahtumat ovat edenneet teonkuvauksessa kerrotulla tavalla, olisi Lahden puolustautumisen pitänyt aiheuttaa Auerille havaittavia jälkiä.

Auerin vamma ja muiden vammojen puute tukevat ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Ajallinen tekijä

Asiassa on ratkaisevaa se, olisiko Anneli Auer käytettävissä olevassa ajassa ehtinyt tappaa Lahden ja suorittaa lavastustoimenpiteet.

Anneli Auer on omassa kertomuksessaan esittänyt erilaisia arvioita tapahtumien kestosta. Auer on kertonut olevansa huono arvioimaan tilanteen kestoa. Tämä johtuu tilanteen luonteesta ja paniikista. Auerin mukaan hän soitti hätä-

keskukseen melko pian ulkopuolisen tekijän tultua ikkunasta sisään. Auer on esittänyt erilaisia arvioita tapahtumien kestosta. Auerin omaa kertomusta ei voida tämän vuoksi ottaa ratkaisun pohjaksi.

Teonkuvauksen mukaan tilanne on ollut kaksiosainen. Valokuvista 37 ja 38 (tiedosto Allek_Mäkinen) ja valokuvaliitteen kuvasta 49 voidaan päätellä, että takkahuoneen sängylle on vuotanut verta niin, että sängyllä ollut lakana on kastunut reunaltaan verestä.

Valokuvat osoittavat, että Lahti on tilanteen jossain vaiheessa ollut sängyn reunalla verta vuotavana. Valokuvista ei voi päätellä sitä tarkkaa aikaa, minkä Lahti on sängyn reunalla ollut, tai sitä, kuinka paljon aikaa on kulunut kun Lahti on siirtynyt sängyn reunalta lattialle pesuhuoneen oven eteen.

Todistaja *Anja Ytti* on kertonut olleensa mukana laatimassa verijälkitutkimuksia asiassa. Veritutkimuksia on tehty kaksi kappaletta. Tutkimuksissa ei ollut lattialämmitys päällä. Rikotun oven korvasi avoin ikkuna. Käytetty veri oli oikeaa ihmisen verta. Ohut verijälki oli kuivunut 8 minuutin aikana.

Verijälkitutkimuksesta voidaan päätellä veren kuivumisaikoja. Toisaalta verijälkitutkimus ei ole tarkka, koska tarkkoja verimääriä ei voida selvittää. Lattialämmityksen merkitys verijälkitutkimukseen on jäänyt epäselväksi.

Oikeuslääkäri *Laaksonen* on arvioinut, että vammojen aiheuttaminen on voinut nopeimmillaan kestää joitakin minuutteja. Ovenrikkomisrekonstruktio osoittaa, että lasin rikkominen ja rikotusta lasista sisääntuleminen vie noin 1,5 minuuttia.

Laaksosen kertomuksen, verijälkien ja ovenrikkomisrekonstruktion perusteella tilanteen kokonaiskestoksi voidaan arvioida vähintään 5 – 10 minuuttia. Mikäli tilannetta on edeltänyt kaksinkamppailu Lahden ja Auerin / ulkopuolisen tekijän kanssa, on tilanteen kesto ollut todennäköisesti pidempi.

Mikäli tilanne on ollut kaksiosainen, on Auer voinut lavastaa ikkunan rikkomisen, verijäljet ja ns. jarrujäljen olohuoneeseen ennen hätäpuhelua. Toisaalta tilanteen kaksiosaisuudesta ei ole esitetty selvitystä, joista voitaisiin varmuudella päätellä tilanteen olleen kaksiosainen.

Teonkuvauksen mukaan Auer on lyönyt Lahtea hätäpuhelun aikana kaksi kertaa pään alueelle aiheuttaen Lahden kuoleman. Edellä on todettu, että hätäpuhelutallenne ei ole lavastettu. Tämän vuoksi hätäkeskustallenteesta on pääteltävissä, että Lahti saa päähän kohdistuvat kuolettavat iskut hätäpuhelun aikana.

Valokuvista voidaan päätellä, että päähän kohdistuneet lyönnit ovat aiheuttaneet runsasta verenvuotoa. Tämä on pääteltävissä mm. valokuvasta 48 (tiedosto Allek_Mäkinen) ja valokuvaliitteen kuvasta 59. Osan tästä verestä on pitänyt osua tekijään aiheuttaen verijälkiä. Todistaja *Mika Taurun* kertomus tukee tätä johtopäätöstä.

Hätäpuhelun soittamisen jälkeen Auer on ollut puhelimessa todistaja Laakkosen kanssa. Tämä puhelu on kestänyt muutaman minuutin. Poliisipartio on paikalla Tähtisentiellä noin 3,5 minuutin jälkeen hätäpuhelun lopettamisesta.

Laakkosen ja Härmän mukaan Auer oli heitä vastassa ulko-ovella.

Mainituista seikoista voidaan päätellä, että Auerilla olisi ollut aikaa ennen poliisipartio paikalle tuloa alle kaksi minuuttia. Sanotussa ajassa Auerin olisi tullut peseytyä, vaihtaa vaatteet, piilottaa toinen tekoväline, piilottaa veriset vaatteet, kuivata itsensä ja kuivata pesuhuone.

Amanda Lahti ei ole tehnyt havaintoja edellä mainituista toimista.

Käytettävissä ollut aika hätäpuhelun soittamisesta ensipartion paikalle tuloon on niin lyhyt, että Auer ei ole voinut suoriutua kaikista niistä toimenpiteistä, mitkä hänen olisi pitänyt suorittaa ennen ensipartion paikalle tuloa. Ajallinen tekijä tukee ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta.

Yhteenveto

Syytettä tukee Auerin esitutkinnassa antama kertomus. Toisaalta kertomus ei ole suoranainen tunnustus. Esitutkinnassa on jäänyt epäselväksi useita kysymyksiä. Auer ei ole kertonut mitään selitystä ruskeankirjaville kuiduille, veristen vaatteiden tai toisen tekovälineen kohtalolle. Tämän vuoksi pelkästään se, että Auer on pitänyt esitutkinnassa mahdollisena, että on tappanut Lahden ei riitä syytteen hyväksyvään tuomioon.

Syytettä tukee lisäksi se, että Auerin oma kertomus ulkopuolisesta tuntemattomaksi jääneestä miehestä tekijänä ei ole uskottava.

Toisaalta seuraavat seikat horjuttavat syytettä:

1. Jukka Lahden tappaminen on aiheuttanut runsasta verenvuotoa ja veriroiskeita. Tappaminen ei ole ollut mahdollista ilman, että tappaja ja tappajan vaatteet eivät olisi runsaasti vereentyneitä. Ensipartion ottamat kuvat osoittavat, että Auerin vaatteet tai Auer itse eivät ole verisiä.
2. Rikospaikkatutkinnassa ei ole löytynyt verisiä vaatteita.
3. Rikospaikalta on taltioitu kengänjälkiä, joiden alkuperä on jäänyt epäselväksi.
4. Rikosteknisen laboratorion lausunnoissa ei ole löydetty tekopaikalta Anneli Auerin dna:ta tai muita jälkiä, vaikka niitä siellä pitäisi olla, mikäli tapahtumainkulku olisi teonkuvauksen mukainen.
5. Tekopaikalta on taltioitu runsaasti ruskeankirjavia kuituja, joiden alkuperä on jäänyt epäselväksi.
6. Toista tekovälinettä ei ole löytynyt.
7. Amanda Lahti on kertonut havainneensa ulkopuolisen tekijän poistuneen paikalta.
8. Anneli Auer ei olisi käytettävissä olevassa ajassa ehtinyt tappaa Lahtea, hävittää toista tekovälinettä, hävittää vaatteita, peseytyä, kuivata hiuksiaan ja kuivata pesupaikkaa.
9. Teolle ei ole motiivia.
10. Anneli Auerin vamma ja muiden vammojen puute.

Asiassa on esitetty seikkoja, jotka tukevat syytettä ja seikkoja, jotka puhuvat syytettä vastaan.

Syytteen hyväksyminen edellyttää, että syytettä tukeva näyttö on niin vakuutta-

va, ettei asiassa jää varteenotettavaa epäilyä Auerin syyllisyydestä. Edellä luetellut useat tekijät viittaavat ulkopuoliseen tekijään. Lahden kuolemaan johtanutta tarkkaa tapahtumainkulkua ei ole selvitetty, eikä ulkopuolisen tekijän mahdollisuutta ole voitu esitetyllä näytöllä varmuudella sulkea pois. Näin ollen Auerin syyllisyydestä jää varteenotettava epäily. Tämän vuoksi hylkään syytteen.